

Hiv. szám: 5/4263-8/2021
(Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály)

ELŐTERJESZTÉS a XV. kerületi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálatáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint „A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. **A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat kétévente felülvizsgálja, aktualizálja.**

A XV. kerületben az első szociális szolgáltatástervezési koncepció (továbbiakban: Koncepció) 2004-ben készült, amely kétévente felülvizsgálva és aktualizálva lett. A Képviselő-testület minden esetben - a Koncepcióban leírtak szerint - tudomásul vette a már megvalósult elképzeléseket, illetve meghatározta a jövőbeli célokat. A Koncepció felülvizsgálata 2021. évben ismét esedékessé vált.

Az Szt.-ben foglaltak szerint a koncepció tartalmazza különösen:

- a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A felülvizsgálat alatt figyelembe vettük a következő évek várható legfontosabb szociálpolitikai kihívásait, a pandémia miatti változásokat, a jogszabályváltozásokat és ezeknek megfelelően aktualizáltuk a koncepciót.

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálata során a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 58/B. § (2) bekezdése szerint létrehozott Szociálpolitikai Kerekasztal működik közre.

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálatának tervezetének véleményezésére a fokozódó járványveszély miatt on-line módon került sor. A véleményüket visszaküldő tagok úgy döntöttek, hogy megtárgyalásra és elfogadásra javasolják a képviselő-testületnek a tervezetet.

Az önkormányzatunknak a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényből és az Szt-ből adódó kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása érdekében folyamatosan biztosítania kell a szociális ellátások és szolgáltatások anyagi fedezetét, az intézmények működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, továbbá azok fejlesztéséhez, állagmegóvásához szükséges forrásokat.

A XV. kerületben a jelenleg hatályos jogszabályok szerint valamennyi kötelezően ellátandó szociális és gyermekvédelmi ellátás biztosított és minden rászoruló számára elérhető.

Az előterjesztés 1. mellékletében összefoglaltuk a 2019-ban elfogadott Konceptióban meghatározott fontosabb célok időarányos megvalósulását. A felülvizsgálat tervezetét az előterjesztés 3. melléklete tartalmazza.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy tárgyalja meg az előterjesztést és fogadja el a határozati javaslatokat.

Budapest, 2021.¹².....⁰¹.."

Cserdiné Németh Angéla
polgármester

1. Mellékletek:

1. Tájékoztató a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott célok időarányos végrehajtásáról 2019-2020
2. A Szociálpolitikai Kerekasztal határozata
3. Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata 2021. év

2. Előkészítésért felelős szervezeti egység:

Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály 2021. november „29”, Aláírás:.....

3. Bizottságok: Népjóléti Bizottság

4. Jegyzői láttamozás:

2021. november „30”, Aláírás:.....

5. Meghívandók: Gráczer Irma, Egyesített Szociális Intézmény igazgatója,

Naszekné Ladola Erika, Egyesített Bölcsődék igazgatója

Carlos Lattes Pavez, Szociális és Rehabilitációs Alapítvány igazgatója

6. Háttéranyag a Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztályon található.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. elfogadja a Bp. Főváros XV. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának 2021. évi felülvizsgálatát.

Felelős: polgármester

Határidő: 2021. december 16.

2. felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon Bp. Főváros XV. kerület 2021. évi Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója felülvizsgálatának megjelentetéséről az Önkormányzat honlapján.

Felelős: polgármester

Határidő: 2021. december 31.

Jogszabályi hivatkozások:

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése.

- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 111/A. és 111/B. §-ai.

A határozati javaslatok elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

Képviselői Csoportnak
leadva:
2021 NOV 29
Átvette:.....

.....nyességi
felülvizsgálatra érkezett:.....

2021 NOV 29
.....hón

**Tájékoztató a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban megfogalmazott célok
időarányos végrehajtásáról
2020-2021**

Meghatározott célkitűzések	Intézkedések	Eredmények, indikátorok
Valós szükségletekre épülő helyi szociálpolitika működtetése.	Segélyezési és szociális szolgáltatási rendszer működésének átvilágítása, folyamatos vizsgálata, értékelése, a jogszabályokban meghatározottak szerint. (Feltárni és megszüntetni azokat a hiányokat, amelyek az ellátás biztonságát veszélyeztetik.)	Az ESZB évente egy alkalommal értékeli a szociális intézmények szakmai munkáját. A Képviselő-testület szükség szerint módosította a vonatkozó helyi rendeleteket.
A segélyezés volumenének fenntartása, fejlesztése.	A Képviselő-testület az önk. költségvetésében folyamatosan biztosította az anyagi forrást.	A Képviselő-testület szükség szerint módosította a vonatkozó helyi rendeleteket, 2015-ben új szociális támogatási rendeletet alkotott, azóta több alkalommal aktualizálta a rendelet, pl. felemelte az egy főre jutó jövedelemhatárt és megemelte az alkalmanként adható segély összegét, 2020-ban a rendelt módosítás során új segélyezési formákat vezetett be.
Lakhatás támogatása a rászorulóknak számára.	Az 5/2015. (II.5.) ök. rendeletben (a továbbiakban: Rendelet) került szabályozásra a támogatás feltétele. A lakhatás megőrzése érdekében.	2019-ben 548 fő 17 590 eFt, 2020-ban 537 fő 18 014 eFt összegben kapott támogatást.
Gyógyszertámogatás fenntartása.	A Rendelet módosítása a támogatási összeg emelése.	2019-ben 154 fő 66 750 eFt összegben, 2020-ban 1450 fő 57 122 eFt összegben kapott támogatást.

A kisgyermek részére a nem kötelező védőoltás támogatása.	Az igények és a gyermekorvosok javaslata alapján az oltások tetszőlegesen választhatók lettek.	A támogatás összege 20 000 Ft/fő. Az elmúlt két évben 327 gyermek részesült támogatásban.
Iskolakezdés támogatása.	A rendelet módosításával az első osztályos tanulók 20 000 Ft összegű támogatást kapnak 2018-tól.	2019-ben 158 fő 3 160 eFt, 2020-ban 161 fő 3 220 eFt támogatás.
Gyermekszegénység visszaszorítása.	Gyermekek nyári étkezésének, táboroztatásának és szabadidős programjának megszervezése.	2019-ben 1366 gyermek táborozott Bernecebarátiban, és Siófokon. A napközis táborban 2020-ban 291 gyermek volt.
Újszülöttek támogatása.	A Képviselő-testület a kerületi újszülötteket, 20.000 Ft pénzbeli támogatásban részesíti.	2019-ben 202, 2020-ban 159 gyermek kapott 20.000 Ft összegű támogatást.
Idősekkel kapcsolatos stratégiai célok.	A Képviselő-testület 2013-ban elindította a Levendula 60+ programot az aktív idősödés programját.	A program nagyon sikeres, az idősek számára sok olyan program kerül megrendezésre, amely aktivitásukat fenntartja, fokozza, társas kapcsolataikat erősíti.
Demens betegek nappali ellátásának bevezetése.	2017-ben 12 férőhellyel megnyílt a demens ellátás a Kontyfa utcában	Az ellátás iránt nagy az érdeklődés teljes kihasználtsággal működik.
Alzheimer Café működtetése.	A Képviselő-testület anyagi forrást nyújt a programelemek megvalósítására.	Az érintett betegek hozzátartozói részére hozzátartozói csoport létrehozása.
Szépkorúak köszöntése.	90, 95 és 100 évesek személyes köszöntésének megszervezése. A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	Kerületünkben élő, minden 90, 95 és 100. életévét betöltött állampolgárt – hozzájárulásukkal – polgármester, alpolgármesterek és a körzeti képviselők köszöntötték.

Támogatott lakhatás.	Meg kell keresni azt a lehetőséget, pü. forrást amely segít létrehozni a fogyatékkal élők támogatott lakhatását.	Társadalmi integráció elérése a szükségletekhez és igényekhez igazodó ellátási forma bevezetése.
A szociális és gyermekvédelmi ellátás érdekében kötött ellátási szerződések fenntartása, megújítása.	Az ellátási szerződések (Szoc. Rehab. Alapítvány, Humán Sztráda, Félúton Alapítvány, Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona,) fenntartásra illetve megújításra került.	A szolgáltatók, több száz XV. kerületi család szociális, mentális problémájának megoldásában nyújtanak segítséget.
A családok átmeneti otthonában élők számára az ún. kiléptető lakások számának növelése.	A Képviselő-testület döntése alapján a kiléptető lakások száma nőtt.	A kiléptető lakások száma 2020-ban 10 volt, melyet a Szoc. Rehab. Alapítvány működtet. Javasolt a kiléptető lakások számának megtartása.
A prevenciók szűrőprogramok folytatása (egészségnap) az Egészségügyi Intézményben és az idősek klubjaiban.	A költségvetési rendeletben a forrás folyamatosan biztosított.	Évente két alkalommal több száz fő résztvevővel.
Fogyatékkal élők foglalkoztatása.	2017. április 1-je óta az ÉNO-ban támogatandó a fejlesztő foglalkoztatás fenntartása.	A fejlesztési jogviszonyban történő foglalkoztatás célja az ellátott testi és szellemi képességeinek, valamint a munkavégzéssel összefüggő készségeinek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése, továbbá az ellátott felkészítése az önálló munkavégzésre.
A fogyatékkal élők megsegítése érdekében a pozitív diszkrimináció formáit alkalmazzuk.	2016-ban elnyertük a Befogadó település címet, 2018-ban a FENO elnyerte a Józsolgálati-díjat. Ezt kerületi jó gyakorlatot fenn kell tartani.	A díj kapcsán nagy nyilvánosságot kapott az intézmény szakmai tevékenysége, ez lehetőséget teremtett arra is, hogy a szélesebb társadalom is képet kaphasson a súlyosan, halmozottan fogyatékos személyek helyzetéről, az őket gondozó családok problémáiról.

<p>2016-ban csatlakoztunk a Bursa Hungarica ösztöndíjrendszerhez.</p>	<p>A Bursa Hungarica ösztöndíjnak két típusa van. „A” típusú ösztöndíj: felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytatóknak, „B” típusú ösztöndíj: közoktatásban résztvevő, felvételt még nem nyert tanulóknak.</p>	<p>2016-ban 17 fő 2017-ben 17 fő 2018-ban 19 fő 2019-ben 12 fő 2020-ban 21 fő vette igénybe.</p>
<p>A helyi szociális ellátórendszer színvonalát megőrizzük és a változó igényekhez igazítjuk.</p>	<p>A kapcsolódó helyi rendelvek szükség szerinti módosítása „korszerűsítése”.</p>	<p>A változó igények követése. Jó gyakorlatok vizsgálatával új megoldásokat keresünk.</p>

Szociális Kerekasztal 1/2021. (11. 19.) határozata

Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzat Szociális Kerekasztala úgy dönt, hogy javasolja megtárgyalásra és elfogadására a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2021. évi felülvizsgálatát.

**BUDAPEST FŐVÁROS
XV. KERÜLETI SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓ
FELÜLVIZSGÁLATA**

...../2021 (.....) számú
képviselő-testületi
határozat alapján

RÁKOSPALOTA - PESTÚJHELY - ÚJPALOTA

**BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATA**

2021

TARTALOMJEGYZÉK

I. A szociális szolgáltatástervezés

1.1 A szolgáltatástervezési koncepció megalkotásának célja és feladata	4
1.2 A koncepció felülvizsgálatának feladata	5
1.3 Alapelvek meghatározása.....	5
1.4 Értékek meghatározása.....	6
1.5 Jogszabályi háttér.....	6
1.6 Európa Unió folyamatok.....	7

II. A XV. kerület általános jellemzői, statisztikai adatai

2.1 Településszerkezet, infrastruktúra.....	10
2.2 A lakosság egyes demográfiai jellemzői	11
2.2.1A XV. kerületi népesség száma, területi elhelyezkedése, egyéb demográfiai jellemzői... 17	
2.2.2 Iskolázottsági mutatók.....	21
2.2.3 Foglalkoztatottsági mutatók.....	22
2.2.4 A háztartások, családok legfontosabb jellemzői	28
2.3 A kerületi lakásállományról.....	29
2.3.1 Bérletlakás-állomány.....	33

III. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben előírt, illetve önként vállalt szociális gondoskodási formák

3.1 A XV. kerületi Önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások.....	36
3.2 Szociális szolgáltatások.....	38
3.2.1A XV. kerületi Önkormányzat által biztosított szociális szolgáltatások.....	39

IV. Az egyes szociális ellátási, szolgáltatási formák helyzete

4.1 A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	40
4.1.1 Pénzbeli ellátások	41
4.1.2 Természetben nyújtott ellátások	54
4.1.3 Egyéb természetbeni támogatások.....	58
4.2 A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nyújtott szociális szolgáltatások (személyes gondoskodást nyújtó ellátások)....	64

4.2.1 Alapszolgáltatások.....	65
4.2.2 Szakosított ellátások	93
4.2.2.1 Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények	93
4.3 A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján adható pénzbeli és természetbeni ellátást és személyes gondoskodást biztosító támogatási formák.....	96
4.3.1 Pénzbeli és természetbeni ellátások.....	96
4.3.2 Személyes gondoskodást biztosító támogatási formák.....	99

V. A nem önkormányzatok által végzett szociális szolgáltatások helye és szerepe a kerületi ellátásban

5.1 A civil szervezetek szerepe a szociális jellegű tevékenységek rendszerében.....	113
5.2 Ellátási szerződés kötése önkormányzati feladat átvállalására	113
5.3 Pályázatok és egyéb támogatások szociális célú civil szervezetek részére	114
5.4 Helyi szociálpolitikai kerekasztal.....	115

VI. Stratégiai kihívások a szociális szolgáltatások fejlesztésében

6.1 A szociális ellátórendszer SWOT analízise	117
6.2 A tervezett tennivalók, célok megvalósítása és a további feladatok kijelölése	117

VII. Szociális és gyermekvédelmi ellátások fenntartásának, működtetésének finanszírozása.....

119

VIII. Mellékletek

1. sz. melléklet: kapcsolódó legfontosabb jogszabályok jegyzéke
2. sz. melléklet: létminimum értékek
3. sz. melléklet: a szociális területen dolgozók átlagkeresete
4. sz. melléklet: nyertes pályázatok 2008-2020

VIII. Függelék

- o Nyilvántartott álláskereső száma Budapest kerületeiben 2019. december 20-án és 2020. december 20-án

I.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉS

1.1. A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ MEGALKOTÁSÁNAK CÉLJA ÉS FELADATA

A szolgáltatástervezési koncepció az önkormányzatok szociális stratégiájának, operatív tervezésének és az operatív tervekben származtatott fejlesztési projektjeinek alapdokumentuma. Meghatározza a fejlesztési irányok különféle szintekre történő lebontása révén a szociális szolgáltatások, illetve az azokat körülvevő környezet viszonyát.

A szolgáltatástervezési koncepció célja egy olyan dokumentum létrehozása, amely átfogó képet nyújt a XV. kerület ellátási kötelezettségének helyzetéről, a szociális szükségletekről, a rendelkezésre álló lehetőségekről, a szolgáltatások fejlesztésének irányairól, racionalizálásukról.

Továbbá célja:

- ✓ feltárni és megszüntetni azokat a hiányokat, amelyek az ellátás biztonságát veszélyeztetik,
- ✓ olyan szolgáltató rendszer létrehozása, amely összehangoltan működik, lefedi a szociális szükségleteket, minőségi- és differenciált szolgáltatást nyújt, és amelynek a középpontjában az egyén áll,
- ✓ rávilágítani a XV. kerületben működő szociális ellátó rendszer esetleges hiányosságaira.
- ✓ kijelölni az irányt a szükségletekhez igazodó intézményrendszer kialakításához,
- ✓ a meglévő szolgáltatások minőségének emeléséhez,
- ✓ tárgyi és infrastrukturális feltételek javításához,
- ✓ az intézmények alapvető működőképességének erősítéséhez,
- ✓ célcsoport elérésének javításához,
- ✓ kommunikációs és tájékoztatási hatékonyság növeléséhez,
- ✓ külső partnerekkel való együttműködés fejlesztéséhez,
- ✓ esélyegyenlőségi intézkedésekhez,
- ✓ a pályázati aktivitás fokozásához.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) **92. § (3) bekezdése** szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A koncepció tartalmazza különösen:

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- d) az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A XV. kerületben az első szociális szolgáltatástervezési koncepció 2004-ben készült el, majd két évente felülvizsgálva és aktualizálva lett. Legutóbb 2019-ben.

A XV. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete mindegyik alkalommal - a koncepcióban leírtak szerint - tudomásul vette a már megvalósult elképzeléseket, illetve meghatározta a célokat.

Fentiek figyelembe vételével a 2021. évi felülvizsgálatnak célja, hogy bemutassa kerületünkben a jogi, gazdasági, és társadalmi változások hatását a szociális szolgáltatásokra.

Helyzetjelentést fogalmaztunk meg a jelenlegi viszonyokról, és bemutatjuk az előző felülvizsgálat elkészítésekor megfogalmazott célok megvalósítását és az előttünk álló feladatok körét.

1.2. A KONCEPCIÓ FELÜLVIZSGÁLATÁNAK FELADATA

- Kerületi helyzetkép bemutatása, amely kitér a felülvizsgálata óta történt változásokra a kerület szociális helyzetére, demográfiai, statisztikai adataira, a foglalkoztatottsági helyzetére.
- A koncepció felülvizsgálatakor meghatározott feladatok időarányos végrehajtásának bemutatása, azok eredményessége, a továbbra is megvalósításra váró feladatok feltérképezése.
- A szociális ellátórendszer felépítése, abban történt változások, a megváltozott jogi szabályozás bemutatása, az önkormányzati hatáskörben történt szabályozás változása, a helyi szinten – jegyzői hatáskörben, valamint önkormányzati hatáskörben – hozott döntések alakulása. Az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott ellátások típusonkénti bemutatása.
- A jövőbeli feladatok, fejlesztési irányvonalak bemutatása.

1.3. ALAPELVEK MEGHATÁROZÁSA

- Jog az emberhez méltó életre és ennek elidegeníthetlensége.
- Esélyegyenlőség biztosítása a kerület valamennyi rászorulója számára és egyenlő hozzáférés biztosítása a szociális szolgáltatásokhoz.
- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés tilalma kor, nem, vallási, etnikai hovatartozás, szexuális irányultság, vagyoni helyzet, politikai nézet, fogyatékoság és egyéb helyzet miatt.
- A szociális biztonság megeremtése az önkormányzat koordinatív szerepének erősítésével a szociális intézmények, valamint a szociális tevékenységet folytató nonprofit, egyházi és civil szervezetek között.
- Nyitott szociálpolitika, az önkormányzat szerepének tisztázása (az önkormányzat csak az egyik felelős szereplő, a szolgáltatások biztosításában szerepet vállaló non-profit, egyházi és piaci szervezetek tekintetében főként koordinatív szerepet lát el).
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása.
- A helyi szociálpolitika feladata az esélyegyenlőtlenségek mérséklése, és az ebből fakadó társadalmi feszültségek, a marginalizálódás, a kirekesztettség csökkentése, a szegénységben élők esélyeinek, önálló boldogulási lehetőségeinek javítása.
- Fenntarthatóság: a működés és a fejlesztés finanszírozhatósága.

1.4. ÉRTÉKEK MEGHATÁROZÁSA

A szociálpolitika szempontjából kiemelt jelentőségű értékek:

- Szociális biztonság - ne fordulhasson elő, hogy a szükségben szenvedők ellátás nélkül maradjanak.
- Differenciált, az egyén szükségleteihez igazodó ellátás.
- Az ellátások, szolgáltatások „kliensközeli” biztosítása.
- A társadalmi beilleszkedés, integráció erősítése.
- Hatékony és minőségi szolgáltatások biztosítása.

Önkormányzatunk érdeke, hogy a rendelkezésre álló gazdasági erőforrások minél hatékonyabban kerüljenek felhasználásra, az ellátórendszer költséghatékonyan működjön. A szociális ellátások állami normatív támogatása csökkent, de az ellátórendszer struktúrája nem változott. Ezért keresni kell a lehetőséget, módját annak, hogy kevesebb forrásból változatlan színvonalú szolgáltatást tudjunk biztosítani.

1.5. JOGSZABÁLYI HÁTTER

A szociálpolitikai célok megvalósításának egyik fontos eszköze a jogi garanciák megléte, ezért a jogszabályok tartalmazzák a legkoherensebb formában az állam szociális célkitűzésit. Az állampolgárok alapvető szociális jogai a Magyarország Alaptörvényében kerültek legmagasabb

szinten megfogalmazásra. Az Alaptörvény az alábbi rendelkezéseiben fogalmazza meg a szociális jogokat:

XIX. cikk

„(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** a helyi önkormányzatoknak kötelező feladat- és hatáskört is megállapít. A kötelezően ellátandó feladatok ellátásához szükséges anyagi feltételeket a központi költségvetés biztosítja. A törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak több kötelező feladatot és hatáskört állapíthat meg. Lehetőség nyílik önként vállalt feladatellátásra is, amelyhez az anyagi forrást az önkormányzatnak kell biztosítania.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a szociális törvény (a továbbiakban: Szt.) a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesülésének garanciáit.

1.6 EURÓPA UNIÓS FOLYAMATOK

A szociális szolgáltatások modernizálása Európát jelenleg foglalkoztató kérdések egyik legfontosabbika, mivel e szolgáltatások egyrészt alapvető szerepet töltenek be a társadalmi kohézió terén, másrészt átalakításuk és foglalkoztatási potenciáljuk által a lisszaboni stratégia szerves részét képezik.

Az emberi erőforrásokban való befektetés, valamint az aktív és dinamikus jóléti állam építése döntően befolyásolja Európa pozícióit a tudásalapú gazdaságban és azt is biztosítja, hogy az új gazdaság kialakulása ne járjon együtt olyan szociális problémák terjedésével, mint a munkanélküliség, a társadalmi kirekesztés és a szegénység. Az emberi erőforrások megfelelő állapotba tartásához, a foglalkoztathatósághoz szükség van a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésére is. Átalakításuk azért elkerülhetetlen, mert a jövőben egy aktív jóléti állam részeként kell biztosítaniuk azt, hogy a munka kifizető és a szociális ellátórendszer a népesség elöregedésének körülményei közt is fenntartható legyen, miközben előmozdítja a

társadalmi beilleszkedést és a nemek közötti egyenlőséget és biztosítja az egészségügyi szolgáltatások magas színvonalát.

„A világvárvány leküzdésével, a szükséges reformok előkészítésével, valamint a zöld és digitális kettős átállás felgyorsításával úgy vélem, elérkezett az ideje a szociális szabálykönyv kiigazításának is. Egy olyan szabálykönyvre van szükség, amely biztosítja a nemzedékek közötti szolidaritást, viszonzza a munkavállalóikról gondoskodó vállalkozók erőfeszítéseit, a munkahelyekre összpontosít, lehetőségeket teremt, valamint egyenlő értéket tulajdonít a készségeknek, az innovációnak és a szociális védelemnek.” Ursula von der Leyen elnök, 2021. január 20.

A szociális jogok európai pillére rögzít húsz kulcsfontosságú alapelvet és jogot, melyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a munkaerőpiacok és a szociális védelmi rendszerek méltányosak legyenek és jól működjenek.

A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv az elveket a polgárok javát szolgáló konkrét intézkedésekké alakítja. Emellett kiemelt célokat javasol az EU-nak a 2030-ig tartó időszakra.

A szociális jogok pillérében foglalt elvek és jogok érvényre juttatása az uniós intézmények, az országos, regionális és helyi hatóságok, valamint a szociális partnerek és a civil társadalom közös felelőssége.

A szociális jogok európai pillérének 20 alapelve irányt mutat az erős, méltányos, inkluzív és lehetőségekkel teli szociális Európa megvalósítása felé.¹

A Bizottság a pillér egyes elvein alapuló, számos intézkedést már előterjesztett, és újabb intézkedéseket tervez, hogy tovább erősítse a szociális jogokat az EU-ban.

¹https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hu

I. fejezet: Esélyegyenlőség és hozzáférés a munkaerőpiachoz

1. Oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás
2. Nemek közötti egyenlőség
3. Esélyegyenlőség
4. A foglalkoztatás aktív támogatása

II. fejezet: Méltányos munkafeltételek

5. Biztonságos és rugalmas foglalkoztatás
6. Bérek
7. Tájékoztatás a munkaviszony feltételeiről és védelem elbocsátás esetén
8. Szociális párbeszéd és munkavállalói részvétel
9. A munka és a magánélet közötti egyensúly
10. Egészséges, biztonságos és megfelelően kialakított munkakörnyezet és adatvédelem

III. fejezet: Szociális védelem és társadalmi befogadás

11. Gyermekgondozás és a gyermekek támogatása
12. Szociális védelem
13. Munkanélküli ellátás
14. Minimumjövedelem
15. Időskori jövedelem és öregségi nyugdíjak
16. Egészségügyi ellátás
17. A fogyatékkal élő személyek társadalmi befogadása
18. Tartós ápolás-gondozás
19. Lakhatás és segítségnyújtás a hajléktalanok számára
20. Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv körvonalazza azokat a konkrét intézkedéseket, amelyek valóra hivatottak váltani a pillér 20 alapelvét. Ezen intézkedések megvalósításához a tagországok és az EU közös erőfeszítésére és a civil társadalom aktív

részvételére lesz szükség. A cselekvési terv három uniós szintű célt tűz ki 2030-ig a foglalkoztatás, a készségek és a szociális védelem területén.²

II.

A XV. KERÜLET ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI, STATISZTIKAI ADATAI (EURÓPAI, ORSZÁGOS ÉS BUDAPESTI KITEKINTÉSSEL)

2.1. TELEPÜLÉSSZERKEZET, INFRASTRUKTÚRA

A XV. kerület területe: 26,95 km². Belterületi közúti hálózata: 137 km, ebből burkolt: 119 km. Csatornahálózat hossza: 139 km. Népsűrűség 2965 fő/km². A XV. kerületi lakott lakások száma: **34 222** (a 2011-es népszámlálás adatai alapján). A kerületben található lakások száma 2014. december 31-i állapot szerint és azt követően is: **37 262**, mely a népességet figyelembe véve, 2.1 fő/lakást jelent.

Budapest XV. kerület becsült népessége 2021. év január 1-jén **76 875 fő**, ami Magyarország népességének 0.80 %-a.³

Magyarország népessége a KSH statisztikai adatai szerint, 2021. január 1-jén 9 493 293 fő volt.

Budapest XV. kerülete három történetileg jól elkülöníthető, illetve megkülönböztetett területi egységből áll. Ez a három része a kerületnek – Rákospalota, Pestújhely és Újpalota. E területrészek azonban sem építészeti szempontból, sem az ott élő emberek társadalmi, szociális helyzetét figyelembe véve nem tekinthetők teljesen homogénnek. Ez még Újpalotára – amely egy tipikus nagyvárosi lakótelep – is igaz, mint az a későbbiekben felsorolt adatok tükrében is látható. Ez a homogenitás még kevésbé mondható el Rákospalotáról, ahol a családi házas kertvárosias lakóövezet (Rákospalota-kertváros) mellett, létezik az Öregfalu nevű terület, a maga régi építésű parasztházaival, illetve újonnan felépült lakótelepi lakásaival, társasházaival. Emellett még sok különböző időszakban épült településrész alkotja Rákospalota egészét. Ilyen többek között a Rákospalota-Újfalú és az egyedi adottságokkal rendelkező MÁV-telep. Meg kell jegyezni, hogy pár éve jelentős építési kedv mutatkozik a kerület rákospalotai részén is, ahol a számos kisebb-nagyobb épülettömbök, társasházak alkotta egységek megjelenése alapvetően más városképi jelleget ad/adhat a környéknek. Még talán Pestújhely térsége – családi házas, villaszerű épületekkel beépített településrészként – a leghomogénebb rész a XV. kerületet alkotó három városrész közül. Emellett még meg kell említeni, hogy létezik az egykori laktanyaépületekből kialakított Szilas-parki lakótelep, amely ugyan Újpalota mellett van, de több szempont miatt sem kapcsolódik szervesen az óriási lakótelephez.

² <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=1226>

³ <https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku>

2.2. A LAKOSSÁG EGYES DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

A születéskor várható élettartam – amely az életminőség egyik legfontosabb mutatója – folyamatosan nő a tagállamokban, köztük Magyarországon is. Továbbra is jelentős eltérés viszont az egyes országok között – mi egyelőre sajnos öt évvel elmaradunk az uniós átlagtól. A különbség országon belül és a nemek között is fennáll: a nők átlagosan több mint 5 évvel tovább élnek Európában, mint a férfiak.

Javuló tendencia világ- és Európa-szerte

A születéskor várható élettartam azt fejezi ki, hogy egy újszülött az adott év halandósági viszonyai mellett még átlagosan hány évi élettartamra számíthat. Mára ez lett az életminőség egyik legfontosabb komponense, amely az ENSZ vizsgálatai alapján egyre konvergál, azaz az egyes országok mutató közelednek egymáshoz.

Míg a ma születő csecsemők Európában átlagosan 81 évig élhetnek, az ő (1990 körül született) szüleik még mintegy öt évvel rövidebb életre számíthattak, hatvanas években született nagyszüleik pedig még öt évvel kevesebbre. A mostani csecsemők tehát nagyszülei generációjánál átlagosan mintegy tíz évvel hosszabb élettartamra számíthatnak.⁴

Magyarország lakossága 1981 óta csökken, s közben folyamatosan előregszik. A demográfiai folyamatok komoly problémákat idéznek elő a gazdaság különböző területein, többek között a szociális rendszerek (nyugdíj, egészségügy) fenntarthatóságában.

Egyes előrejelzések szerint 40 év múlva a 65 évnél idősebbek aránya 30 százalék fölé kerül a népességben belül. Ugyanakkor a születéskor várható élettartam erőteljesen ki fog tolni, ezért az idősek sokáig maradnak részesei az egészségügyi és a nyugdíj ellátórendszernek. Az alacsony születési arány miatt sokkal kevesebb fiatal él majd Magyarországon és kevesebben fizesnek járulékot.

Az ENSZ kutatási eredményei alapján Európa kifejezett öregedési tendenciát fog tapasztalni. Jelentős különbség van azonban a nemek között. Európában a nők várható élettartama jelenleg 6 évvel hosszabb, mint a férfiaké. Ez azt jelenti, hogy jelentős számú egyedül élő időssel kell számolnunk.

ENSZ egészen 2100-ig igyekezett prognózist adni, különféle feltételezések alkalmazásával arról, hogy a termékenységi és halálozási arányok az évek során hogyan változnak a világ országaiban. Ezeknek a becsléseknek az átlagai arra utalnak, hogy a **globális népesség 2085-ig meghaladja majd a 10 milliárdot**. 2100-ra az emberek 22,3%-a lesz 65 éves vagy idősebb, ez mindössze 7,6% volt 2010-ben! A népességnövekedés nagy része várhatóan a fejlődő világból származik. Afrika népessége a 2010-es 1 milliárdról 2100-ra 3,6 milliárdra fog emelkedni. 1950-ben a világ népességének 32%-a a mai gazdag országokban élt. 2100-ra csak 13% fog ezekben élni.⁵

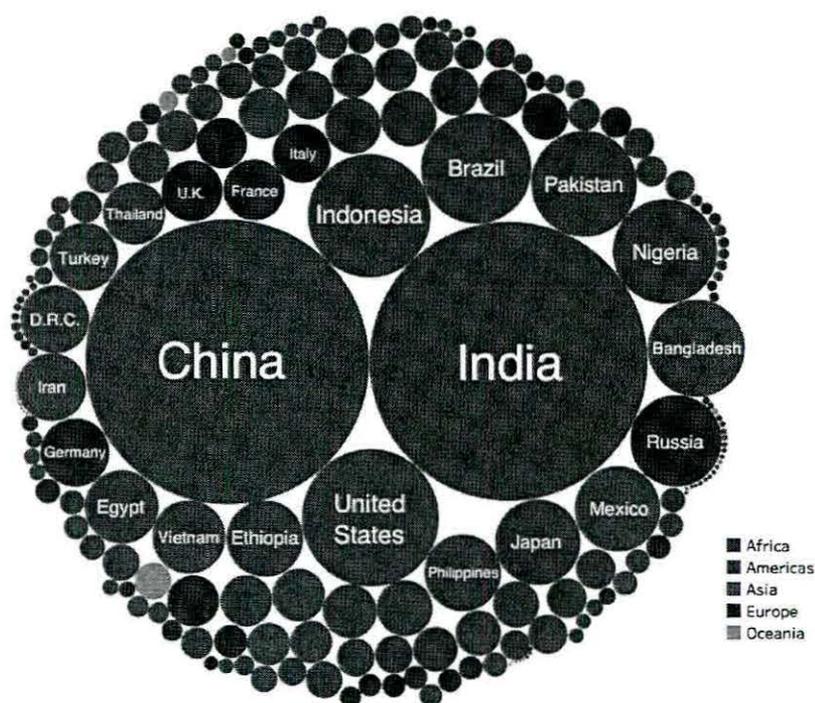
⁴ https://europapont.blog.hu/2019/02/24/eu_szamokban_szuleteskor_varhato_elettartam

⁵ http://piackutatas.blog.hu/2011/05/19/a_vilag_2100_ban_valtozik_a_korfa_alakja

Az ENSZ előrejelzése szerint 2100-ban 10,9 milliárd ember fog élni a Földön. A növekedés legnagyobb részét az afrikai országok fogják adni. 2100-ra a tíz legnépesebb ország közül öt afrikai lesz.

2020-ban 7,8 milliárd ember élt a Földön. Kína és India a legnépesebb, e két országban koncentrálódik a világ lakosságának 36%-a.⁶

Countries by Population Size

7

Magyarország népessége (év / január 1-jén)

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ország összesen	9 830 485	9 797 561	9 778 371	9 945 975	9 917 344
Budapest összesen	1 759 407	1 752 704	1 749 734	1 752 286	1 750 216

A 2011. évi népszámlálás megállapításai szerint a népesség idősödésének egyik jellemző mérőszáma a gyermek- és időskorúak egymáshoz viszonyított aránya. Budapesten a 15 évesnél

⁶ https://www.ksh.hu/infografika/2020/nepesedesi_vilagnap_2020.pdf

⁷ kép: <https://i2.wp.com/2oqz471sa19h3vbwa53m33yj.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/03/countries-by-population-size-1.png>

fiatalabbak népességen belüli aránya 2001 és 2011 között 12,8 százalékról 12,2 százalékra változott, az időskorúaké 23,0 százalékról 25,4 százalékra nőtt, azaz az időskorú népességaránya a fővárosban már több mint kétszerese a gyermekkorúakénak. Az idősödés eltérő mértékben jellemezte a nemeket: a férfiaknál kisebb (21 százalék) az időskorúak aránya, mint a nőknél (29 százalék).

A 2011. évi adatok szerint Budapesten száz aktívkorúra (15–59 évesre) 20 gyermekkorú eltartásának terhe jutott, ugyanannyié, mint tíz évvel korábban, azonban az időskorúak eltartottsági rátája 36-ról 41-re emelkedett.

A KSH adatai azt mutatják, a családsegítő programok ellenére nem születik több gyerek Budapesten sem. Ezer lakosonként 2016-ban még 9,2 gyermek születését regisztrálták, 2017-ben már csak 8,8, 2018-ban pedig 8,6 volt ez a szám. Sokkal lassabban, de közben nőtt a halálozás, és látványosan emelkedik az öregedési index, ami azt mutatja meg, hogy száz gyermekre és fiatalkorúra hány időskorú lakos jut. A magyar mutató 1990-ben még 64,5 százalék volt, és az időskorúak aránya először 2005-ben haladta meg a gyermekkorúakét, 2018-ban pedig a fővárosban átlépte a 152 százalékot is, ami sokkal több az országos 132,9 százalékos átlagnál, vagyis Budapest népessége rohamosan öregszik.⁸

Budapesten – sajnos - az egyik legidősebb korstruktúrája a XV. kerületnek van, ahol száz gyermekkorúra 208 idős személy jut, amely sajnos az elmúlt években nem változott.

Területi egység	Élve születés ezer lakosra		Halálozás ezer lakosra		Házasságkötés ezer lakosra		Válás ezer lakosra	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Budapest	8,4	8,4	12,0	13,1	6,4	6,3	1,7	1,5

Területi egység (ezer lakosra)	Természetes szaporodás, fogyás		Tényleges szaporodás, fogyás	
	2019	2020	2019	2020
Budapest	-3,6	-4,7	-1,2	-15,2

Területi egység	Születéskor várható átlagos élettartam						Átlagéletkor					
	férfi			nő			férfi			nő		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Budapest	72,56	75	74,34	79,19	80,21	79,85	42,2	40,5	40,9	42,4	44,7	45,3

A népmozgalom főbb adatai 2020. január-december				
Népmozgalmi esemény	száma	Változás az előző év azonos időszakához képest %	Ezer lakosra	Változás az előző év azonos időszakához képest %

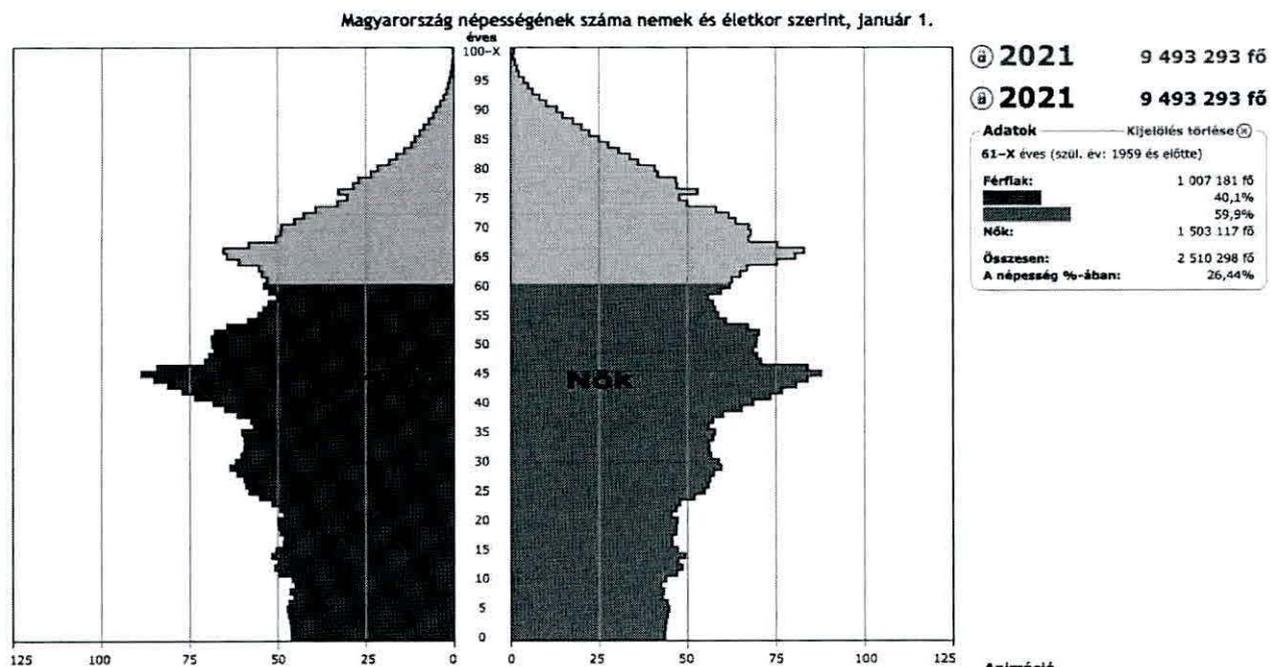
⁸ Forrás: KSH éves kiadvány

Élveszületés	92 333	3,4	9,5	3,6
Halálozás	139 549	7,7	14,3	7,9
Csecsemőhalálozás	317	-5,4	3,4	-8,5
Házasságkötés	67 301	3,1	6,9	3,3
Természetes szaporodás/fogyás	- 47 316	17,1	-4,9	17,3

2020. január–decemberében:

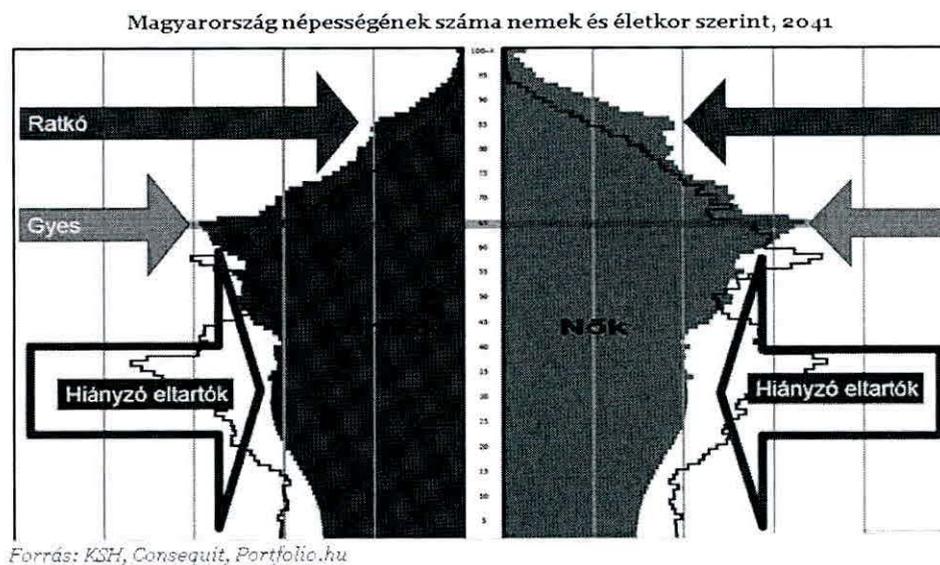
- 92 233 **gyermek jött világra**, ami 3040-nel, 3,4%-kal több a 2019. évi születésszámnál. A decemberi csökkenés kivételével valamennyi hónapban többen születtek, mint egy évvel korábban. Jelentősebben emelkedett a születések száma az előző év azonos hónapjaihoz képest januárban (9,7%), júniusban (9,1%) és februárban (7,8%).
- A **teljes termékenységi arányszám** emelkedett, az 1 nőre számított becsült értéke 1,55 volt a 2019. évi 1,49-hoz képest.
- **139 549-en haltak meg**, 7,7%-kal, 9 946-tal többen, mint 2019-ben. Januárban és februárban, valamint májustól júliusig kevesebben, az év többi részében viszont többen hunytak el, mint 2019-ben. A legnagyobb mértékű növekedés az év utolsó hónapjaiban, októberben (18%), novemberben (61%) és decemberben (44%) történt, a legjelentősebb, 15%-os csökkenést pedig januárban regisztrálták.
- **Az elhunytak számának október–decemberi jelentős mértékű emelkedése** következtében az éves **természetes fogyás 47 316 fő volt**, ami 17%-kal nőtt a 2019. évi 40 410 főhöz képest.
- **67 301 pár kötött házasságot**, ami 3,1%-kal, 2033-mal több az egy évvel korábinál. Január–márciusban 101, áprilisban 8,9, szeptember–októberben 8,3, decemberben 2,9%-kal több, míg május–augusztusban 15, novemberben pedig 14%-kal kevesebb frigyét regisztráltak, mint 2019 azonos időszakában.
- **Ezer lakosra 9,5 élveszületés és 14,3 halálozás** jutott. Az élveszületés 0,3, a halálozás 1,0 ezrelékponttal volt magasabb, mint 2019-ben. Mindezek következtében a **természetes fogyás 4,9 ezrelékes értéke 0,7 ezrelékponttal haladta meg az egy évvel korábit**.
- **2020-ban ezer élveszületésre 3,4 csecsemőhalálozás** jutott, ami 0,3 ezrelékponttal kevesebb az előző évinél. A **házasságkötési arányszám 6,9 ezrelék volt**, 0,2 ezrelékponttal nagyobb, mint 2019-ben.

- A nemzetközi vándorlás pozitív egyenlege mérsékelte a természetes fogyásból eredő népességsökkenést, ennek eredményeként a 2011. évi népszámlálás alapján továbbvezetett **lakónépesség becsült száma 2020 végén 9 millió 731 ezer fő volt.**⁹

Öregedő népesség a korfán. Forrás: KSH

Az alábbi korfa bemutatja, hogy mire számíthatunk 2041-ig Magyarországon. Jól látszik, hogy a fiatal népesség száma jelentősen csökken, ugyanakkor az idősebbek száma szignifikánsan emelkedik az életkor kitolódása miatt.

⁹ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/list/nep>

Budapest népessége a népszámlálás évében **2010. január 1-jén 1 721 556 fő** volt, ami közel három évtizedes csökkenés után újra növekvő tendenciát mutatott a csökkenő mértékű természetes fogyás és a növekvő bevándorlás következtében. **2018. január 1-jén 1 749 734 fő** volt népesség száma. **2020. január 1-jén 1 750 216 fő, 2021. január 1-jén, 1 723 836 fő volt!**

A KSH 2020 évi kiadványából megtudható, hogy egészen minimálisan, de nőtt a budapestiek várható élettartama, ami az életminőség egyik legfontosabb mutatója: 2017-ben egy fővárosi férfi 74,27 évre számíthatott, a tavalyi mérések szerint már 74,48 évre. A nők esetében ennél is minimálisabb, mindössze fél század százaléknyi az eltérés: a 2016-os 80,07 évről tavaly 80,12 évre javult a várható élettartam. Ezzel Magyarországon belül a budapestiek számíthatnak a leghosszabb életre, hisz az országos átlag a férfiaknál csak 72,56 év, a nőknél pedig 79,19 év. Bár némi javulás látható, de a változás nagyon lassú, és ha ebben az ütemben folytatódik, nehezen érjük utol a 83,5-es átlagos várható élettartammal élen álló spanyolokat, de még a 79,1 évvel előttünk álló cseheknek sem.

Száz fiatalkorúra már 152 idős jut a fővárosban, a háztartások 23 százalékában pedig nyugdíjasok laknak.

A KSH elemzése szerint a lakónépesség a főváros középső területén koncentrálódik, a belső kerületektől a külső kerületek felé haladva csökken a népesség. A koncentrikus elrendeződés az agglomerációs övezetet tekintve is megjelenik, Budapest közvetlen környezetében jóval többen élnek, mint a nyugati-északnyugati vagy a délkeleti periférikus térségekben. A közlekedési útvonalak elhelyezkedésének is meghatározó szerepe van: az autópályák, vasútvonalak, HÉV mentén fekvő településeket nagy népességszám jellemzi, mivel a fővárosba történő ingázást jelentősen megkönnyítik a jó közlekedési adottságok.

Forrás¹⁰

¹⁰ <http://www.geoindex.hu/wp-content/uploads/100x100-nepsuruseg-Budapest-2016-2-1024x684.png>

A népszámlálás időpontjában 905 405 lakást tartottak számon a főváros közigazgatási területén. A XV. kerületben pedig 34 222 lakást számoltak össze 2011-ben, amely a fővárosi lakásállomány 3,8 %-a.

Csak egy százalékkal ugyan, de 2016 óta csökkent a saját tulajdonban lévő lakások száma Budapesten, pedig korábban is itt volt a legalacsonyabb az arányuk. Országos szinten 2018-ban majdnem 91 százalék volt a tulajdonos által lakott ingatlanok aránya, míg a fővárosban csak 83 és fél százalék. Értelemszerűen az ellenkező oldalon megfordulnak a számok: a budapesti lakásoknak már 15 százalékában laknak bérlők, míg országos szinten nézve csak 8 százalékában. Egy átlagos fővárosi lakás ma 70 négyzetméteres, 12 négyzetméterrel kisebb az országos átlagnál és alig van köztük fürdőszoba nélküli.¹¹

2.2.1 A XV. KERÜLETI NÉPESSÉG SZÁMA, EGYÉB DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

Kerületünk lakossága – a KSH adatai szerint – az elmúlt években 80 ezer fő körül mozog, enyhén csökken. A 2011. évi népszámláláskor a lakosság száma **79 645**¹² fő volt, *2015. január 1. napján pedig 80 327 fő*, 2017. év január 1-jén **79 866 fő**, míg 2018. január 1-jén **78 111 fő**. 2019. január 1-jén **78 813 fő**, 2020. január 1-jén **77 824 fő**.¹³

A lakosság korösszetétele az európai és a magyar trendet követi, az időskorúak száma kismértékben, de folyamatosan emelkedik, amíg a születések száma stagnál, amely hosszabb távon a népesség elöregedését jelentheti. Egyre növekszik az idős egyszemélyes háztartások száma, valamint az egyedül élő, a különböző egészségügyi, mentális és szociális problémákkal küzdő emberek aránya.

A demográfiai adatokból látható a lakosság elöregedése, így várhatóan nő az igény az idősellátás iránt, amely szociális segítségen túl egészségügyi, gondozási szolgáltatások iránti igény növekedését is jelenti.

a) Lakónépesség

Budapest XV. kerület népességének száma 1990-ben, 2001-ben, 2011-ben¹⁴ (népszámlálás)

Év	1990	2001	2011*
XV. kerületi lakónépesség összesen	95.593	86.453	79.645

* 2011. októberi állapot.

¹¹ Forrás: KSH

¹² 2011. októberi adat

¹³ <https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku> (BM)

¹⁴ Népszámlálási adatok

Budapest XV. kerület adatai nemek és népsűrűség szerinti bontásban¹⁵

	Férfi fő	Nő fő	Összesen fő	Népsűrűség (fő/km²)
2001	40.046	46.407	86.453	3.163
2011	36.435	43.210	79.645	2.956

Lakónépesség száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat)

év	fő	változás
2012	80 686	
2013	80 278	99,5%
2014	80 327	100,1%
2015	80 573	100,3%
2016	80 061	99,4%
2017	79 505	99,3%
2018	79 441	98,4%
2019	78 813	97,9%
2020	77 824	96,4%

Forrás: TeIR, KSH-TSART

A társadalomkutatók szerint, a fiatalok hetven százaléka mondja azt, hogy nem lehet az ember igazán boldog akkor, ha nincs gyermeke, és nyolcvan százalékuk összességében a házasságot tartja a legjobb életformának.

Budapest XV. kerületében a házasságkötések száma

év	2017	2018	2019	2020
Házasságkötések száma	224	232	331	282

Kopp Mária¹⁶ szerint a házasságnak és a családnak van a legerősebb egészségvédő szerepe az ember életében, ezek hiánya sokkal nagyobb kockázatot jelent, mint az ismert rizikótényezők: az alkohol, a dohányzás, vagy az elhízás, messze nincs ilyen pozitív hatása az élettársi kapcsolatoknak, a szingli lét pedig egyenesen egészségkárosító. Valamennyi pszichológiai életminőség-mutató jobb azok között, akik úgy érzik, nehéz élethelyzetben számíthatnak családtagjaikra. A férfiak között a családi támogatás mértéke az élet értelmének tudatát, a koherenciát erősíti, a nők esetében a depressziótól és reménytelenségtől véd a jó családi légkör.

Budapest XV. kerületében a születések száma

év	2017	2018	2019	2020
Születések száma	606	649	627	642

¹⁵ Népszámlálási adatok

¹⁶ Orvos, pszichológus a SOTE Magatartástudományi Intézet tudományos igazgatóhelyettese, a Semmelweis Egyetem-MTA „Mentális Egészségtudományok” társult kutatócsoport vezetője volt, 2012-ben hunyt el.

Forrás: KSH

A XV. kerületben a születések száma az elmúlt négy év adatai alapján átlagosan **631** volt, azonban a születések számának megállapításakor a kerületben életvitelszerűen élők számát vettük alapul, amelyek közül nem mindenki rendelkezik kerületi bejelentett lakcímmel.

A születéskor várható élettartam azt mutatja meg, hogy a tárgyévben született egyén hány évnyi élettartamra számíthat az adott év halálozási viszonyai mellett. A várható élettartam az egész népesség halálozási statisztikáit összegezi. A mutató az elmúlt évtizedekben jelentősen emelkedett a fejlettebb országokban, így Magyarországon is, amiben fontos szerepe volt az egészségügy és az egészségtudatosság folyamatos fejlődésének is. Magyarországon 75,7 év volt a születéskor várható élettartam 2020-ban, ami az uniós országokra vonatkozó átlaghoz hasonlóan csökkenést jelent 2019-hez képest. A várható élettartam visszaesésében érdemi szerepe lehetett annak, hogy a koronavírus járvány miatt emelkedtek a halálozási statisztikákban 2019-hez képest, ami a visegrádi országokban is megfigyelhető. **Magyarországon a születéskor várható élettartam évtizedek óta alacsonyabb az uniós-országokra és a V3 országokra vonatkozó átlagos értéknél.**¹⁷

A koronavírust 2020-ban megszenvedő európai országokban, így Olaszországban 1,2 évvel, Spanyolországban 1,6 évvel, Belgiumban 1,2 évvel, valamint Csehországban 0,9 évvel csökkent a várható élettartam, de a szomorú listát – az egyébként erősen öregedő társadalmú – Liechtenstein vezeti 2,4 éves csökkenéssel. Magyarországon átlagosan 75,7 évre, 2019-hez képest 0,8 évvel csökkent a várható élettartam. Nemek szerinti bontásban a férfiak mutatója 0,8, a nőké 0,6 évvel csökkent, előbbi 72,3 évre, utóbbi 79,1 évre. Magyarország a csökkenés mértékéről szóló összesített lista 12. helyén, a középmezőnyben foglal helyet. Uniós összevetésben hazánk maradt a sereghajtók között, mindössze Litvániát, Bulgáriát és Romániát előzzük a várható életek számában.¹⁸

Budapest XV. kerületében a halálozások száma

év	2017	2018	2019	2020
Halálozások száma	1 131	1 086	1 104	1 175

Forrás: KSH

b) Egészségügyi állapot

Magyarország egészségügyi állapota alapján a világ országai között a középmezőnyben foglal helyet, azonban Európát tekintve egyike a legkedvezőtlenebb helyzetű országoknak. Az egykori szocialista országokat tekintve hazánk morbiditási (megbetegedési) és mortalitási (halálozási) helyzete szinte egyedülálló. Sajnos elmondható, hogy hazánk a rendszerváltást követően nemcsak az Unió fejlett országaival és az uniós átlaggal sem tudott az

¹⁷ <https://www.mnb.hu/letoltes/versenyke-pesse-gi-jelente-s-hun-2021-1018.pdf>

¹⁸ https://nepszava.hu/3116511_hat-evtizede-nem-csokkent-ennyire-a-varhato-elettartam

egészségügyi állapotokat és halálozási statisztikát szemlélve lépést tartani, de Közép-Kelet-Európa országai (volt szocialista államok) mögött is elmaradt.¹⁹

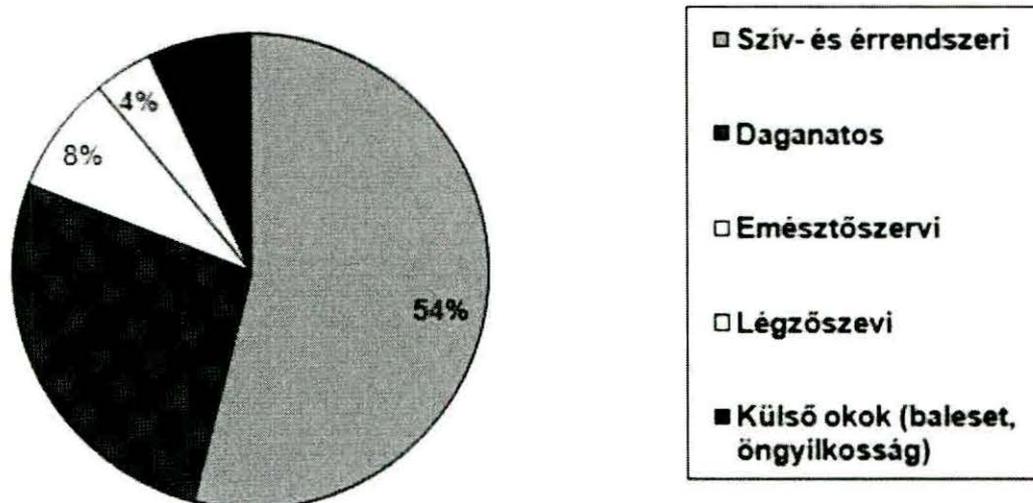
A lakosság egészségének megőrzése nemcsak az egyén, hanem a társadalom szempontjából kiemelkedő jelentőségű, ezért nagyon fontos az egészségmegőrzésére való törekvés és ehhez a megfelelő finanszírozás megteremtése.

„A tartósan fennálló betegségek csökkentik a munkában eltöltött aktív időt, valamint a munkaerő termelékenységét, továbbá az idő előtti halálozás is jelentős kárt okoz a nemzetgazdaságnak. Éppen ezért a meglévő egészség megőrzése egyéni és gazdasági szempontokból is előnyös a társadalomnak”²⁰

Segíteni szükséges a lakosság egészségtudatosságát, ezért nagyobb nyomatékot kell adni a prevenciónak elsősorban az alapellátásban. A lakosságnak folyamatosan szüksége lenne a rendszeres egészségügyi állapotfelmérésre és a szűrővizsgálatokon való megjelenésre.

A XV. kerületben a születéskor várható átlagos élettartam a férfiak esetében 72,1 év, a nők esetében 78,3 év. Budapest 23 kerületének tekintetében a 15. helyen állunk. A legmagasabb életkorra a II. kerületben számíthatnak az ott lakók (férfiak: 77,5 év, nők: 82,6 év).²¹

Főbb halálokok Magyarországon

Kerületünkben a mortalitási adatok kiegyensúlyozottnak tekinthetők. A halálokok megegyeznek az országos okokkal. A szív és érrendszeri megbetegedések és az általuk okozott halálozás legfontosabb kockázati tényezői a magasvérnyomás-betegség, a cukorbetegség, a zsíryanycsere-betegség, az elhízás, a dohányzás és az alkoholizmus, valamint az egészségtelen táplálkozás, és a mozgásszegény életmód. Emellett azonban számos

¹⁹ Forrás: www.webbeteg.hu

²⁰ <https://www.mnb.hu/letoltes/versenykepessegi-jelentes-hun-2020-0724.pdf>

²¹ Forrás: Budapest egészségterv 2012

tényezőszerepet játszhat a kialakulásukban, pl. a genetikai faktorok. A szív és érrendszeri betegségek a szívben (koszorúér-betegség, szívinfarktus, szívelégtelenség), az agyban (átmeneti agyi keringési zavar, szélütés, stroke), a perifériás érrendszerben (érszűkületek) és a vesében (krónikus vesebetegség, veseelégtelenség) okoznak elsősorban károsodást.

2.2.2 ISKOLÁZOTTSÁGI MUTATÓK²²

A Budapest XV. kerületi népesség száma iskolai végzettség szerint 2001-ben

Körzet □	A 10-X éves népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola	A 18-X éves népességből legalább középiskolai	A 25-X éves népességből egyetemi, főiskolai
	rendelkező			
Rákospalota	135	30.431	16641	4738
Pestújhely	31	7134	3956	1212
Újpalota	93	30.881	15.076	3733
Összesen	259	68 466	35 673	9 683

A Budapest XV. kerületi népesség száma iskolai végzettsége szerint 2011-ben

Korcsoport	A 7-X éves népességből az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	A 15-X éves népességből legalább az általános iskola 8. évfolyamával	A 18-X éves népességből legalább középiskolai érettségivel	A 23-X éves népességből egyetemi, főiskolai oklevéllel
	rendelkező			
Összesen	666	68 471	40 674	13 483
A megfelelő korúak százalékában (%)	0,9	91,4	54,3	18

Kerületünkben az érettségizettek és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők népességen belüli aránya jelentősen megnövekedett. A diplomások aránya 2001-ben 11, 2 % volt, amely 2011-ben 18 %-ra emelkedett.

Az 1995-ben készült „Budapest XV. kerület legfontosabb népességstatisztikai jellemzői és szociális térképe” című tanulmányban még 10 % alatti volt a felsőfokú végzettségűek aránya a XV. kerületben, amelyhez képest a 2001. évi adat javulást, a 2011. évi pedig jelentős javulást mutat. Ellenben az általános iskola 8. évfolyamát nem elvégzőknél romlott.

Budapesten a 2011. évi összeírás időpontjában a 15 éves és idősebb budapestiek 98 százaléka elvégezte legalább az általános iskola 8. osztályát, 3,9 százalékponttal többen, mint a 2001. évi népszámlálás idején. A 18. életévüket betöltötték csaknem héttizedének van érettségije, ami 11

százalékponttal haladja meg a tíz évvel ezelőtti értéket. Jelentősen emelkedett a diplomások népességen belüli aránya is, a 25 éves és idősebb budapestieknek az előző népszámláláshoz képest 10 százalékponttal nagyobb hányada, valamivel több, mint 34 százaléka szerzett oklevelet a felsőoktatásban.

2.2.3 FOGLALKOZTATOTTSÁGI MUTATÓK

2011. október 1-jén a főváros gazdaságilag aktív népessége megközelítette a 868 ezer főt, ez az összeírt népességnek valamivel több, mint 50 százaléka. A gazdaságilag aktívakon belül 778 ezer volt a foglalkoztatottak, 90 ezer a munkanélküliek létszáma. A foglalkoztatottak 94 százalékát az aktív keresők alkották, fennmaradó részük nyugdíj, illetve gyermekgondozási ellátás mellett dolgozott. (Népszámlálási adatok)

A Budapest XV. kerületi lakosság gazdasági aktivitás szerint (2011. évi népszámlálás)

Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Inaktív keresők	Eltartottak	Összesen	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Inaktív keresők	Eltartottak	Összesen
					Megoszlás, százalék				
35.113	4.685	22.669	17.178	79.645	44,1	5,9	28,5	21,6	100,0

A nyilvántartott álláskeresők száma Budapesten 2011. év februárjában **52 133 fő**, az előző hónaphoz képest 1 201 fős, 2010. azonos hónapjához képest, pedig 4 903 fős a *növekedés* mértéke. A nyilvántartott álláskeresők száma 2013. augusztus 20-i állapot szerint **46 421 fő** volt. A 2011. évi állapothoz képest a **csökkenés mértéke 5 712 fő volt**.

2015. december 31-i állapothoz mérten 33 822 fő álláskereső száma 2016. év december 20-ra 20 500 főre csökkent. A csökkenés mértéke jelentős.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat statisztikai adatai szerint a nyilvántartott álláskeresők száma Budapesten 2021 januárjában 10 340 fő volt.²³

A XV. kerületben **2 376 fő** regisztrált álláskeresőt tartottak nyilván **2013 augusztusában**. **2017 januárjában 1 084 fő** a nyilvántartott XV. kerületi álláskeresők száma, decemberre **980** főre mérséklődött a számuk.

2018 januárjában az 53 657 munkaképes korú lakosból 928 fő volt a nyilvántartott munkanélküli és **decemberre 808** főre csökkent a számuk.

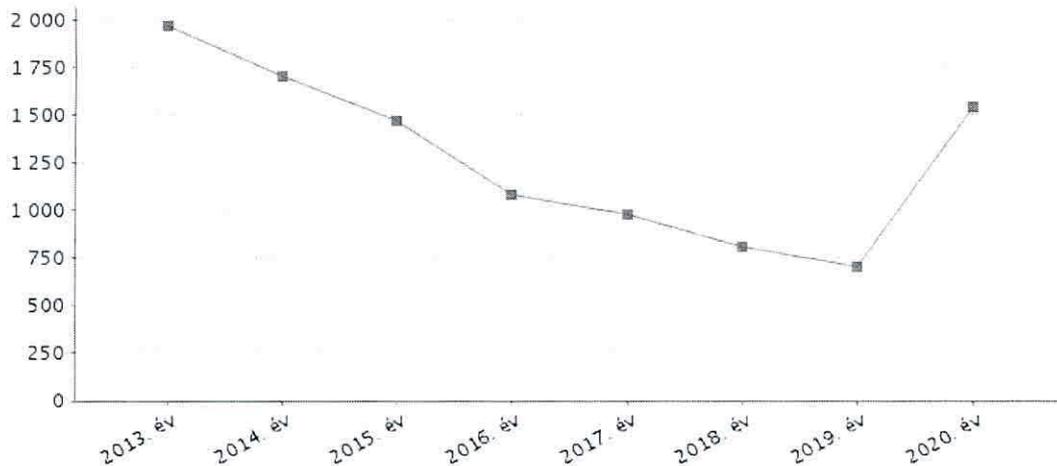
2019 decemberében a XV. kerületben, a munkaképes korú népességből (53 352 fő), 706 fő álláskeresőt tartottak nyilván.

2020 decemberében a XV. kerületben, a munkaképes korú népességből (52 990 fő), 1 538 fő álláskeresőt tartottak nyilván.

²³ <http://www.nfsz.munka.hu>

2021 októberében a XV. kerületben, a munkaképes korú népességből (52 318 fő), 1 169 fő álláskeresőt tartottak nyilván.

A statisztikai adatok nagyon jól mutatják, hogy a 2020 elején a COVID-19 világjárvány következtében megduplázódott az álláskeresők száma, hiszen ebben az időszakban nagyon sokan elvesztették állásukat. Sajnos 2021. október 1-jén még mindig sokan állás nélkül vannak a XV. kerületben élők közül.

Lap feltételek: Terület: Budapest 15. ker.

■ Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)

Forrás: KSH

c) Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresőse hosszú ideig eredménytelen.

Ki lehet közfoglalkoztató és milyen tevékenységek végezhetők közfoglalkoztatás keretében?

A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskeresők – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (a továbbiakban: FHT) jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A foglalkoztatást elősegítő támogatások megállapításakor hátrányos helyzetű személynek kell tekinteni azt az álláskeresőt, aki

- ♣ legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy
- ♣ az ötvenedik életévét betöltötte, vagy
- ♣ 25. életévét nem töltötte be, vagy
- ♣ a munkaügyi központ legalább hat hónapja álláskeresőként tartja nyilván, vagy
- ♣ a saját háztartásában egy vagy több eltartott személlyel egyedül élő felnőtt, vagy

♣ 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesült, vagy

♣ 12 hónapon belül előzetes letartóztatásban volt, szabadságvesztés, vagy elzárás büntetését töltötte.

Azt, hogy kik lehetnek közfoglalkoztatók, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg.

Közfoglalkoztató lehet:

- ✓ helyi és nemzetiségi önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása,
- ✓ költségvetési szerv (például: vízügyi igazgatóságok, erdőgazdaságok, nemzeti parkok),
- ✓ egyház,
- ✓ közhasznú jogállású szervezet,
- ✓ civil szervezet,
- ✓ állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet,
- ✓ vízitársulat,
- ✓ erdőgazdálkodó (magánerdőgazdálkodó),
- ✓ szociális szövetkezet és
- ✓ vasúti pályahálózat-működtető szervezet.

A közfoglalkoztatók meghatározott körébe tartozás mellett vizsgálni kell azt is, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek közfoglalkoztatás keretében végezhetők.

A XV. kerületi nyilvántartott álláskereső és közfoglalkoztatottak száma

év	2017	2018	2019	2020
Álláskereső száma (fő)*	980	808	706	1538
Közfoglalkoztatottak (fő)	89	37	42	37

*Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központ Kassai utcai Kirendeltség, Bp. XV. ker. Polgármesteri Hivatal, KSH

Közfoglalkoztatás szervezése

2011. január elsejétől változott a közfoglalkoztatásra vonatkozó szabályozás, az addigi rendszert a **Nemzeti Közfoglalkoztatási Program** váltotta fel. Ennek keretében megszűnt az önkormányzati közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi központok által szervezett közhasznú foglalkoztatás és megszűnt a hagyományos központi önkormányzati közmunka program.

Fenti időponttól a munkaügyi központok döntenek az önkormányzatok közfoglalkoztatási programjairól, új elemként a kis- és közepes vállalkozások is bevonásra kerültek a leghátrányosabb munkanélküliek közfoglalkoztatásába. A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program lényege, hogy az állam egységes rendszerben, azonos forrásból, azonos értékeken, prioritásokon alapuló szabályozás mentén nyújt pályázatos támogatást a (közfoglalkoztatással érintett) többlet munkahelyek létrehozására. A közfoglalkoztatás közmunka révén valósul meg. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokban uniós források is mozgósításra

kerülnek a képzésekre. **A cél, hogy a közmunka az értékteremtés mellett az elsődleges munkaerőpiacra vezető szakképzéshez is utat nyisson.**

A **foglalkoztatást helyettesítő támogatásban** részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. 2011. szeptember 1-től közfoglalkoztatás keretében csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak. Számukra a közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát a munkaügyi kirendeltség ajánlja. Új elem lett a szabályozásban, hogy az ügyfél a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével köteles elfogadni. A 35 év alatti általános iskolai végzettséggel nem rendelkező álláskereső eltérő együttműködési kötelezettsége is megszűnik, nem a képzésben való részvétel lett az elsődleges együttműködési kötelezettség.

A közfoglalkoztatás visszautasítása a törvény erejénél fogva automatikusan kizárja a további ellátásból a munkanélkülieket!

2011. január 1-től három új közfoglalkoztatási forma került bevezetésre, amelyhez a munkáltatók támogatást vehetnek igénybe. Ezt a támogatást az önkormányzat számára kötelező és önként vállalt, rendeletbe foglalt közfeladat ellátására, valamint megállapodásban meghatározott más, közösséget szolgáló, illetve szociális feladat ellátására lehet igénybe venni.

Közfoglalkoztatási formák 2011. január 1-től:

- Önkormányzat által szervezett rövid időtartamú közfoglalkoztatás. *Napi 4 órás foglalkoztatás, 2-4 hónapos időtartamban, a munkabér a minimálbér, illetve a garantált bérminimum (szakmunka esetén) fele és csak foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket lehet foglalkoztatni ebben a közfoglalkoztatási formában.*
- Önkormányzat által szervezett hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás. *Napi 6-8 órás foglalkoztatás, 2-12 hónapos időtartamban, a munkabér a minimálbér, illetve a garantált bérminimum (szakmunka esetén) időarányos része, és minden álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatható ebben a közfoglalkoztatási formában.*
- Országos közfoglalkoztatási programok. *A foglalkoztatás legfeljebb 12 hónap időtartamban és teljes munkaidőben történhet, a munkabér minden egyes programban külön kerül meghatározásra. Ebben a közfoglalkoztatásban minden nyilvántartott álláskereső foglalkoztatható.*

Támogatást kaphatnak azok a vállalkozások, akik többek között bővítik a foglalkoztatottak létszámát és foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülő személyeket kívánnak foglalkoztatni.²⁴

A közfoglalkoztatásban részt vevő személyek havi átlagos száma 2020 decemberében 94,6 ezer főt tett ki, amely az előző hónaphoz képest 1,0 százalékkal (945 fővel), az előző év decemberéhez viszonyítva pedig 8,1 százalékkal (8,4 ezer fővel) csökkent. A három programtípus valamelyikében 99,1 ezer fő volt érintett. 2020-ban, éves átlagban a

²⁴ Forrás: FSZH honlap

közfoglalkoztatottak száma 92 530 ezer főt tett ki, amely 12,9%-os, 13,7 ezer fős csökkenést jelent 2019-hoz képest. A hosszabb idejű közfoglalkoztatásban résztvevők esetén 12,7%-ot tett ki a mérséklődés, a járási programokban dolgozóknál 11,9%-ot, az országos közfoglalkoztatási programok esetén pedig 11,8%-ot. Az év során a tavalyi évhez vett csökkenés mértéke az év eleji hónapokat jellemző 17-18%-os mértékről, az utolsó hónapjaira 8%-osra csökkent.

Az elmúlt években nemcsak a közfoglalkoztatottak létszáma csökkent erőteljesen, hanem az ott dolgozók összetétele is átalakult. Korábban is magas volt a rossz munkaerőpiaci helyzetű személyek aránya a közfoglalkoztatottakon belül, **azonban 2016 és 2020 között 77%-ról 87%-ra emelkedett a hátrányos helyzetű településeken élők aránya**, 55 %-ról közel 61,5%-ra nőtt a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, és 30%-ról 37% fölé emelkedett az 50 éven felüli személyek aránya. A képzettebbek, fiatalabbak fokozatos kikerülésével párhuzamosan tehát a közfoglalkoztatásban dolgozók összetétele foglalkoztathatóság szempontjából fokozatosan romlott az elmúlt időszakban.²⁵

A XV. kerületi Önkormányzat a közfoglalkoztatás különböző formáit 1994 óta folyamatosan szervezi. A foglalkoztatásban résztvevők álláskeresői támogatásra szereztek jogosultságot, továbbá az Önkormányzat arra is törekedett, hogy a nyugdíjkorhatár betöltéséig minél többen rendelkezzenek a nyugdíj megállapításához szükséges szolgálati idővel.

A közfoglalkoztatásban résztvevők foglalkoztatása egyrészt a Polgármesteri Hivatalban, a XV. kerületi Önkormányzat intézményeinél valósult meg. A **Palota-15 Rehabilitációs és Közfoglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.**, a **RÉPSZOLG Környezetgazdálkodási és Foglalkoztatási Nonprofit Közhasznú Kft.**, továbbá a **Gazdasági Működtetési Központ** szervezi és foglalkoztatja a közfoglalkoztatásban résztvevőket, akiknek feladata az önkormányzati tulajdonú intézményekben meghatározott (karbantartási) feladatok ellátása, továbbá az önkormányzati területek, így különösen az önkormányzati közutak, közparkok, járdák, zöldterületek és a hozzá tartozó kerületi faállomány ápolása, karbantartása.

Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma, foglalkoztatási költsége

év	2017	2018	2019	2020
Foglalkoztatásban résztvevők (fő)*	89	37	42	37
Foglalkoztatás költsége önk. önrész (eFt)	10 846	6 471	3 059	3 283

Forrás: KSH

*A foglalkoztatottak közel 50 %-a minden évben a 45 – 61 év közötti korosztályba tartozott.

Tervezett intézkedés: a közfoglalkoztatás célja, hogy a munkaerőpiacról tartósan kiszorulók ne veszítsék el kapcsolatukat a munka világával, képességüket megtartsák a munkavégzésre és hasznos munkát végezzenek, dolgozzanak. Fontos feladat a segélyezett munkaeerőpiaci

²⁵

https://kozfoglalkoztatatas.kormany.hu/download/9/c5/b2000/Havi%20jelent%C3%A9s_2020_dec_%28port%C3%A1ll%29.pdf

pozíciójának javítása, a segélyezés munka ellen ösztönző hatásának mérséklése, a foglalkoztatás növelése. Legfontosabb alapelvek, hogy együttesen érvényesüljön a társadalmi szolidaritás és egyéni felelősség, aki képes dolgozni az munkával járuljon hozzá a közteherviseléshez.

A minimum szintű ellátást továbbra is biztosítja az arra rászorulóknak, de a segítségnyújtás és az együttműködéssel szemben támasztott követelmények, valamint ezekhez kapcsolódó szankciók együttes alkalmazását szigorúan megköveteli.

Önkormányzatunk a munkanélküliek foglalkoztatása érdekében az elmúlt években is – pályázat igénybe vételével – biztosítja a közmunka lehetőségét. A foglalkoztatásba bevonja gazdasági társaságait is intézményeit.

Regisztrált álláskeresők a XV. kerületben

A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint - 2017. 12. 20-i állapot

Főváros települései	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató**	% Arányszám***
Budapest 15. ker.	980	332	177	110	203	54 188	1,81	0,48
Főváros	16 952	5 631	3 410	2 367	3 037	1 134.573	1,49	0,40

Forrás: □□FSZ

* Munkavállaló korú népesség fő - a KSH népszámlálási ill. népesség-nyilvántartási adatai 2016.01.01-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

*** Arányszám - a relatív mutatóhoz viszonyított országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint - 2018. 12. 20-i állapot

Főváros települései	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató**	% Arányszám***
Budapest 15. ker.	808	238	194	86	140	53 657	1,51	0,42
Főváros	14 558	4 132	3 578	2 133	2 192	1 122.624	1,30	0,36

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Forrás:NFSZ

* Munkavállaló korú népesség fő - a KSH népszámlálási ill. népesség-nyilvántartási adatai 2017.01.01-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

*** Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

A nyilvántartott álláskeresők száma 2019. év

Főváros települései	Regisztrált álláskeresők száma	Ebből tartósan álláskereső	Ellátásban nem rész. fő	Állás-keresési ell. rész. fő	Szoc. tám. rész. fő	Munka v. korú népes. fő*	Relatív mutató**
Budapest 15. ker.	706	185	308	284	114	52 318	1,34 %
Főváros	14 416	3 569	6 523	5 955	1 939	1 157 789	1,24%

A nyilvántartott álláskeresők száma 2020. év

Főváros települései	Regisztrált álláskeresők száma	Ebből tartósan álláskereső	Ellátásban nem rész. fő	Állás-keresési ell. rész. fő	Szoc. tám. rész. fő	Munka v. korú népes. fő*	Relatív mutató**
Budapest 15. ker.	1538	229	988	368	182	51 346	2,9%
Főváros	24 871	3 781	14 604	7 936	2 331	1 149 072	2,16

2.2.4 A HÁZTARTÁSOK, CSALÁDOK LEGFONTOSABB JELLEMZŐI

A Budapest XV. kerületi háztartások főbb adatai (2001. évi népszámlálás)

Körzet	Háztartások száma	Ebből			100 háztartásra jutó személy
		egyszemélyes	több-személyes	több családból álló	
Rákospalota	15 759	4 690	11 069	273	241
Pestújhely	3 812	1 230	2 582	95	231
Újpalota	16 872	5 137	11735	379	230
Összesen	36 443	11 057	25 386	747	235

A Budapest XV. kerületi háztartások főbb adatai (2011. évi népszámlálás)

Háztartások száma	Ebből			100 háztartásra jutó személy
	egyszemélyes	több- személyes	több családból álló	
35 932	12 936	21 388	227	218

A Budapest XV. kerületi családok főbb adatai (2001. évi népszámlálás)

Körzet	Összes család	Ebből: egy szülő gyermekkel	100 családra jutó		
			családtag	összes gyermek	15 évesnél fiatalabb
Rákospalota	10 806	2 046			285
Pestújhely	2 528	479	273	92	45
Újpalota	11 374	2 979	268	95	45
Összesen	24 708	5 504	276	98	48

A Budapest XV. kerületi családok főbb adatai (2011. évi népszámlálás)

Összes család	Egy szülő egy gyermekkel	Egy szülő több gyermekkel	100 családra jutó		
			Családtag	összes gyermek	fiatalabb
21 854	3 393	2 329			274

A két népszámlálás közötti népességfogyás miatt csökkent a kerületi háztartások száma, ennek ellenére az egyszemélyes háztartások száma nőtt. A kerületi lakosok 16%-a egyedül él és a háztartások 36%-a egyszemélyes. Meglehetősen szomorú tény, hogy a gyermeküket egyedül nevelők száma is emelkedett, 5722 egyszülős háztartás van a kerületben, amely az összes háztartás 26,2 %-a.

2.3 A KERÜLETI LAKÁSÁLLOMÁNYRÓL**Lakásállomány a XV. kerületben (2001. évi népszámlálás)**

Körzet □	Lakás	Ebből			Lakott üdülő	Lakás és lakott üdülő együtt
		lakott	nem lakott	egyéb cél- ra használt		
Rákospalota	16.505	15.225	1138	142	4	16.509

Pestújhely	3998	3698	265	35	2	4000
Újpalota	16.229	15.687	501	41	-	16.229
Összesen	36.732	34.610	1904	218	6	36.738

Lakásállomány a XV. kerületben (2011. évi népszámlálás)

	Lakás	Ebből			Lakott üdülő	Lakás és egyéb lakóegység
		lakott	nem lakott	Lakott egyéb lakóegység		
Összesen	37 158	34 222	2 936	14	0	37 172

Lakásállományunk a népszámlálást követező esztendőkből enyhe mértékben emelkedett 2012-ben 37 240, 2013-ban 37 250 volt a számuk.

A XV. kerületi lakott lakások* tulajdonjelleget és használati jogcím szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet □	Természetes személyek tulajdona	Önkormányza	Egyéb	Összes lakás	Ebből	
		tulajdonú			tulajdonosi	bérleti, szolgálati
Rákospalota	14 055	898	276	15 229	13 506	1 602
Pestújhely	3 419	269	12	3 700	3 264	413
Újpalota	14 299	1 345	43	15 687	13 823	1 787
Összesen	31 773	2 512	331	34 616	30 593	3 802

*a lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások tulajdonjelleget és használati jogcím szerint (2011. évi népszámlálás)

	Természetes személyek tulajdona	Önkormányza	Egyéb	Összes lakás	Ebből	
		tulajdonú			tulajdonosi	bérleti, szolgálati
Összesen	34 736	1 982	440	37 158	30 355	3. 67

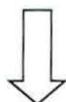
A XV. kerületi lakott* lakások száma szobaszám szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet □	1	2	3	4-x	Összes lakás
	s z o b á s				
Rákospalota	2 854	5 735	4 055	2 585	15 229
Pestújhely	731	1 471	954	544	3 700
Újpalota	685	6 859	7 004	1 139	15. 87
Összesen	4 270	14 065	12 013	4 268	34. 16

* lakott üdülőházzal együtt

A XV. kerületi lakott lakások száma szobaszám szerint (2011. évi népszámlálás)

	1	2	3	4-x	Összes lakás
	szobás				
Összesen	3 557	14 883	12 862	5 856	37 158

Változás

2012	3 571	14 904	12 889	5 876	37 240
2013	3 566	14 898	12 896	5 890	37 250

A XV. kerületi lakott* lakások alapterület szerinti megoszlása (2001. évi népszámlálás)

Körzet □	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-x	Összes lakás
	m ² alapterületű lakás							
Rákospalota	695	1 713	2 006	3 192	3 490	2 058	2 075	15 229
Pestújhely	216	331	820	540	700	480	613	3 700
Újpalota	673	4 538	1 259	4 017	5 145	30	25	15 687
Összesen	1 584	6 582	4 085	7 749	9 335	2 568	2 713	34 616

* lakott üdülőházzal együtt

A XV. kerületi lakott lakások alapterület szerinti megoszlása (2011. évi népszámlálás)

	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-x	Összes lakás
	m ² alapterületű lakás							
Összesen	897	6 850	4 614	8 300	9 879	3 074	3 544	37 158

A XV. kerületi lakott* lakások száma komfortosság szerint (2001. évi népszámlálás)

Körzet □	Össz-komfortos	Komfortos	Fél-komfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás	Összes lakás
Rákospalota	9 771	3 732	593	580	553	15 229
Pestújhely	2 398	934	139	116	113	3 700

Újpalota	14 898	13	125	-	651**	15 687
Összesen	27 067	4 679	857	696	1 317	34 616

** hibás KSH adat (az ebbe a kategóriában tartozó 280 - a Szobabérlők Házában található - lakás mellett, 102 lakás az Arany Alkony Idősek Otthonából, illetve más újpalotai háztömbökből lettek tévesen ide besorolva)

A XV. kerületi lakott lakások száma komfortosság szerint (2011. évi népszámlálás)

	Össz- komfortos	Komfortos	Fél- komfortos	Komfort nélküli	Szükség és egyéb lakás	Összes lakás
Összesen	30 821	5 158	613	342	224	37 158

A XV. kerületi lakott* lakások fűtési mód szerinti megoszlása (2001. évi népszámlálás)

Körzet □	táv- (tömb-)	egy épület több lakását fűtő kazán-	egy lakást fűtő központi kazán- (etázs- cirkó-)	egyedi helyiség-
		fűtéssel ellátott lakás		
Rákospalota	977	2 682	6 659	4 855
Pestújhely	766	64	1 677	1 190
Újpalota	15 563	99	11	14
Összesen	17 306	2 845	8 347	6 059

* lakott üdülőházakkal együtt

A XV. kerületi lakott lakások fűtési mód szerinti megoszlása (2011. évi népszámlálás)

	táv- (tömb-)	egy épület több lakását fűtő kazán-	egy lakást fűtő központi kazán- (etázs-, cirkó-)	egyedi helyiség-
		fűtéssel ellátott lakás		
Összesen	16 321	12 883		5 018

Az előző táblázatokból sok minden kiolvasható a XV. kerület lakáshelyzetéről, de néhány érdekesebbnek tekinthető mutató azonban külön említést, kiemelést érdemel.

A XV. kerületi lakásállomány a statisztika szerint 420 lakással növekedett a két népszámlálás között. 2011-ben a 37.158 lakásból 34.222-öt laktak átlagosan 63 m² alapterületen. A lakások döntő többsége természetes személyek tulajdona (93,48 %-ban), az önkormányzati tulajdonú lakások a kerületi lakások 5,33 %-át teszik ki. A lakott lakásoknak a 90,06 %-a összkomfortos, (2001-ben ez az arány 78,19 %-os volt!), komfortos, 15,07 %-a félkomfortos, 1,79 %-a 0,99 %-a komfort nélküli, 0,65%-a szükséglakás.

2.3.1 BÉRLAKÁS-ÁLLOMÁNY²⁶

A XV. kerület teljes bérlakás-állománya 2015. július 28. napján 2 113 db volt, amelyből bérbe adott lakások száma 1 847 db volt. Paneltechnológiával 1 289 db, hagyományos technológiával 824 db lakás épült.

A XV. kerület teljes bérlakás-állománya 2020. december 31. napján 1 984 db volt, amelyből bérbe adott lakások száma 1 573 db volt. A lakásbérlemények összes bérhátraléka az év végén 109 978 000 Ft volt.

A Palota Holding KSH felé történő adatszolgáltatása szerint a XV. kerületi bérlakás-állomány 2020. évben az alábbiak szerint alakult.

Szobaszám szerinti megoszlás (2020. év/db)

lakások száma	Ebből							
	1 szobás	1+ félszobás	1+2 félszobás	2 szobás	2+ félszobás	2+2 félszobás	3 szobás	3+ félszobás
1984	566	582	239	300	174	25	89	9

Lakbér mértéke (2020. év/db)

bérbe adott lakások száma	Ebből				
	összkomfortos	komfortos	félkomfortos	komfort nélküli	szükséglakás
1 573	1 181	283	34	75	0

Bérleti díj szerinti megoszlás (2020. év/db)

bérbe adott lakások száma	Ebből			
	szociális (300 Ft/m ²)	költségelví 400 Ft/m ²)	piaci (700-900 Ft/m ²)	Egyéb (Nyugdíjasház)
1 573	339	436	751	47

Az önkormányzati lakásállomány szerkezete

A kerület tulajdonában lévő, 1984 lakásból álló állomány kb. 90%-a lakott, nincs bérbe adva 169 lakás. A kiadott lakások átlagos alapterülete 47 m², 76%-uk összkomfortos és ezeknek a lakásoknak majdnem a fele olyan vegyes tulajdonú távfűtéses épületben van, amelyben energiatakarékos felújítás is történt. A lakott állományban az alacsony komfortfokozatú

²⁶ Forrás: Palota Holding Zrt.

(félkomfortos vagy komfort nélküli) lakások aránya viszonylag kevés, összesen mintegy 2%. A lakott lakások közül 66,9% lakótelepi, távfűtéses lakás.

Az önkormányzati lakásállomány megoszlása komfortfokozat, fűtéstípus és lakottság szerint 2020. évben²⁷

Lakások jellemzői		Lakott	Üres
A lakások száma (db)		1 777	171
Arányuk az állományban (%)		90	10
Átlagos méret (m²)		46,6	34,8
Komfortfokozat	Energiatakarékos összkomfortos	36,2	13,4
	Összkomfortos	39,8	17,6
	Komfortos	21,7	43,9
	Félkomfortos	1,6	9,6
	Komfort nélküli	0,7	15,5
	Összesen	100,0%	100,0%
Fűtéstípus	Egyedi	27,8	66,7
	Központi fűtés gázenergiával	3,8	3,3
	Elektromos fűtés	0,3	2,2
	Központi fűtés	1,2	0,5
	Távfűtés	66,9	27,3
	Összesen	100,0%	100,0%

A lakásállomány túlnyomó többsége vegyes társasházban található, a teljes lakásállomány 19,3%-a, a lakott lakások 16,4 százaléka van teljesen önkormányzati tulajdonú lakóépületben.

Az önkormányzati lakások bérbeadása a háztartás jövedelmi helyzete alapján történhet szociális, költségelví és piaci lakbéren. Az elmúlt 3 évben az önkormányzati szektoron kívül élő háztartásoknak az önkormányzat összesen 73 db lakást adott bérbé, 29%-át pályázat, 49%-át méltányosság, 22%-át közérdek alapján osztotta el. A 73 lakásból 36%-ot szociális, 27%-ot költségelví és 37%-ot piaci lakbéren adott bérbé.

A bérbé adott állomány 55%-ában határozatlan szerződéssel rendelkezik a lakó. Míg a határozatlan idejű szerződéssel rendelkezők sokan már régóta a lakásban laknak - valamivel több mint háromnegyedük 2010 előtt költözött be a lakásába-, addig a határozott szerződéssel rendelkezők háromnegyede 2010-ben vagy azt követően költözött be a lakásába.

²⁷ Forrás: Palota Holding Zrt.

Az önkormányzati lakásállomány megoszlása a lakásba való költözés időpontja és a szerződés típusa szerint 2020. évben²⁸

A lakásba költözés időpontja	Határozatlan idejű bérleti szerződés	Határozott idejű bérleti szerződés
1990 előtt	17%	3%
1990-1999	23%	6%
2000-2009	38%	17%
2010-2015	14%	47%
2016 után	9%	27%
Lakások száma	969	793

A Budapest Főváros XV. ker. Rákospalota, Pestújhely Önkormányzatának jelenlegi Lakásgazdálkodási lakáspolitikai koncepciója „A lakhatás esélyeinek megteremtése a XV. kerületben 2016-2025” részletesen elemzi a jelenlegi lakáshelyzetet a XV. kerületben, valamint a koncepcióban meghatározott kitűzhető célokat és alapelveket. A lakásállományra vonatkozó adatok elemzése a Palota Holding Zrt. szakemberei által készített adattáblázatok alapján készültek.

A bérlakások 70 %-a Újpalotán, 30 %-a Rákospalotán és Pestújhelyen található. Újpalotán a dominánsan lakótelepi, hagyományos szerkezetű lakások összkomfortosak, a Rákospalotán és Pestújhelyen lévő, nem lakótelepi, hagyományos szerkezetű lakások többségükben komfortosak, - 62,9% - illetve komfort nélküliek – 21,9%.

A panellakások 44,5%-a felújított – itt a továbbiak felújítása lehet a cél, míg a hagyományos épületeknél a felújítás, a komfort nélküliek komfort emelése, vagy szanálása a hosszú távú feladat.

A bérbeadott önkormányzati lakás-állomány kerületen belüli megoszlása bérleti díj kategóriák szerinti részletezésben a számok azt mutatják, hogy az Újpalotán lévő lakások bérlői döntő többségükben szociális és költségelven meghatározott bérleti díjat fizetnek.

A kerület lakásainak közel 60%-a lakótelepi – ami a Főváros egészére vonatkoztatva mintegy 35%. Ez a jellemző alapvetően meghatározza a lakosság összetételét és szociális problémáit, az épületállománnyal kapcsolatos önkormányzati tennivalókat – valamint a tulajdonban maradt lakás-portfolio lehetőségeit, problémáit is. Az Önkormányzat a Lakáspolitikai koncepció megalkotásával egyensúlyt kíván teremteni szociális és gazdálkodási kötelezettségei között. A lakáspolitikai átfogó célja, hogy a kettős elvárás-rendszerben meghatározza azokat az alapelveket, szabályokat, amelyek az Önkormányzat napi feladatainak kezelésében- gyakorlatában – és a döntések meghozatalában is útmutatást adnak.

²⁸ Forrás: Palota Holding Zrt.

III.

A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNYBEN MEGHATÁROZOTTKÖTELEZŐ, ILLETVE ÖNKÉNT VÁLLALT SZOCIÁLIS GONDOSKODÁSI FORMÁK

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzata széles körben biztosít pénzbeli, és természetben nyújtott ellátásokat, valamint szociális szolgáltatásokat a legrászorultabbaknak.

A Szt. meghatározza a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében az egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. Felhatalmazást adott a települési önkormányzatok részére, hogy a törvényben szabályozott ellátásokat saját költségvetésük terhére kiegészíthetik és egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzata a - törvényi előírásoknak megfelelően – megalkotta helyi szociális rendeleteit²⁹, amelyekben szabályozta az egyes ellátásokat.

3.1 A XV. KERÜLETI LAKOSSÁG SZÁMÁRA IGÉNYBEVEHETŐ PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK³⁰

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért viselt felelősségen túl – az állam központi szervei és a helyi önkormányzatok feladata.

A Szolgáltatástervezési Koncepció előző felülvizsgálata óta többször módosult a jogi környezet. Változott sok ellátás elnevezése, tartalmuk, igénybevételeknek módjai. A hatáskörök megoszlanak a járási hivatal (Kormányhivatal) és az önkormányzat között.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli rendszeres ellátások

- Időskorúak járadéka³¹
- Aktívkorúak ellátása³²
 - Foglalkoztatást helyettesítő támogatás³³
 - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás³⁴
 - Gyermek otthongondozási díja³⁵
- „Palota” Ápolási támogatás³⁶
- Ápolási díj³⁷ (alanyi)

29 lásd: I. számú melléklet

30 A járási hivatal által megállapított támogatások is feltüntetésre kerültek.

31 A járási hivatal állapítja meg.

32 A járási hivatal állapítja meg.

33 A járási hivatal állapítja meg.

34 A járási hivatal állapítja meg.

35 A járási hivatal állapítja meg.

36 A települési önkormányzat állapítja meg az Szt. 45. §-a szerint.

37 A járási hivatal állapítja meg az Szt. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

- *Kiemelt ápolási díj*³⁸
- *Emelt összegű ápolási díj*³⁹
- *„Palota” gyógyszer-támogatás*⁴⁰
-

Szociális rászorultágtól függő eseti pénzbeli ellátások

- *„Palota” rendkívüli települési támogatás*⁴¹
- *„Palota” rendkívüli gyermekvédelmi támogatás*⁴²
- *„Palota” temetési támogatás*⁴³

Szociális rászorultágtól természetben nyújtott szociális ellátások

- **Köztemetés**⁴⁴
- Közgyógyellátás⁴⁵ alanyi, normatív
- Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság⁴⁶
- *„Palota” adósságcsökkentési támogatás*⁴⁷
- *„Palota” lakhatási támogatás*⁴⁸

Gyermekvédelmi ellátások (a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alapján)

- **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**⁴⁹
- *„Palota” rendkívüli gyermekvédelmi támogatás*⁵⁰
- *„Palota” gyermekétkeztetési kedvezmény*⁵¹

Egyéb önként vállalt ellátások

(Az Szt. 26. §-a szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.)

- **Helyi támogatás**⁵²
- **Újszülöttek támogatása**⁵³
- **Oltási támogatás**⁵⁴
- *„Palota” utazási bérlettámogatás*

38 A járási hivatal állapítja meg az Szt. 43/§-ában foglaltak szerint.

39 A járási hivatal állapítja meg az Szt. 43/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint.

40 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

41 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

42 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

43 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

44 A képviselő-testület hatásköre az Szt. 48. §-a szerint.

45 A járási hivatal állapítja meg alanyi vagy normatív jogcímen az Szt. 50. §-ában foglaltak szerint.

46 A járási hivatal állapítja meg, az Szt. 54. §-ában foglaltak szerint.

47 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. § (1) bekezdés d) pontja és az 5/2015. (II.05.) ök. rendelet ..§-a alapján.

48 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. § (1) bekezdés d) pontja és az 5/2015. (II.05.) ök. rendelet ..§-a alapján

49 A települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

50 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg az Szt. 45. §-ában foglaltak szerint.

51 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

52 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

53 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

54 A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

- „Palota” iskolakezdési támogatás
- „Palota” karácsonyi támogatás
- „Palota” egészségügyi támogatás
- „Palota” szociális kamatmentes kölcsön
- „Palota” biztonsági berendezés támogatás
- Szépkorúak köszöntése⁵⁵
- Utalványok⁵⁶ (étkezési utalvány)
- Közösségi étkezés a Pajtás étteremben

Veszélyhelyzetre tekintettel bevezetett intézkedések⁵⁷

- „Palota” egyszeri otthonápolási támogatás (2020. május 6- tól 2020. augusztus 01-ig)
- „Palota” veszélyhelyzeti támogatás – hatályos 2021. január 1-től.

3.2 SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

Szt. 56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szociális alapszolgáltatások:

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka,
- a nappali ellátás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon (a továbbiakban: tartós bentlakásos intézmény),

⁵⁵ A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

⁵⁶ A települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (bentlakásos intézmény),
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény.

Szt.59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Alapszolgáltatási központ az a szociális intézmény, amely

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- családsegítést,
- nappali ellátást és
- gyermekjóléti szolgáltatást biztosít.

3.2.1 A XV. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

a) a családsegítést, ha polgármesteri hivatali működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,

b) étkeztetést,

c) házi segítségnyújtást,

d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,

e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

a)*

b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,

c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,

d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskoriúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.

(3)*

(4)* A fővárosi kerületi önkormányzat biztosítja az (1) és (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat, a 88. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével. A fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti szolgáltatásokat a fővárosi önkormányzat biztosítja.

Szt.88. § (1) Az állam az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján köteles gondoskodni

a) a harmincezer főnél nagyobb állandó lakosságszámú településeken a fogyatékos személyek gondozóháza a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek átmeneti otthona megszervezéséről és fenntartásáról,

b) a fővárosban a pszichiátriai betegek, a szenvedélybetegek, fogyatékos személyek szakosított ellátásának a megszervezéséről és fenntartásáról,

c) a megye területén a szakosított ellátások megszervezéséről és fenntartásáról, azzal, hogy a megyei jogú város területére is kiterjedően köteles gondoskodni azokról az ellátásokról, amelyek megszervezésére a megyei jogú város a 90. § (2) bekezdése alapján nem köteles.

(2) A fővárosi önkormányzat köteles gondoskodni

a) idősek otthonának, a hajléktalanok otthonának, a hajléktalan személyek rehabilitációs intézményének,

b) a fővárosban - ha a kerületi önkormányzattal másként nem állapodik meg - a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

(3) A fővárosi önkormányzat által fenntartott szakosított ellátást nyújtó intézmények ellátási területe az egész fővárosra kiterjed.

A XV. kerületben biztosított szociális szolgáltatások:

- étkeztetés (alapszolgáltatás)
- házi segítségnyújtás (alapszolgáltatás)
- családsegítés (alapszolgáltatás)
- nappali ellátás (alapszolgáltatás)
- támogató szolgáltatás⁵⁸ (alapszolgáltatás)
- közösségi ellátások⁵⁹ (alapszolgáltatás)
- utcai szociális munka (alapszolgáltatás)
- idősek átmeneti elhelyezése (szakosított ellátás)
- átmeneti elhelyezési formák (szakosított ellátás)

A fővárosban a hajléktalanok éjjeli menedékhelyéről és átmeneti ellátásáról a Fővárosi Önkormányzat gondoskodik. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2013. július 01-től állami feladat.

IV.

AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI, SZOLGÁLTATÁSI FORMÁK HELYZETE

A közigazgatási rendszer átalakításának fontos napja volt 2013. január 1-je, amikor elkezdtek működésüket a járási hivatalok. A kormányhivatalok és a járási hivatalok rendszerének létrejöttével az állam vállalja azokat a kötelező feladatokat, amelyek eddig egy-egy önkormányzatnál különböző formában jelentek meg. Így többek között, korábban az önkormányzatok által ellátott szociális és gyermekvédelmi feladatok kerültek a járási hivatalok hatáskörébe.

A Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálata során a 2013. évtől eltelt időt elemezzük, ezért beszámolunk a járási hivatalba került feladatokról is.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,

⁵⁸ 2009. 01. 01-től nem kötelező feladat

⁵⁹ 2009. 01. 01-től nem kötelező feladat

- **időskorúak járadéka,**
- **ápolási díj** (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- **közgyógyellátás** (alanyi és normatív formák),
- **egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,**
- **gyermek otthongondozási díja** (2019. január 1-én bevezetett új ellátás, amely az önellátásra képtelen, tartós betegségben, illetve súlyos fogyatékosságban szenvedő gyermeküket ápoló szülőknek adható).

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

A következőkben azokat a szociális ellátásokat, szolgáltatásokat soroljuk fel, amelyek az **1993. évi III. törvényben (Szt.)** említésre kerülnek, kötelezően előírt módon vagy lehetőségként a helyi önkormányzatok számára. A jogszabályi háttér mellett bemutatjuk az adatokkal alátámasztott, az elmúlt évekre jellemző változásokat, a jelen kerületi helyzetképet, megjelöljük az adott ellátással kapcsolatos teendőket, célokat, illetve megismertetjük az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokat.

4.1 A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNY ALAPJÁN NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

4.1.1 PÉNZBELI ELLÁTÁSOK

Időskorúak járadéka⁶⁰

*Szt.32/B. § * (1) * Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás.*

Az időskorúak járadéka a jövedelemmel nem, vagy alacsony összegű nyugdíjjal rendelkezők szociális biztonságát hivatott szolgálni. A törvény az időskorúak körében is a legrosszabb szociális helyzetben lévők, az egyedülálló idősök életkörülményeinek javítását helyezi előtérbe. **2013. január 1-jétől a járási hivatalok által ellátott feladat az időskorúak járadékának megállapítása.**

Időskorúak járadékában részesülők száma életkor szerint (év/december 31. napján)⁶¹

év	2016	2017	2018	2019	2020
Nyugdíjkorhatárt betöltött, nem egyedülálló (fő)	5	4	5	9	8
75 évesnél fiatalabb egyedülálló	13	13	16	17	19
75 évet betöltött egyedülálló	na.	na.	na.	5	3

⁶⁰ 2013. január 1-jétől nem önkormányzati feladat, megállapítása a járási hivatal hatásköre

⁶¹ Adatszolgáltatás XV. ker. Kormányhivatal

75 évet betöltött nem egyedülálló	1	2	4	-	-
--	----------	----------	----------	----------	----------

Forrás: Budapest Főváros XV. ker. Kormányhivatal

Időskorúak járadékában részesülők éves átlaga, támogatás összege (év/december 31. napján)

év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	18,58	18,33	23,67	29,41	30,81
Támogatási összeg (eFt)	6 128	6 216	8 544	10 652	11 426

Forrás: Budapest Főváros XV. ker. Kormányhivatal, KSH

Az időskorúak járadéka önmagában alkalmatlan a megélhetés biztosítására, ezért fontos szempont volt, hogy egyéb rendszeres és átmeneti támogatásokkal (pl. átmeneti segély, tüzelőutalvány, lakásfenntartási támogatás, lakbértámogatás) is segítse az önkormányzat az érintett embereket, kiemelten kezelve az egyedülálló személyeket.

Az időskorúak járadékában részesülők száma az elmúlt években szignifikánsan nem emelkedett, ami azt jelenti, hogy kerületünkben élő nyugdíjas korú lakosság szinte mindegyike rendelkezik nyugdíjjal vagy egyéb jövedelemmel.

Aktívkorúak ellátása

*33. § * (1) * Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktívkorúak ellátására való jogosultságot állapít meg.*

(Az elmúlt években több jelentős jogszabály módosítás is történt az aktív korúak ellátásával kapcsolatban.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT)

A 2011. augusztus 31-én bérpótló juttatásra jogosult személyek 2011. szeptember 1-től **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT)** lettek jogosultak.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot évente felül kellett vizsgálni. 2011. december 31-e után csak annak a személynek volt folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző egy évben legalább 30 nap munkaviszonyt tudott igazolni, vagy úgy, hogy közfoglalkoztatásban vett részt, vagy pedig az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedett el. A 30 napba be kellett számítani az egyszerűsített foglalkoztatást és a háztartási munkát, valamint a munkaerő-piaci programban, vagy 6 hónapot meghaladó időtartamú képzésben történő részvétel vizsgálat időszakra eső időtartamát is. Amennyiben a jogosult ezeknek a feltételeknek nem tudott eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kellett venni.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítottak meg annak a személynek, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították kivéve, ha a rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételeivel rendelkezett.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a: **22 800 Ft volt**. Egy családban egyidejűleg csak egy személy részesülhetett foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

Az aktív korúak ellátása az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeknek nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 90%-a (25 650 Ft) alatt van, és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle támogatás állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-től **a járási hivatal hatáskörébe került**. Ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivataloknál, amelyek azt továbbítják a járási hivatalok részére. Az aktív korúak ellátása keretében megállapítható ellátástípusok és az ellátásra jogosultak körei esetenként változni fognak.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályai nem változtak azon kívül, hogy a támogatást a járási hivatal állapítja meg. **A támogatás havi összege változatlanul 22 800 Ft.**

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást (korábban rendszeres szociális segély)

Rendszeres szociális segélyt állapítottak meg annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősült, vagy
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betöltötte, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelt - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesült a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudták biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelelt.

A jogosultság megállapításának további feltétele volt, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25.650,- Ft) és vagyonnal ne rendelkezzenek.

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben előírhatta, hogy a tízezer forintot elérő összegben folyósított rendszeres szociális segély esetében az ellátás összegéből ötezer forintot természetben nyújt. Az önkormányzat nem élt ezzel a lehetőséggel.

Aktív korú ellátottak száma és a kifizetett támogatás összege

Megnevezés	Ellátottak száma havi átlagos száma (fő)			Kifizetett összeg (eFt)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	106	96	88	35 407	31 639	29 016
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságban részesülők	197	132	151	-	-	-
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	190	162	165	88 502	44 963	45 394

Forrás: Budapest Főváros XV. ker. Kormányhivatal, KSH

Rendszeres szociális segély 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhetnek jogosultságot.

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (2015. február 28-tól az ellátás megszűnik, vagy külön válik EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma (2015. március 1-től érvényes módszertan szerint)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 1-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)
	fő	fő	fő
2012	547	-	n.a.
2013	545	-	485
2014	343	-	268
2015	333	91	345
2016	274	118	211
2017	-	119	222
2018	-	106	190
2019	-	96	162
2020	-	88	165

Automatikusan, az új egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosultak azok a személyek, akik azért jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp

biztosítani nem tudják. Az ellátás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkor kötelező legkisebb nettó összegének 90%-át, 2020-ban **48 795,- forintot**.

Ha az ellátásban részesülő személy családtagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatást (22 800,- Ft) állapítottak meg, a részére folyósított ellátás összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának (48 795,- Ft) és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét, azaz 25 995,- forintot. A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összege 95%-ának szorzatával.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnt a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek pedig az **állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni**.

Ápolási díj

Az Szt. 40. §-ában megfogalmazottak alapján ápolási díjat a Kormányhivatal állapítja meg a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére.

Év	Ápolási díjban részesülők évi átlagos száma alapösszegű	Ápolási díjban részesülők évi átlagos száma emelt, kiemelt összegű	Összesen
2012	257	315	572
2013	244	331	575
2014	237	343	580
2015	303	255	558
2016	295	178	473
2017	142	141	283
2018	130	139	269
2019	57	60	117
2020	60	83	143

Forrás: TeIR, KSH, Kormányhivatal

A fenti adatokból nagyon jól látszik, hogy évről évre csökken az ápolási díjban részesülők száma.

Az ápolási díj havi alapösszege 2020. évben: 39 365 Ft/hó.

Az emelt összegű ápolási díj havi összege 2020. évben: 59 048 Ft/hó.

A kiemelt ápolási díj havi összege 2020. évben: 70 857 Ft/hó.

Gyermekek otthongondozási díja

A tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeküket otthon ápolók részére folyósított ellátás (GYOD).

Az a szülő, aki a súlyos fogyatékoságából vagy tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

Azt, hogy ki az önellátásra képtelen, a 6 éven aluli gyermekek esetében szakorvos, egyéb esetekben szakértő állapítja meg. A vizsgálat arra terjed ki, hogy az ápoló gyermek bizonyos tevékenységek elvégzésében – étkezés, öltözködés, tisztálkodás, illemhelyhasználat, inkontinencia, lakáson belüli közlekedés, köznevelési intézmény látogatása során – mennyiben szorul segítségre.

A GYOD összege a bevezetéskor, 2019-ben, havi bruttó 100 000 Ft volt, több gyermek ápolása esetén bruttó 150.000 Ft/hó volt.

Gyermekek otthongondozási díja 2020-ban

GYOD	havi bruttó összege	havi nettó összege
GYOD 1 otthon ápoló gyermek után	123 910 Ft	111 520 Ft
GYOD több otthon ápoló gyermek után	185 865 Ft	167 280 Ft

- a GYOD összege 2022. január 1-től várhatóan az akkor érvényes minimálbér összegére emelkedik.

Az ellátás összegéből 10% nyugdíj járuléka kerül levonásra. Annak, aki két beteg gyermeket nevel, másfélszeres összegben jár az ellátás.

Palota ápolási támogatás

2015. március 1-jétől a méltányos ápolási díjat a **Palota ápolási támogatás**⁶² váltotta fel, mely formanyomtatványon benyújtott **kérelemre** állapítható meg annak a nagykorú és cselekvőképes személynek, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg, Budapesten lakcímmel rendelkező, és életvitelszerűen is Budapesten lakó hozzátartozója gondozását végzi. Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel és ezt az ápoló személy háziorvosa igazolja.

Nem jogosult Palota ápolási támogatásra a hozzátartozó, ha

- ápolási díjban részesül,
- családjában az egy főre jutó havi jövedelem meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
- az ápoló személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban részesül,

⁶² 5/2015.(II.5.) ök. rendelet

- d) rendszeres pénzellátásban részesül vagy az arra való jogosultság megállapításához szükséges feltételekkel rendelkezik,
- e) nappali rendszerű képzés keretében folytat tanulmányokat,
- f) keresőtevékenységet folytat.

A Palota ápolási támogatás egészségügyi szolgáltatásra jogosít, de nem minősül szolgálati időnek.

Palota ápolási támogatásban részesülők száma, támogatás összege

év	Fő	eFt
2016	177	37 667
2017	141	31 789
2018	107	26 834
2019	89	17 999
2020	63	15 913

*Forrás: XV. ker. Polg. Hiv.

A megszűnő méltányos ápolási díj helyébe a XV. kerületi Önkormányzat a települési támogatások keretén belül Palota ápolási támogatás megállapítását tette lehetővé, azonban kikötés lett, hogy munkaviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezhet az ápolást végző.

Ezt a támogatási formát általában a munkaerőpiacról kiszoruló személyek veszik igénybe, mivel a folyósítás időtartama alatt a pénzbeli ellátáson túl egészségügyi szolgáltatásra is jogosulttá válik az ápoló. A támogatás alacsony összeg miatt egyre kevesebb veszik igénybe.

Tervezett intézkedés: a támogatási forma a jövőben is fontos láncszeme lehet a szociális – egészségügyi ellátórendszernek, mivel kórházi, szociális otthoni elhelyezést válthat ki, amelyek köztudottan drága ellátási formák.

A 18 év feletti személyt ápolók részére nyújtott ellátás fenntartásának szükségességét indokolja, hogy a rászorulókat gondozását, felügyeletét a házi gondozó szolgálat munkatársai a nap 24 órájában nem tudják biztosítani, a 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkezők esetében nem is biztosíthatják. Az ápolási tevékenység ellenőrzésére azonban a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fordítani az Egyesített Szociális Intézmény munkatársainak segítségével.

Önkormányzatunk a Palota ápolási támogatás fenntartását a továbbiakban is szükségesnek tartja és biztosítja az ehhez szükséges költségvetési forrást. Javasolt a támogatás összegének emelése, igazodva az ápolási díj összegéhez.

Palota települési támogatás

A XV. kerületben – a hatályos önkormányzati rendelet⁶³ alapján – Palota rendkívüli települési támogatás nyújtható, ha

- a nem egyedül élők esetén az egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg 100.000 Ft-ot,
- egyedül élő esetén a 120.000 Ft-ot.

Rendkívüli segély egy családon belül csak egy személynek adható, egy hónapban egy, és egy évben egy háztartáson belül legfeljebb négy alkalommal. Összege az önkormányzati rendeletben szabályozott.

A XV. kerületben további segítséget jelenthet, hogy elemi kár miatt, vagy más rendkívüli esemény bekövetkeztekor – polgármesteri hatáskörben – családonként legfeljebb százezer forint támogatás adható. Természetben történő juttatás esetén a rendkívüli eseményhez igazodva a támogatás összege legfeljebb háromszázezer forint lehet.

A rendelet egyéb méltányosságot is lehetővé tesz ezen a területen: az illetékes bizottság méltányosságból egy naptári évben legfeljebb két alkalommal támogatást nyújthat különösen:

- a) *többletkiadással járó hosszantartó betegség, baleset, munkahely elvesztés esetén,*
- b) *gyógyászati segédeszköz vagy a háztartásban nélkülözhetetlen berendezés pótlásához, illetve*
- c) *különös méltánylást érdemlő egyéb helyzetben.*

A támogatás egy naptári évben belül legfeljebb százezer forint összegű lehet.

Az önkormányzatok által biztosított ellátás elnevezése és tartalma 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett.

E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kellett megalkotnia.

63 5/2015. (II.5.) ök. rendelet a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól

A XV. kerület Önkormányzata új rendeletet alkotott a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól, amely az átmeneti segély igénybevételének további lehetőségeit adja meg Palota rendkívüli települési támogatás címen.

Az átmeneti segélyt leggyakrabban megélhetésre, a magas havi gyógyszerköltségre, kórházi tartózkodásra, a magas közüzemi számlák és közüzemi tartozások kiegyenlítésére, háztartási készülékek javíttatására, cipő, ruha, élelem vásárlására való hivatkozással kérik az ügyfelek.

Palota rendkívüli települési támogatásban részesülők száma és a segély összege (Ft/év)

Év	2016	2017	2018	2017	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	898	1052	2 359	1052	850	1 117
Összesen (eFt)	44 785	39 407	46 184	39 407	32 644	39 375

A jövedelemhatárokat és a támogatási összeget módosította a 30/2020. (XII.14.) önkormányzati rendelet 14. §-a, hatályos 2021. január 1-től.

A Palota veszélyhelyzeti támogatás megalkotásáig a Palota méltányossági települési támogatás biztosította a kerületben a pandémia miatt nehéz helyzetbe került családok megélhetését.

Tervezett intézkedés: Önkormányzatunk e támogatási forma rendszerét folyamatosan biztosítja a kerület rászoruló lakosai részére, de szigorúan megköveteli a rendkívüli élethelyzet vizsgálatát a rászorultság megállapításakor. Legfontosabb feladat annak kiszűrése, hogy csak a ténylegesen rászorultak jussanak hozzá a támogatáshoz, valamint a tartósan rossz anyagi helyzetben lévőket lehetőség szerint a rendszeres támogatások igénylése felé kell irányítani.

Palota szociális kamatmentes kölcsön

Az önkormányzat 2012. december 15. napjától ismét biztosította annak a lehetőségét, hogy a került lakossága meghatározott feltételek mellett igényelhesse a kamatmentes kölcsönt. Az igénybevétel feltételei rendeletben rögzítésre kerültek.

Átmeneti segély szociális kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható, ha a kérelmező, azt:

- vízóra felszereléséhez,
- elemi vagy bűncselekményből származó kár mérsékléséhez, ha a károsult a bekövetkezett kár vonatkozásában biztosítással nem rendelkezik,
- OKJ-s tanfolyam, képzés, vagy előírt továbbképzés elvégzéséhez,
- gyógyászati segédeszköz vásárlásához,
- fűtőberendezés, tűzhely, mosógép, hűtőgép javításához, cseréjéhez,
- rendkívüli élethelyzetből (pl. kórházi ellátásból, súlyos betegségből) eredő költségek mérsékléséhez.

Kölcsön csak azok részére nyújtható, akik a kérelem benyújtásakor (igazolt) rendszeres havi jövedelemmel rendelkeznek, és az egy főre jutó havi nettó jövedelmük meghaladja

- egyedül élőknél az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át,
 - családok esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át,
- és nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 350 %-át.

A kölcsön egy családon belül csak egy személynek állapítható meg. A kölcsön iránti kérelmekről a Népjóléti Bizottság döntött. A kölcsön összege nem haladhatja meg a 96.000,- Ft-ot. A kölcsön futamideje legfeljebb 12 hónap, mely időtartam a jogosultság megállapítása hónapját követő 2. hónap 1. napján kezdődik. A havi törlesztő részlet összege a kölcsönösszeg és a futamidő hónapjai számának hányadosa.

Palota szociális kamatmentes kölcsönt igénylők száma és a kölcsön összege (fő/Ft)

Év	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Igénybevevők száma (fő)	1	-	-	-	-	-	1
Összesen (eFt)	96	-	-	-	-	-	75

Tervezett intézkedés: sajnos az elmúlt években nem vette igénybe senki a kölcsönt, amelynek oka, hogy ezt a támogatást részletekben, de vissza kell fizetni. A támogatási forma fenntartása ebben a formában nem váltotta be a célját, ezért vagy meg kell szüntetni, vagy más formában, más tartalommal kell megváltoztatni.

Palota gyógyszer támogatás

A polgármester Palota gyógyszer támogatásra való jogosultságot állapít meg annak a nagykorú személynek, aki esetében a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége legalább 2 000 Ft, és családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a) családban élő esetében 114 000 Ft-ot,
- b) egyedül élő esetében 142 500 Ft-ot.

A 2019. február 6-tól hatályos 3/2019. (II.5.) önkormányzati rendelet 3.§-ának módosítása szerint 2019. március 1-jét követően a Palota gyógyszer támogatás megállapított összege Palota Gyógyszerkártyára kerül feltöltésre, melyet a jogosult a Budapest XV. kerületében működő, az önkormányzattal szerződésben álló gyógyszerárakban tud felhasználni.

A Gyógyszerkártya bevezetése kapcsán 2019 és 2020 novembere között fokozatosan kerültek bevonásra a kerületi gyógyszerárak, illetve az egy év során a postai, készpénzes folyósítást teljes egészében felváltotta a támogatás összegének kártyára történő utalása.

Palota gyógyszer támogatásban részesülők száma

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	1 821	1 722	1 579	1 543	1 450
Összesen (eFt)	78 549	75 212	65 381	67 894	69 788

Tervezett intézkedés: Önkormányzatunk e támogatási forma rendszerét folyamatosan biztosítja a kerület rászoruló lakosai részére. Különösen az idős korosztály gyógyszerköltsége magas, amely gyógyszerek kiváltása nehézséget okoz. Ez a támogatás nyújt segítséget a kerületi időseknek a gyógyszerek megvásárlásához. Fenntartása a továbbiakban is indokolt.

Palota temetési támogatás

Támogatásra való jogosultság állapítható meg annak a személynek

a) aki meghalt – Ptk. szerinti – hozzátartozója eltemettetéséről gondoskodott.

(2) Nem jogosult Palota temetési támogatásra, aki az eltemettetésre – ellenszolgáltatás fejében – szerződésben vállalt kötelezettséget.

(3)⁶⁴ Palota temetési támogatás eseti jelleggel állapítható meg, összege

a) 60.000 Ft, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át nem haladja meg,

b) 30.000 Ft, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át meghaladja, de az 500 %-át nem haladja meg.

Palota temetési támogatásban részesülők száma és a segély összege (Ft/év)

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	134	130	122	174	127
Összesen (eFt)	8 514	7 031	6 807	7 615	5 790

Tervezett intézkedés: az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak az emelkedő temetési költségek miatt továbbra is nehézséget okoz, hogy szeretteik temetéséről gondoskodjanak. Ezért fontos és elengedhetetlen, hogy az önkormányzat támogatást nyújtson a temetési költségek enyhítéséhez. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten indokolt az egy főre jutó jövedelemhatár emelése.

Palota lakhatási támogatás

Az önkormányzatunk a települési támogatás keretében biztosít támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez. A polgármester Palota lakhatási támogatásra való jogosultságot állapít meg a szociálisan rászoruló személyek részére a háztartásuk tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásainak viseléséhez.

Palota lakhatási támogatásban részesülők száma, a támogatás összege (eFt/fő)

év	Fő	Ft
2015	520	10 283
2016	707	19 971
2017	660	16 822
2018	601	15 201
2019	548	17 598
2020	537	18 046

⁶⁴ Módosította a 30/2020. (XII.14.) önkormányzati rendelet 10. §-a, hatályos 2021. január 1-től.

Tervezett intézkedés: az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak nehézséget okoz, magas rezszi költségek megfizetése. Ezért fontos és elengedhetetlen, hogy az önkormányzat támogatást nyújtson ezen költségek enyhítéséhez. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten indokolt az egy főre jutó jövedelemhatár emelése és a támogatási összeg emelése.

Palota biztonsági berendezés támogatás

A 2019. február 06. napjától hatályos önkormányzati rendelet szerint a Polgármester Palota biztonsági berendezés támogatásra való jogosultságot állapít meg a szociálisan rászoruló személyek részére az általuk lakott hagyományos vagy gázfűtésű lakásban szénmonoxid érzékelő rendszer vásárlásához legfeljebb 12.000,- Ft összegben.

Palota biztonsági berendezés támogatásra jogosult az a személy,

a) aki a kérelemben megjelölt lakásban bejelentett lakcímmel rendelkezik, abban életvitelszerűen lakik, és annak tulajdonosa, bérlője, hasznélvezője vagy – az önkényes lakásfoglaló kivételével – az önkormányzat tulajdonában álló lakásnak jogcím nélküli használója, és

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg

ba) egyedül élő esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 500%-át,

bb) nem egyedül élő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 400%-át.

A támogatás 7 évente igényelhető.

Palota biztonsági berendezés támogatásban részesülők száma, a támogatás összege

Év	Fő	Ft
2019	17	191 651
2020	11	125 748

Tervezett intézkedés: a csekély érdeklődés ellenére, a balesetek elkerülésnek céljából a támogatási forma fenntartása javasolt. Sajnos az emberek többsége nem fordít kellő figyelmet testiépességének megőrzésére, nem tartja fontosnak a biztonsági berendezés megvásárlását, pedig minden évben nagyon sok baleset következik be gáz- vagy füstmérgezés miatt.

Egyéb támogatások

26. §² A képviselő-testület a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

Helyi támogatás

Lakásépítés, vásárlás, korszerűsítés támogatása⁶⁵

Helyi támogatás nyújtható az önkormányzati rendeletben meghatározott méltányolható lakásigény mértékéig:

⁶⁵ 17/2006. (IV. 14.) Föv. Kgy. rendelet, 31/2006. (XII. 7.) ök. rendelet

- a. lakás építése, bővítése, emeletráépítés, tetőtér-beépítés
- b. lakás tulajdonjogának, tulajdoni hányadának megszerzése
- c. hőtermelő berendezés új kondenzációs gázkazánra történő cseréjéhez, és az ehhez kapcsolódó kéményépítéshez vagy –átépítéshez
- d. lakás mozgáskorlátozott személy részére történő akadálymentesítéséhez,
- e. tetőszerkezet állagának megóvása, javítása
- f. lakás állaga életveszélyességének megszüntetése és bekövetkezett kár elhárítása
- g. lakás energiaellátását biztosító napelem rendszer kiépítéséhez.

A helyi támogatás egy összegben, kamatmentes kölcsön formájában nyújtható, mértéke az előzőekben leírt célok közül

- a)-b) pontjai esetén a vételár 20 %-a, de legfeljebb 1.500.000 Ft,
- c)-g) pontjai esetén pedig a javítás, korszerűsítés, akadálymentesítés elszámolható bruttó költségének 40 %-a, de legfeljebb 500.000 Ft.

A helyi támogatás futamideje:

100.000 Ft-ig legfeljebb öt év,
100.001 – 500.000 Ft között legfeljebb tíz év,
500.000 Ft felett legfeljebb tizenöt év.

A havi törlesztő részlet összege időarányosan, a teljes futamidőre kerül megállapításra, a törlesztő részleteket minden hónap tizedik napjáig kell teljesíteni. A kölcsön törlesztésének kezdő időpontja a kölcsönszerződés megkötését követő harmadik hónap.

A helyi támogatások éves keretösszegét a korábbi években nyújtott támogatások visszafizetése fedezi.

- **az egy főre jutó havi nettó jövedelemhatár:** az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2020. évben: 28.500 Ft) minimum 400 %-a, és maximum 700 %-a lehet (**114.000 Ft – 199.500 Ft**)
- ingó és ingatlan **vagyoni értékhatár: 7.125.000 Ft**, illetve az igénylő és családtagjai tulajdonában nem lehet beköltözhető lakás
- az építeni vagy vásárolni kívánt ingatlan **vételára a 25.000.000 Ft-ot nem haladhatja meg**, illetve az ingatlan nagysága az 31/2006. (XII.7.) ök. rendelet 1. sz. mellékletben meghatározott méltányolható lakásigény mértékét nem haladhatja meg.

Helyi támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (Ft/év)

Év	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	1	2	-	-	-	-	-
Összesen (eFt)	1 000	1 200	-	-	-	-	-

A gazdasági válság, a banki eladósodások miatt, 2008. évet követően kockázatos és nehéz volt banki kölcsönhöz jutni, ezért jelentősen visszaesett a helyi támogatást igénybevevők száma. A 2016. évtől kezdődően az ingatlanpiacon változás történt, amely azonban a várthoz képest nem befolyásolta a támogatás igénybevételét, ezért megfontolandó a támogatási forma fenntartása.

Tervezett intézkedés: a támogatási forma fenntartása továbbiakban nem indokolt!

4.1.2 TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT ELLÁTÁSOK

Természetbeni ellátás lehet különösen az élelmiszer, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

Köztemetés

*Szt. 48. § * (1) * A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemetéséről, ha*

a) nincs vagy nem leheto fel az eltemetésre köteles személy, vagy

b) az eltemetésre köteles személy az eltemetéséről nem gondoskodik.

A köztemetés az önkormányzat által természetben nyújtott támogatási forma. Az esetek zömében akkor kerül sor közkölségen való temetés elrendelésre, amikor az arra köteles személy, bár ismert, de nem képes köteletségének eleget tenni. Az esetek kisebbik hányadában az eltemetésre köteles személy valamilyen okból nem leheto fel.

Szükség esetén a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodni az elhunyt személy eltemetéséről. Ha a haláleset a XV. kerületben történt gondoskodni kell a közkölségen történő temetésről. Nem kerületi lakos köztemetése esetén a költségeket az elhunyt lakóhelye szerinti település önkormányzatától kell visszaigényelni. Önkormányzatunkat terheli azon elhunyt személyek köztemetésének költsége, akik kerületi lakosok voltak, de más önkormányzat közigazgatási területén haltak meg, és így került sor közkölségen történő temetésükre.

A halálesetek többsége kórházban következik be, és mivel a XV. kerületben nem működik fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi intézmény, így a XV. kerületben a köztemetések iránti intézkedések száma alacsonynak mondható, bár az utóbbi években emelkedést mutat.

Köztemetések száma és a támogatás összege (Ft/év)

Köztemetés	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	40	80	61	53	60
Összesen (eFt)	2 967	7 619	6 244	4 948	6 555

A köztemetésre felhasznált összeg az adott évben tartalmazza az elhunyt lakóhelye szerinti települési önkormányzattól visszaigényelt és teljesített összeget, valamint az eltemetésre köteles személy általi költségtérítést is.

Tervezett intézkedés: a XV. kerületi Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a kerületben élő családok az elhunytak temetéséről megfelelően gondoskodni tudjanak. Annak érdekében, hogy anyagiak miatt ne köztemetésre kerüljön sor az érintett ügyfelek lehetőségeit figyelembe véve - részükre információt, tanácsot adnak, és anyagi segítséget nyújtanak (temetési támogatás). Fontos, hogy a köztemetés csak, mint legutolsó lehetőség maradjon meg, amennyiben más formában nem lehet gondoskodni az elhunyt eltemetéséről. Ilyen esetben az

eddig kialakult gyakorlatot a továbbiakban is fenn kell tartani, de vizsgálni kell a kötelezett személy anyagi helyzetét.

Közgyógyellátás

Szt. 49. § * (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

A jogosultságot 2015. március 1-jétől **alanyi és normatív jogcímen állapítja meg a járási hivatal.**

Közgyógyellátásban részesülők száma

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	2 089	1 325	1 805	1 892	1 434

Forrás: XV. ker. Kormányhivatal, KSH

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság⁶⁶

Szt. 54. § * (1) * A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát, *

a) * akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,

b) aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át

nem haladja meg, és családjának vagyona nincs. *

A szociális rászorultság igazolásáról hatósági bizonyítványt állítanak ki. A bizonyítvány hatályossága 1 év. A bizonyítvány birtokában járulékfizetés nélkül lehet igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságban részesülők száma*

Eü. szolgáltatásra való jogosultság	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	613	134	197	132	151
Összesen (eFt)	-	-	-	-	-

Forrás: XV. ker. Kormányhivatal*

Palota adósságcsökkentési támogatás

Az Szt. felhatalmazást adott a helyi önkormányzatoknak arra, hogy rendeletük alapján adósságkezelési szolgáltatást nyújtsanak. Kerületünkben a lakó-, illetve tartózkodási hellyel rendelkező szociálisan hátrányos helyzetben lévő tulajdonosok, bérlők, hasznélvezők részesíthetők adósságkezelési szolgáltatásban. A két pilléren nyugvó, a pénzbeli támogatást és tanácsadást magába foglaló adósságkezelési szolgáltatás a további adósságok felhalmozódását hivatott megakadályozni. Az adósságkezelési szolgáltatásban résztvevők egy éven keresztül alanyi jogon lakásfenntartási támogatásban is részesülnek.

66 2013. január 1-jét követően a járási hivatal állapítja meg.

Az adósságkezelési támogatás folyósítása a díjhátralékot nyilvántartó és kezelő cégek felé történt. A támogatás mértéke nem haladhatta meg az adósság 75 %-át, összege legfeljebb 300.000 forint lehet, kivéve a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló tartozás, melynek összege legfeljebb 600.000 forint lehetett.

Az adósságkezelési szolgáltatás szabályai 2015. március 1-étől hatályon kívül kerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára.

Önkormányzatunk továbbra is biztosítja e támogatási formát.

Az adósságkezelési tanácsadást továbbra is a **Család- és Gyermejjóléti Központ** adósságkezelési tanácsadással foglalkozó szociális munkásai látják el. Az adósságkezelés hatékonysága szempontjából fontos elem a keret-megállapodást, amely az Önkormányzat valamint a Szolgáltatók között áll fenn. Ez a megállapodás nagyban hozzájárul ahhoz, hogy csökkent azoknak a háztartásoknak a száma, amelyek kezelhetetlen, milliós nagyságrendű tartozásokat halmoztak fel.

Palota adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	58	35	25	19	13
Összesen (eFt)	9 035	5 552	3 763	3 353	1 494

Tervezett intézkedés: kiemelt cél a kerületi, rászoruló lakosság adósságkezelésbe történő, minél szélesebb körű bevonása a lakhatással kapcsolatos adósságterheknek enyhítésére. Szorgalmazni kell az adósságkezelési szolgáltatás igénybe vételét, valamint az **előrefizetős (kártyás) készülékek felszerelését.**

Jelzőrendszer működtetésével, tájékoztatással mind a Polgármesteri Hivatalban, mind a Palota Holding Zrt-nél segíteni kell e támogatás igénylését. Az önkormányzat a közüzemi díj tartozás csökkentése illetve elkerülése érdekében a továbbiakban is biztosít forrást e támogatási forma igénybe vételéhez. A támogatási forma fenntartása továbbra is indokolt, különös tekintettel az **infláció mértékére.**

Árváltozások

12 hónap alatt, 2019. decemberhez viszonyítva:

Az **élelmiszerek** ára 4,9, ezen belül az étolajé 13,7, az idényáras élelmiszereké (burgonya, friss zöldség, friss hazai és déligyümölcs összesen) 11,8, a cukoré 11,7, a munkahelyi étkezésé 10,2, a párizsi, kolbászé 7,8, a liszté 6,8%-kal emelkedett. A sertéshús ára 3,9, a baromfiúsé 0,9%-kal csökkent. A **szeszes italok, dohányárúk** átlagosan 8,8, ezen belül a dohányárúk 14,4%-kal

drágultak. A **tartós fogyasztási cikkekért** 2,8%-kal többet, a járműüzemanyagokért 4,5%-kal kevesebbet kellett fizetni.

1 hónap alatt, 2020. novemberhez viszonyítva:

A fogyasztói árak átlagosan 0,3%-kal nőttek. Az **élelmiszerek** ára 0,5%-kal csökkent, ezen belül a párizsi, kolbász 2,0, az idényáras élelmiszerek (burgonya, friss zöldség, gyümölcs) 1,6, a baromfihús 1,3, a tej 0,7%-kal kevesebbe, az étolaj 2,0, a cukor 1,5%-kal többre került. A **szeszes italok, dohányárak** ára átlagosan 2,6, ezen belül a dohányáraké 5,2%-kal nőtt. A járműüzemanyagokért 3,6%-kal kellett többet fizetni.

2020-ban az előző évhez képest:

A fogyasztói árak átlagosan 3,3%-kal emelkedtek, ezen belül a legnagyobb mértékben az **élelmiszerek** drágultak, 7,2%-kal. A **szeszes italok, dohányárak** ára 6,9, a **szolgáltatásoké** 2,9, a **tartós fogyasztási cikkeké** 1,4, a **háztartási energiáé** 0,3%-kal nőtt. A **ruházkodási cikkek** ára átlagosan nem változott, az **egyéb cikkeké** 0,9%-kal mérséklődött. A fogyasztói árak a nyugdíjas háztartások körében átlagosan 3,8%-kal emelkedtek.

VESZÉLYHELYZET COVID-19 VILÁGJÁRVÁNY

2020. március 11. napján a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.

40/2020. (III.11.) Korm. rendelet

A veszélyhelyzetre tekintettel bevezetett intézkedések

„Palota” egyszeri otthonápolási támogatás (2020. május 6- től 2020. augusztus 01-ig)

„Palota” veszélyhelyzeti támogatás – hatályos 2021. január 1-től.

Palota egyszeri otthonápolási támogatás

Az önkormányzati rendelet 2020. május 06. napjától hatályos módosítása szerint. a koronavírus világjárvány fizetési képességet érintő hatásának enyhítése érdekében kérelem alapján Palota egyszeri otthonápolási támogatás nyújtható.

Palota egyszeri otthonápolási támogatásra jogosult jövedelemhatártól és vagyoni helyzettől függetlenül az az önkormányzat közigazgatási területén legalább egy éve bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező nagykorú személy,

a) akinek 2020. április 1-jét követően fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményből elbocsátott és az orvosi dokumentáció alapján ápolásra, gondozásra szoruló hozzátartozójáról kell gondoskodnia, vagy

b) akit 2020. április 1-jét követően fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményből elbocsátottak és az orvosi dokumentáció alapján ápolásra, gondozásra szorul, feltéve, hogy az otthoni ellátás a XV. kerületben történik.

A rendelet ezen pontja 2020. augusztus 1. napjától hatálytalan.

Palota egyszeri otthonápolási támogatás

Év	Fő	eFt
2020	9	450

4.1.3 EGYÉB TERMÉSZETBENI TÁMOGATÁSOK

Gyermekétkeztetés támogatása⁶⁷

Az 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról rendelkezik arról, hogy a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás, illetve gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért, gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a fiatal felnőttek utógondozói ellátásáért térítési díjat kell fizetni.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ingyenes étkezés az elmúlt években fokozatosan került bevezetésre. A gyermekétkeztetéshez kapcsolódó normatív kedvezmények biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra.

A XV. kerületi Önkormányzat 5/2015. (II.5.) ök. rendelete szerint a gyermekek egyéni rászorultság alapján további kedvezményben részesülhetnek. Ingyenes étkeztetést kell biztosítani azon gyermekek részére, akik állami gondoskodás alatt állnak és kerületi lakóhelyű nevelőszülőknél vannak elhelyezve. Az önkormányzat által fenntartott nyári napközis táborban, gyermektáborokban a gyermekek ugyanazt az egyéni rászorultság alapján megállapított kedvezményt vehetik igénybe, amit a tanév során részükre a gyermekintézmény megállapított.

A szünidei gyermekétkeztetés keretében elsősorban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, gyermekek napi egyszeri meleg étkeztetésének biztosításához volt lehetőség támogatás igénylésére. A támogatás összege azonban nem fedezte a teljes költségeket, ezért az Önkormányzat kiegészítésére is szükség volt az étkeztetés biztosításához.

⁶⁷A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. §-nak és a 146.§ - 151. §-nak a figyelembevételével

Intézményi gyermekétkeztetés

Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

- a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést biztosítanak.

Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

Ingyenesen biztosítják az intézményi gyermekétkeztetést:

- ✓ a bölcsődei, mini bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
- ✓ rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- ✓ tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- ✓ olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- ✓ olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át (2020-ban: 119.301 Ft) vagy
- ✓ nevelésbe vették;
- ✓ az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
- ✓ rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- ✓ nevelésbe vették;
- ✓ azon szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- ✓ az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
- ✓ nevelésbe vették, vagy
- ✓ utógondozói ellátásban részesül.

50%-os normatív kedvezményt biztosítanak:

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben **három vagy több gyermeket** nevelnek,
- a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára.

Palota gyermekétkeztetési kedvezmény

Palota szünidei gyermekétkeztetési kedvezmény keretében az iskolás gyermek

- a) az évközi szünetekben és nyári szünetben ingyenesen veheti igénybe a napi egyszeri déli meleg főétkezést, amennyiben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül vagy nevelésbe vették, és nem minősül hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek, továbbá
- b) ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult
- ba) az önkormányzat által fenntartott gyermektáborokban napi ötszöri étkezéshez,
- bb) az önkormányzati nyári napközis táborban és az iskolai felügyelet ideje alatt napi háromszori étkezéshez,
- bc) az évközi szünetekben az iskolai felügyeleten kívül napi egyszeri meleg főétkezéshez.

10. § (4a) Palotai szünidei gyermekétkeztetési kedvezmény keretében az óvodás gyermek is jogosult a (4) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti kedvezményre.

Tervezett intézkedés: a gyermekétkeztetés biztosítását változatlan feltételekkel és összegben szükséges fenntartani, tekintettel a kerületi, rászoruló családok jelenlegi anyagi helyzetére. Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és tanulók számára az óvodai nevelési, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést.

Palota utazási bérlettámogatás

Az iskolába járáshoz kapcsolódó helyi tömegközlekedés költségeinek csökkentéséhez a tanítási év idejére Palota utazási bérlettámogatás nyújtható a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeknek, aki

- Budapest Főváros XV. kerületében található közoktatási intézmény 1-8. évfolyamába jár,
- a tanítási év valamely hónapjára vonatkozó, a diákigazolványának sorszámával vagy OM azonosítójával ellátott közoktatásban tanulóknak szóló havi Budapest –bérlettel rendelkezik, és
- a bérlet érvényességének hónapjában Budapest Főváros XV. kerületében bejelentett lakó-vagy tartózkodási hellyel rendelkezik.

A Palota utazási bérlettámogatás pénzbeli támogatás, melynek összege bérletenként a bérlet árának 50%-a.

Utazási bérlettámogatásban részesülők száma és a támogatás összege

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	12	9	3	1	1
Összesen (eFt)	148,3	103,5	50	17	29

Tervezett intézkedés: a támogatási forma fenntartása az érdeklődés hánya miatt nem szükséges, továbbá a Fővárosi Önkormányzat minden 14 életév alatti gyermek részére ingyenessé tette a közösségi közlekedést. 2021. szeptember 1-jétől.

Palota iskolakezdési támogatás

A kerületi családok tanévkezdési terheinek csökkentése érdekében **egyszeri 20 000 Ft** összegű támogatás bevezetésére került sor 2018-ban a rendeletmódosítás során. A támogatást olyan kerületi bejelentett lakó, vagy tartózkodási hellyel rendelkező az általános iskola első osztályát kezdő gyermeket nevelő személyek igényelhetik, akiknek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének nyolcszorosát. 2021/2022 tanévtől az ötödik osztályba lépő gyermeke részére is biztosítjuk a támogatást.

Palota iskolakezdési támogatásában részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	128	158	153
Összesen (eFt)	2 560	3 160	3 220

Tervezett intézkedés: a támogatási forma további fenntartása indokolt, mivel a tanévkezdés a családok kiadásait jelenősen megnövelik.

Újszülöttek támogatása

A XV. kerület Önkormányzat 2013. március 14. napjától bevezette az újszülöttek támogatása érdekében indított programját. Az újszülöttek támogatásának formája egy ún. babakelengye csomag, mely egy egyszeri, természetbeni szociális ellátás volt. A csomag értéke 2013. évben 6.600,-Ft volt gyermekenként. A támogatás feltétele XV. kerületi bejelentett lakóhely. 2014-től a támogatás formája pénzbeli támogatássá vált, **egyszeri 20 000 -Ft-os** juttatás kifizetésével.

Újszülöttek támogatásában részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	228	214	159
Összesen (eFt)	4 921	4 684	3 180

Tervezett intézkedés: a támogatási forma további fenntartása indokolt, mivel egy kisgyermek érkezésekor sok mindenről kell gondoskodni és ezzel a támogatással lehet enyhíteni a terheket.

Oltási támogatás

A kerületi kisgyermekes családok támogatásának érdekében 2015. évben bevezetésre került az oltási támogatás. Az oltási támogatás Magyarországon törzskönyvezett védőoltások térítési díjához igényelhető és összege megegyezik a védőoltás bruttó vételárával, de legfeljebb 20.000 Ft. A pénzbeli támogatások megállapításához jövedelemvizsgálat társul.

Oltási támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	178	202	125
Összesen (eFt)	3 356	4 007	2 560

Tervezett intézkedés: a program fenntartása és az önkormányzat anyagi lehetősége szerinti bővítése az kisgyermekes szülők igénye szerint.

Palota karácsonyi támogatás

Palota karácsonyi támogatás igényelhető minden év október 15. és november 30. között azoknak az öregségi nyugdíjban, rokkantsági és rehabilitációs járadékban részesülő személyeknek, akiknek a nyugdíja, ellátása nem haladja meg a 128. 000 Ft-ot, és nem rendelkezik egyéb jövedelemmel. A Palota karácsonyi támogatás évente egy alkalommal, legfeljebb 10.000,-Ft összegben adható

Karácsonyi támogatásban részesülők száma és támogatás összege (év/Ft)

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	1 403	2 217	1562
Összesen (eFt)	14 030	22 170	15 620

Tervezett intézkedés: a program fenntartása és az önkormányzat anyagi lehetősége szerinti bővítése.

Palota egészségügyi támogatás

Orvosi javaslat alapján gyógyászati segédeszköz vásárlásához naptári évenként egy alkalommal **legfeljebb 20 000,-Ft** összegben Palota egészségügyi támogatás igényelhető annak a személynek, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a) családban élő esetében az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 300%-át,
- b) egyedül élő esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 400 %-át

Palota egészségügyi támogatásban részesülők száma és a támogatás összege (év/Ft)

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	22	64	38
Összesen (eFt)	300	1 119	674

Tervezett intézkedés: a program fenntartása és az önkormányzat anyagi lehetősége szerinti bővítése az kisgyermekes szülők igénye szerint.

Szépkorúak jubileumi köszöntése

Önkormányzatunk rendszeresen – igény szerint - köszönti a jubiláló 90/95/100 éves és a 100 éven felüli szépkorúakat oly módon, hogy a polgármester, az alpolgármester és a körzeti képviselők köszöntik a születésnapjukat ünneplő kerületi lakosoknak.

A 100 éven felüliek száma a XV. kerületben (év/fő)

Év	2016	2017	2018	2019	2020
fő	22	12	19	20	24

Tervezett intézkedés: a köszöntés szép hagyományának fenntartása.

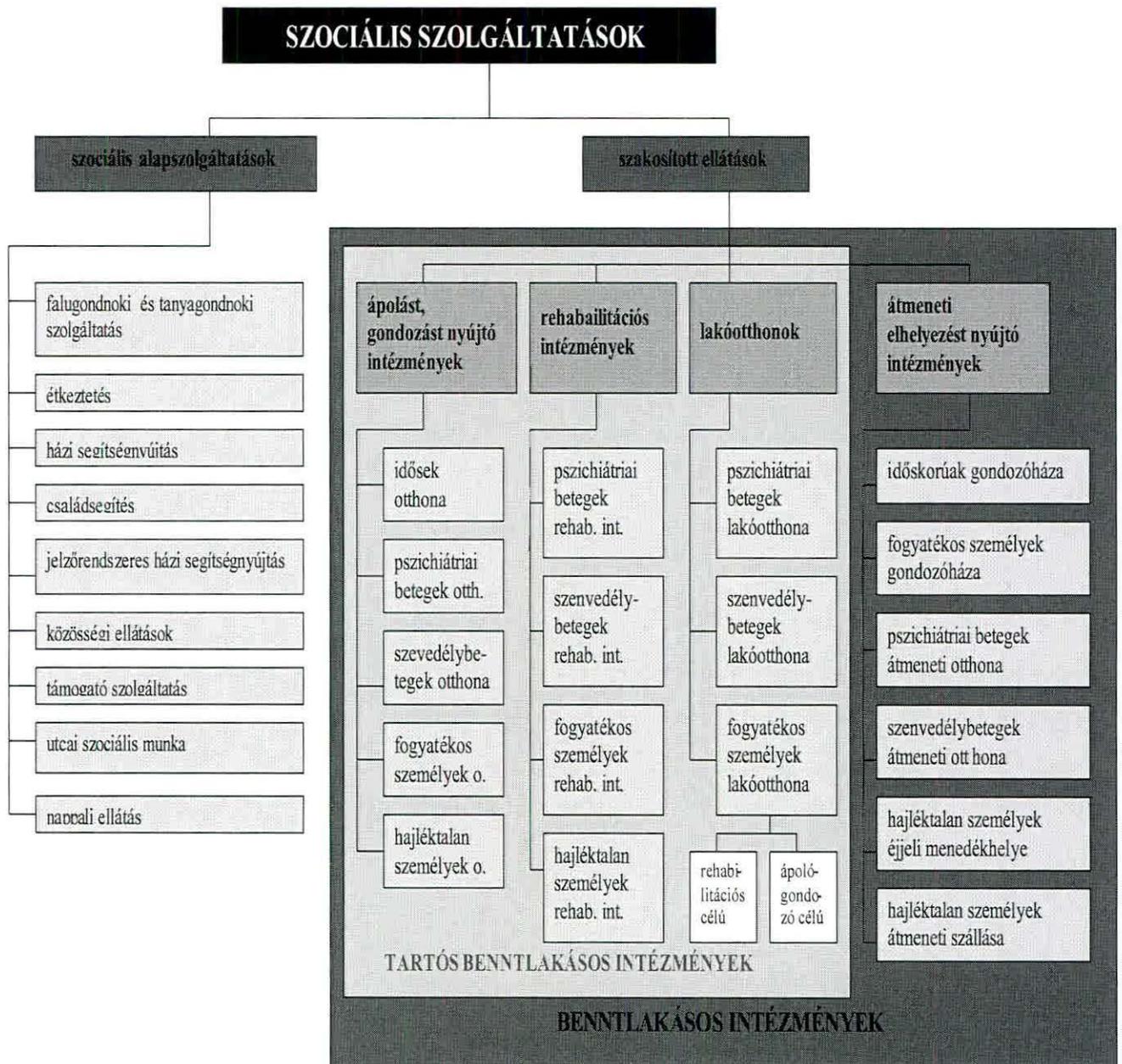
Vásárlási utalvány

A XV. kerületben élelmiszervásárlási utalvány adható egy hónapban egy családnak 2015.03.01-től maximum 6.000,-Ft értékben. Ez a természetbeni juttatás krízishelyzetben használható, amikor azonnal kell – elsősorban az étkezés biztosítása céljából – segítséget nyújtani.

Tervezett intézkedés: a vásárlási utalvány rendszerének fenntartása.

4.2 A SZOCIÁLIS IGAZGATÁSRÓL ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 1993. ÉVI III. TÖRVÉNY ALAPJÁN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK (SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK)

Az Szt. 56. § (1) bekezdése szerint a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

4.2.1 Alapszolgáltatások

Szt. 59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életritást, fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

(2) A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

a) az otthonápolási szolgálattal,

b) a pártfogó felügyelői szolgálattal,

c) fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgáltatókkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,

d) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

(3)

(4) A szociális alapszolgáltatást nyújtó személy - külön jogszabályban meghatározott esetekben - gondozási tervet készít az egyes ellátottak részére nyújtott szolgáltatások formáiról, rendszerességéről, időtartamáról.

Étkeztetés

Szt. 62. § (1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

a) koruk,

b) egészségi állapotuk,

c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,

d) szenvedélybetegségük, vagy

e) hajléktalanságuk miatt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg.

Az étkeztetés a szociális helyzetük vagy egészségi állapotuk miatt rászorulóknak napi egyszeri meleg étellel való ellátását biztosítja személyes elvitel, illetve házhozszállítás formájában. Az étkeztetés lebonyolítója az Egyesített Szociális Intézmény (a továbbiakban: ESZI). Az ebédek házhozszállítása gépkocsival történik. 1997-től ez az ellátási forma hétvégén is igénybe vehető. Ettől az időponttól kezdve a cukor- és epebetegnek diétás étkeztetését is biztosítják, amennyiben az ellátott rendelkezik szakorvosi javaslattal.

Az Időseket Segítő Szolgálat ellátottainak is rendelkezésre áll a hétfői étkeztetés, de csak otthoni fogyasztásra. Az Időseket Segítő Szolgálat telephelyei (Klebsberg Kunó u. 20/A, ill. Arany János u. 51.) havi váltásban 8-órától 13-óráig hétvégén is nyitva tartanak, így biztosítva az ebéd elvitelét a rászorulóknak.

Törvényi változás miatt az idősek nappali ellátásából kikerült az étkeztetés, így az ellátottak is a szociális étkeztetésen belül jutnak hozzá ehhez az ellátáshoz.

Az Önkormányzati rendelet értelmében a szociális étkeztetés 65 éves kortól, illetve szociális rászorultság alapján vehető igénybe. Ezen túlmenően minden, elsősorban rászoruló kerületi lakosoknak lehetősége van igénybe venni a Pajtás étteremben az étkezést az étel bruttó beszerzési árért. A betérő vendégek „A” vagy „B” menüből választhatnak, melyet elvitellel, vagy helyben fogyaszthatnak el. A Területi Gondozás az ételt a Kórház és Menzaétkeztetés Kft.-től rendeli meg.

Étkezésben részesülők száma

Év	2018	2019	2020
Egyéni elvitel (fő)	121	103	0
Házhozszállítás (fő)	290	323	541

Forrás: ESZI

Az elmúlt esztendő KSH adataiból látszik, hogy a szociális étkezésben részesülők száma folyamatos emelkedést mutat. Az ételt elvitellel igénylők létszáma csökken, míg a házhozzállítással fogyasztók száma emelkedik. Ez azzal indokolható, hogy az idősödő lakosság egészségi és fizikai állapota romlik, mely közben nehézséget jelent számukra megoldani az étel elvitelét a telephelyekről. A járványügyi veszélyhelyzet alatt hozott rendelkezések értelmében 2020. évben az egyszeri meleg ételt átmenetileg csak házhozzállítással kaphatták a szociálisan rászorulóknak.

A szociális szolgáltatásokról szóló 7/2005. (IV.4) ök. helyi rendelet 8.§- a alapján ingyenes étkeztetésben azok is részesülhetnek, akik a Család- és Gyermejköltségi Központ vezetőjének írásbeli javaslata szerint, bár jövedelemmel rendelkeznek, de önmaguk, illetve eltartottjuk napi egyszeri meleg étkezéséről tartósan vagy átmeneti jelleggel nem voltak képesek gondoskodni. Így a szolgáltatást 12 hónapon belül 2 hónapig ingyenesen lehetett igénybe venni, mely időtartam legfeljebb 2 alkalommal további 2 hónappal meghosszabbítható volt. 2016. decemberben végrehajtott rendeletmódosítás során ezt a szolgáltatást a javaslatot tevő igazolása alapján 12 hónapon belül két hónapig lehet igénybe venni, mely időtartam legfeljebb egy alkalommal – a polgármester által lefolytatott jövedelemvizsgálatot követően – hosszabbítható meg további két hónappal.

Az ESZI, Területi Gondozása biztosítja a kerületben élőknek a szünidei gyermekétkeztetést a Pajtás Étteremben és az Arany János u. 51. szám alatti telephelyén.

Tervezett intézkedés: az étkeztetés fenntartása, mint alapszolgáltatás szükséges, melyhez Önkormányzat biztosítja a szükséges anyagi forrást. A térítési díj változásánál a továbbiakban is szükséges figyelembe venni a nyugdíjminimum alatt élők esetében a térítésmentesség lehetőségét. Az étkezésben részesülők létszámának növelése érdekében kiemelt feladatok, az ételkínálat változatosságának és színvonalának megőrzése, valamint a főzőkonyhával folytatott rendszeres kapcsolattartás és elégedettség felmérések készítése az ellátottak körében.

Fontos, hogy a Pajtás étterem szolgáltatásait minél szélesebb körben ismerjék meg a kerület lakosai, amit reklámanyagok terjesztésével és a helyi média segítségével igyekszünk megvalósítani, valamint a Pajtás étterem **szolgáltatásfejlesztésére van szükség.**

Házi segítségnyújtás

63. § (1)² *Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.*

(2)² *A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.*

(3)² *Szociális segítség keretében biztosítani kell*

a) *a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,*

b) *a háztartási tevékenységben való közreműködést,*

c) *a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,*

d) *szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beiktatás támogatását.*

(4)² *Személyi gondozás keretében biztosítani kell*

a) *az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,*

b) *a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,*

c) *a (3) bekezdés szerinti feladatokat.*

(5)² *Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő végzi el az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát. A gondozási szükséglet vizsgálata keretében meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetében szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt. A megállapított gondozási szükségletet a működést engedélyező szerv felülvizsgálhatja és módosíthatja.*

(6)² *Ha a gondozási szükséglet - az annak vizsgálatáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott értékelő adatlap (a továbbiakban: értékelő adatlap) szerinti - III. fokozatú, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről. Ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig házi segítségnyújtásra jogosult.*

(7)² *Amennyiben a házi segítségnyújtás során*

a) *szociális segítség biztosítása esetén személyi gondozási feladatok ellátása válik szükségessé, a gondozási szükséglet vizsgálatát ismételtelen el kell végezni,*

b) szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

(8)² Házi segítségnyújtás esetén a 94/C. § (1) bekezdése szerinti megállapodást szociális segítségre vagy személyi gondozásra kell megkötöni.

(9)² A települési önkormányzat a 86. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti feladata keretében az e § szerint megállapított gondozási szükséglettel rendelkező, házi segítségnyújtást igénylő személyek ellátásáról köteles gondoskodni.

(10)² Házi segítségnyújtás esetében a gondozási szükséglettel nem rendelkező személy is ellátható, ha az ellátást igénylő vagy a térítési díjat megfizető más személy írásban vállalja a szolgáltatási önköltséggel azonos mértékű személyi térítési díj megfizetését.

(11)² A (10) bekezdés szerinti esetben

a) az ellátott után központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás nem vehető igénybe,

b) nem kell alkalmazni a 63. § (5)-(7) bekezdését, a 115. § (6) bekezdését, a 116. §(1) és (3) bekezdését, valamint a 119/C. § szerinti szabályokat,

c) a 115. § (7) bekezdésének alkalmazásában felülvizsgálatnak az intézményi térítési díj megállapításának, illetve évközbeli korrigálásának időpontját kell tekinteni.

(12)² Ha a (10) bekezdés szerinti ellátott állapota indokolja, az intézményvezető döntése alapján elvégezhető a gondozási szükségletének vizsgálata. A gondozási szükséglet megállapítása esetén - amennyiben az ellátotti létszám a finanszírozási rendszerbe befogadásra kerül - az ellátott után a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás vehető igénybe, és térítési díját az V. Fejezet III. címe szerint kell megállapítani.

A **Házi Gondozó Szolgálat feladata** a XV. kerület közigazgatási határain belül, otthonában ellátni a segítségre szorulókat. A gondozónők az otthonukban nyújtanak segítséget az időseknek, betegeknek ahhoz, hogy a lehető legkésőbbi időpontban váljék csak szükségessé valamilyen szintű intézeti elhelyezésük. A házi segítségnyújtást már csak főállású gondozónők végezhetik. Az egyes szociális és gyermekvédelmi törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény hatályba lépése alapján a házi segítségnyújtás során **2016-tól** a szociális segítség és a személyi gondozás körébe tartozó tevékenységek elváltak egymástól. Ez az igénylő szükséglete alapján hatékonyabb szolgáltatásnyújtást tesz lehetővé, annak érdekében, hogy az igénybe vevő minél tovább a saját otthonában maradjon. A házi segítségnyújtás a személyi gondozás keretében gondozás és háztartási segítségnyújtás (fürdetés, étkeztetés, bevásárlás, gyógyszerelés, stb.) a szociális segítség keretében háztartási segítségnyújtás (bevásárlás, az életvitelszerűen használt helyiségek takarítása, gyógyszerkiváltás, stb.) szolgáltatási elemet biztosít.

Nagyon sok esetben a gondozók jelentik a külvilágot, a „családot” is a gondozottnak, segítve ezzel leküzdeni az izoláció fiziológiai, pszichés és szociális következményeit.

2017-ben megkezdődött a **Levendula 60+ Önkéntes Program** bevezetése a **házi segítségnyújtáshoz** kapcsolódóan. Az önkéntes program célja az emberi erőforrás oldaláról a szakemberek, szociális gondozók mindennapi tevékenységének segítése, a hatékonyság növelése önkéntesek bevonásával. Az önkéntesek által elvégezhető feladatok: séta, kísérés, bevásárlás (akár közösen), ügyintézés, felügyelet, felolvasás, beszélgetés, kertészkedés, lakókörnyezet rendben tartása, szabadidős tevékenységekben való közreműködés. Az önkéntes kezdetben a szociális gondozónővel párhuzamosan jár az idős igénybe vevőhöz, majd a későbbiekben egymástól függetlenül tesznek látogatást a gondozottnál. Az önkéntes programot egy koordinátor fogja össze, akinek kulcsfontosságú szerepe van a program hatékony működésében. Ismernie kell a házi gondozási rendszer működését, az ellátottakat és rendelkeznie kell a koordináláshoz szükséges szakmai ismeretekkel, készségekkel. 2017-ben az önkéntesek toborzását követően 10 jelentkező volt. 2018-ban a képzést 6 fő végezte el. Jelenleg 4 fő önkéntes végez szociális segítséget a házi segítségnyújtás során.-

A Házi Gondozó Szolgálat munkatársainak célja, hogy a gondozottjaik minél tovább maradjanak saját lakókörnyezetükben és megfelelő szakképzett ellátást biztosíthassanak számukra.

Házi segítségnyújtásban részesülők száma (év/fő)

Év	2018	2019	2020
Gondozottak (fő)	146	126	100

Forrás: ESZI

A statisztikai adatokból látható, hogy a házi segítségnyújtást igénylők száma folyamatosan csökken. A 2020. évben a járványügyi veszélyhelyzet ideje alatt az idős igénybe vevők nagy része félve a fertőzéstől, csak indokolt esetben vette igénybe a házi segítségnyújtás szolgáltatást. Az ellátottak létszámcsökkenését az is magyarázza, hogy az igénybe vevők életkora és gondozási szükséglete megemelkedett, a házi segítségnyújtás szolgáltatásban végzendő tevékenységek már részükre nem elegendőek.

Az önkormányzati rendeletben meghatározottak szerint a térítési díjat utólagosan kell megfizetni a gondozott lakásán eltöltött gondozási idő alapján. A szakképzettséget igénylő naponta megújuló feladatellátás, valamint a versenyképesség megőrzése érdekében **elengedhetetlenül** szükséges a házi segítségnyújtásban dolgozók továbbképzése, és a Burn-out szindróma kivédésére a rendszeres szupervízió lehetősége.

Az elmúlt évek során szigorodott a szolgáltatás igénybevételének lehetősége, jelentősen megemelkedett a gondozási szükséglet pontértékének alsó határa, amely alapján a házi segítségnyújtás indokoltsága megállapítható. Minden olyan esetben, ahol a napi 4 órát meghaladja a **gondozási szükséglet**, ott az ellátottat és hozzátartozóját tájékoztatni kell az intézményi, (idősek otthona) elhelyezéséről.

Tervezett intézkedés: Az idős embereket otthonukban, önfenntartásukban szükséges támogatni. A házi segítségnyújtás kibővíthet a családtagok részére adott otthonápolási tanácsadással, képzéssel, a családtagokkal való rendszeres konzultációval, életvezetési tanácsokkal, szakemberek ajánlásával. További cél az Önkéntes program kiszélesítése.

A házi gondozás szolgáltatásba bevezetett Önkéntes Program bővítésével a szakemberek, szociális gondozók mindennapi tevékenysége megsejthető, leterheltségük csökkenthető.

A rendszer működésének fenntarthatósága érdekében elengedhetetlen a munkaerő megtartása és a megüresedett álláshelyek betöltése.

Idősek nappali ellátása***Nappali ellátás²***

65/F. §² (1)². A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tízennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b)² az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tízennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

(2)² Rendkívül indokolt esetekben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

(3)² A fenntartó a 92/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szakmai programban meghatározhatja, hogy az intézmény az (1) bekezdésben meghatározottak közül melyik ellátotti csoportokat látja el. Ez a rendelkezés nem érinti a 86. § (2) bekezdésének b)-d) pontja szerinti önkormányzatiok ellátási kötelezettségét.

(4)² A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított, Gyvt. szerinti gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a nappali intézményben ellátott fogyatékos gyermekek ellátása során nyújtott étkeztetésre.

Az Időseket és Demenciával Élőket Segítő Szolgálat, valamint az Időseket Segítő Szolgálat a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra. A XV. kerületi Önkormányzat fenntartásában a kerület három településrészén működik a szolgáltatás. Pestújhelyen, Rákospalotán és Újpalotán.

A Segítő Szolgáltatásokban folyó gondozás célja:

- a hiányzó családi gondoskodás pótlása, az egyedüllét megszüntetése,
- a pihenés, kikapcsolódás biztosítása,
- a tisztálkodás biztosítása,
- a tétlenséggel, unalommal járó káros hatások megelőzése, az egészségi, mentális, higiénés és szociális viszonyok javítása.

A Szolgáltatásokban gondoskodnak a szabadidő hasznos eltöltéséről és lehetővé teszik különböző szolgáltatások helyben való elérését. Egészségügyi felvilágításokat szerveznek, gyógytornász és jógaoktató foglalkozik az idősekkel. Szükség szerint fodrászt és pedikűröst biztosítanak a részükre. A napi programot az ellátást igénylők és a gondozók együtt állítják össze, az igényeknek megfelelően. Sok séta és kisebb-nagyobb kirándulás szerepel a programok között. Az év folyamán megünneplik a jeles ünnepeket, valamint a névnapokat is. Számos rendezvényt szerveznek az idős korosztály számára az év során. Évente két alkalommal egyhetes nyaraláson vesznek részt, gyógyvizes üdülőhelyeken.

Fontos megjegyezni, hogy **a nappali ellátás intézménye átjárható**, ami azt jelenti, hogy a programjaikon szívesen látják a másik telephelyről érkezetteket is. A törvény változása miatt az étkezést nem igénylő ellátottaknak a szolgáltatások igénybevételéért jelenleg **napi gondozási díjat** kell fizetnie, amelynek összegét a helyi önkormányzat rendeletben szabályozta.

Az **aktív idősödés** és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének (2012) célja volt tudatosítani, milyen hasznos szerepet töltenek be a társadalomban az idősebb emberek, és támogatni azokat az intézkedéseket, amelyek jobb lehetőségeket teremtenek az idősek számára arra, hogy aktívak maradjanak.

Az idősebb emberek lehetőségeinek és helyzetének javítása, hogy önkéntesként vagy beteget ápoló családtagként a társadalom hasznos és aktív tagjai lehessenek, elkerülve ezzel a társadalmi elszigeteltséget és a vele járó számos problémát és veszélyt.

Egészségfejlesztés és megelőző egészségügyi ellátás olyan intézkedések révén, amelyek maximalizálják az egészséges élet éveket, segítenek megelőzni a másoktól való függést, és „**idősbarátabbá**” teszik a környezetet (középületek, infrastruktúra, közlekedés, épületek), lehetővé téve, hogy az idősek minél önállóbbak lehessenek.

A XV. Kerületi **Idősügyi Program** a „**Levendula 60+**” az Aktív Időskor Gyógyító Programja elnevezést kapta. A program legfontosabb célkitűzése, hogy a nyugdíjas korosztály minél szélesebb rétegét tudja megszólítani. Sikerét mutatja, hogy 2014-ben elnyertük az „**Idősbarát Önkormányzat Díj**”-at. Az elmúlt évek bevált kezdeményezései ma már hagyománnyá váló rendezvényeket és kedvezményeket jelentenek a programjainkon résztvevő idősöknek. (Konferencia az időskori problémák feltárásáról, Idősbarát vállalkozók által felajánlott kedvezmények igénybevétele, „Levendula” kirándulások, generációs együttműködések, az önkéntes munka lehetőségeinek felkutatása, önálló kezdeményezések támogatása).

ERASMUS+ pályázat

Alsómocsolád Község Önkormányzata, Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzata, Bjerkaker Learning LÁB (Norvégia) és az A.L.P. Peca d.0.0 (Szlovénia) 2018 márciusában közös pályázatot nyújtott be a Tempus Közalapítványhoz „*Preparation for Active Ageing*” címmel az ERASMUS + Stratégiai Partnerségek felnőtt tanulási pályázati felhívásra. A projekt 2018 novemberében kezdődött, és 2020 őszén fejeződött be. Annak általános célja, hogy felkészítse a generációkat az aktív idősödére, nem formális tanulási eszközök alkalmazásával. Az aktív idős korra történő felkészülésben nagy különbségek vannak országok, régiók, társadalmi csoportok és egyének között. A nyugdíjasok csak kis hányada indul neki tudatosan az új életszakaszra. Kutatások megerősítik, hogy az idősök körülbelül 10 százaléka folytat nyugdíjazás után is aktív életmódot. Többségüknél a tudatos felkészülés helyett az élet eseményeivel való sodródás jellemző.

A Projekt 4 nagy modulból álló komplex tananyagot nyújt különböző generációk, társadalmi csoportok és egyének számára, és megfelelő tudást biztosít a megváltozott élethelyzetbe került idősödő emberek számára.

- Az első modul az időskori informatikanulásról szól. Kiemelt jellemzője, hogy különös figyelmet fordít az idős korosztály egyéni tanulási jellemzőire.
- A második példákat, jó gyakorlatokat és útmutatást kínál az önkéntességhez. A közösségi tevékenységek, a különböző nemzedékekkel való találkozás ugyanis az egyik legjobb módja a magány és depresszió elleni küzdelemnek.
- A harmadik modul az időskori egészséges életmód fenntartásáról, az időskori hasznos szabadidős tevékenységek bemutatásáról és az időskori táplálkozásról szól.
- A negyedik jó gyakorlatot mutat be az aktív öregedésről és a generációk közötti együttműködésről, valamint arról, mi a teendő, ha kiderül, hogy egy családtag Alzheimer-kórral vagy demenciával küzd.

Az elkészült anyagok a különböző életszakaszokban élő egyének és családok szükségleteinek kielégítését szolgálják. Lehetőséget nyújtanak, hogy a közösségek együtt tanulhassanak népfőiskolákon, fiatalok és idősök klubjában, uniós Info Pontokon, Alzheimer kávézóknál stb. A XV. kerület a 4. modul elkészítésében vett részt sikeresen. Az elkészült anyag az Európai Unió összes tagállamában angol nyelven is elérhető.

Idősök nappali ellátásának kiterjesztése a demenciával élők körére

Új feladatot jelent azokkal az idősekkel való foglalkozás, akik gyakran egyedül élnek és önmagukról nem képesek gondoskodni, nem fejleszthetők, állapotukban javulás nem várható. **Nagy teher hárul** a demenciával élőket gondozó családokra, hiszen a napközbeni ellátást általában a közeli családtagok végzik.

A **Területi Gondozásban 2020 év végén** folytatódott a **Kontyfa utcai** Időseket és Demenciával Élőket Segítő Szolgálat idős nappali épületrésznek a felújítása, mely során kialakításra került egy tágas közösségi tér az intézményt látogató igénybe vevők részére. A **Területi Gondozás 2016. évtől működteti az Alzheimer Cafét** a Pajtás étteremben, ahol az érintett betegek és családtagjaik megoszthatják egymással tapasztalataikat, a sorstársaktól lelki támogatást kaphatnak és a szakemberektől is tanácsot kérhetnek. A **hozzátartozói csoport** 2019. év végén átszerveződött. A jelen felállásban a havonta egyszer megszervezett rendszeres összejövetelt a *Család- és Gyermekjóléti Központ* és a *Területi Gondozás* munkatársai együttesen működtetik. A program ideje alatt a demenciával élő idősekre a Területi Gondozás munkatársai felügyeletet biztosítanak az *Időseket és Demenciával Élőket Segítő Szolgálat - Kontyfa u. 3.* telephelyen.

	Idősek nappali ellátásában részesülők létszáma, (év/fő)	Demens nappali ellátásban részesülők létszáma, (fő)
2014. év	294	
2015. év	281	
2016. év	295	
2017. év	306	11
2018. év	389	14
2019. év	345	9
2020. év	305	6

Forrás: ESZI

Tervezett intézkedés: Időseket és Demenciával Élőket Segítő Szolgálat fejlesztése, a férőhely kapacitás kihasználtságának érdekében a megfelelő toborzás, kiválasztás. A Segítő Szolgálatokban a generációkat összefogó, többgenerációs programok fejlesztése, az önkéntes segítő tevékenységek ösztönzése. Szolgáltatás minőségének fejlesztése.

A XV. kerületben élő lakosok közül a 65 éven felüliek száma 20 ezer körüli, amelyből az idősek nappali ellátását évente 300 - 400 fő között, átlagosan 332 fő veszi igénybe a szolgáltatást három telephelyen. Naponta 80 - 175 fő közötti megjelenést jelent naponta. Elengedhetetlen a működés racionalizálása a következő költségvetési évben, annak érdekében, hogy a megváltozott igényekhez alkalmazkodó, minőségi szolgáltatás kerüljön kialakításra.

Család- és Gyermekjóléti Központ

A XV. kerületben a családsegítéssel és a gyermekjóléti alapellátással kapcsolatos feladatokat az **Egyesített Szociális Intézmény** keretei között működő **Család- és Gyermekjóléti Központ** látja el.

A Család- és Gyermekjóléti Központ munkáját az 1993. évi III. törvény, valamint az 1997. évi XXXI. törvény és rendeletei határozzák meg. A 2016. január 1-jén létrejött új intézményegység

integráltan magában foglalja és biztosítja a klasszikus családsegítés és a gyermekjóléti alapellátás minden elemét, valamint a hajléktalan személyek ellátását. Az új intézményben négy, jól elkülöníthető szakmai csoport működik.

Tevékenységének fő célja, hogy a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok, valamint közösségi csoportok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtson szolgáltatásokat. Az intézmény folyamatosan fejlődik, a kerületben élők igényeinek és a törvényi szabályoknak megfelelően változik.

Az integrációt követően létrehozott Család- és Gyermekjóléti Központ által kialakított szakmai protokoll szerint világosan elkülöníthető a telephelyek különböző feladat- és ügyfélköre. Kizárt a párhuzamos gondozás, felmérhető a szükséges szolgáltatások köre, nyomon követhető a meglévő kapacitás, ami lehetővé teszi az erőforrások optimalizálását. A telephelyek közötti együttműködés és információáramlás folyamatos, a munkatársak kompetencia- és hatásköre egyértelmű és átlátható. Az első év tapasztalatai alapján elmondható, hogy a szolgáltatásokat igénybe vevők száma nem csökkent, sőt, enyhe emelkedést mutatott. A jelzőrendszerrel érkezett jelzések túlnyomó többsége ugyan veszélyeztetett gyermekekre és családjaikra hívta fel a figyelmet, de néhány esetben felnőttek számára is kértek szociális vagy mentálhigiénés segítséget.

Néhány adat, mely bemutatja az intézmény 2018. és 2020. között végzett tevékenységét:

Tevékenységek, szolgáltatások adatai	2018. év	2019. év	2020. év
Éves forgalom (alkalom)	16 318	12 248	11 876
Szolgáltatásokat igénybe vevők száma (fő)	7 797	7 180	6 498
Szolgáltatásokat igénybe vevő családok száma	1 944	1 742	1 696
Szolgáltatásokat igénybe vevő gyermekek száma (fő)	2 190	2 010	2 097
Alapellátásban gondozottak száma (fő)	5 127	5 017	5 180
Alapellátásban gondozott gyermekek száma (fő)	1 308	1 493	1 659
Kliensek ügyében érkezett levelek (db)	3 977	3 656	3 182
Kliensek ügyében küldött levelek (db)	3 992	3 829	3 063
Családlátogatások (alkalom)	2 374	2 363	1 517
Jelzés veszélyeztetett gyermekek ügyében (db)	743	711	669
Jelzés veszélyeztetett felnőttek ügyében (db)	25	50	76
Esetkonferencia (alkalom)	38	39	10
Szakmaközi megbeszélés (alkalom)	17	11	3
Pszichológiai tanácsadás (alkalom)	771	713	613
Jogi tanácsadás (alkalom)	333	266	333

Forrás: ESZI

A Család- és Gyermekjóléti Központ részeként működik az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ, amely alapszolgáltatást biztosít, a Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ, amely a gyermekvédelmi hatósági eljárásokban működik közre, a Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodája (MUFTI), valamint a Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat.

1997. évi XXXI. törvény

Család- és gyermekjóléti szolgálat

40. § (1) Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) - keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

(1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.

(2) A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgáltatókkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,

d) szervezi a - legalább három helyettes szülő foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre környezettanulmányt készít,

g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

h)

i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,

j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,

k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

Az **Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központban** 2020-ban **5 180 fő, 8 565 alkalommal** vette igénybe a különböző szolgáltatásokat, tanácsadásokat. Az **új igénybe vevők** létszáma **1 216 fő** volt. A korosztályi megoszlást vizsgálva elmondható, hogy az aktívkorú lakosság (3.521 fő) és a gyermekkorú kliensek (1.659 fő) aránya hasonlóan mutatkozik, mint az előző években. A kapott jelzések (745 levél) túlnyomó többsége (669 levél) gyermekek veszélyeztetettségéről szólt, melyek enyhítése a legtöbb esetben hosszabb segítő kapcsolatot, szélesebb körű szakmaközi konzultációt igényelt. Évről évre növekvő tendenciát mutat a felnőtt korúakra vonatkozó jelzések (2020-ban 76 levél) száma, melyek többsége egyedül élő, alacsony jövedelmű, önellátásában korlátozott, gyakran demenciával küzdő, idős emberekkel kapcsolatban kérte a Központ segítségét. Ezekben az esetekben az ESZI Területi Gondozás munkatársaival való szoros együttműködésben próbáltak támogatást nyújtani a rászorulóknak. Több esetben szükséges volt más társintézmények, elsősorban az egészségügyi szolgáltatók vagy civil szervezetek bevonása. Egyre többen vannak azok a rászorulóak, akik a legalacsonyabb térítési díjat sem tudják önerőből kifizetni, ezért a szociális étkezés és a házi segítségnyújtás szolgáltatásait önerőből nem tudják igénybe venni. Gyakran előfordul, hogy a jelzésben szereplő kliens bár komoly segítségre szorulna, de mentális állapota már labilis, helyzetét nem látja reálisan, a felajánlott segítséget nem fogadja el. Ezekben az esetekben elkerülhetetlen az illetékes gyámhivatal bevonása. Az egyéni esetkezelések során, az élethelyzet javítása érdekében szinte minden megállapodásnak része volt a sok problémára fókuszáló komplex esetmenedzselés, vagy a kerületben működő más segítő szervezetekkel való együttműködés. Szükség szerinti rendszerességgel otthonukban látogatták meg a családokat, összesen 1.517 alkalommal. Közreműködtek az átmeneti gondozás, pl. gyermekek, ill. családok átmeneti otthona igénybevételében. Az egyes gyerekek érdekében a családsegítők rendszeresen jártak óvodákba, iskolákba megbeszélésekre, esetkonzultációkra, a hatóságok által összehívott tárgyalásokra. Több esetben volt szükséges tanúként megjelenniük egy-egy büntetőeljárás során az eljárást lefolytató nyomozó hatóságnál. Munkájuk során folyamatosan

egyeztettek a Fióka esetmenedzsereivel. 2020-ban csak 12 esetben tudtak tartani ügynevezett esetkonferenciát, melyeken a családtagokon és a meghívott szakembereken kívül családsegítő és esetmenedzser is egyaránt részt vett.

Szociális étkezés

A szociális szolgáltatásokról szóló 7/2005. (IV. 4.) 1 önkormányzati rendelet értelmében a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai közreműködnek a szociális étkezéshez való hozzájárulásban azon rászorulóknak számára, akik önmaguk, illetve eltartottjuk napi egyszeri meleg étkezéséről tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek gondoskodni. Így a szolgáltatást 12 hónapon belül két hónapig ingyenesen lehet igénybe venni, mely időtartam legfeljebb egy alkalommal további két hónappal meghosszabbítható. A krízishelyzetben lévőknek legfeljebb öt napig, napi egyszeri tartós élelmiszert tudnak biztosítani az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központban.

Kiosztott tartós élelmiszerek száma (hónap/adag)

Év	2018	2019	2020
Január	1	19	16
Február	6	6	4
Március	0	12	17
Április	1	12	25
Május	3	9	8
Június	8	10	8
Július	7	6	19
Augusztus	5	12	22
Szeptember	4	9	25
Október	2	13	28
November	9	11	24
December	22	11	20
Összesen:	83	130	216

Forrás: ESZI

Speciális tanácsadások

A jogi tanácsadást az év folyamán **163** fő kereste fel, összesen **317** alkalommal. A Mentálhigiénés tanácsadást, a Pszichológiai és életvezetési tanácsadást, a Pár- és családkonzultációt az igénybe vevő **175 fő 1.193** alkalommal vette igénybe. Kiemelkedő problémátípusoknak számítanak a familiáris, kapcsolati konfliktusok, az ezeket kísérő krízisek, életvezetési nehézségek, gyermeknevelési problémák, illetve az identitás krízis, valamint néhány pszichiátriai kórkép. Mediációra **32** alkalommal került sor. Álláskereső Klub szolgáltatásait **213** alkalommal vették azt igénybe. Adósságkezelési tanácsadásért **446** alkalommal keresték fel a családok, illetve egyének a központot. 2020-ban a Hálózat Alapítványhoz benyújtott támogatási kérelmek száma **33** volt. Az adósságkezelési szolgáltatás keretében **10** kérelmet továbbítottak adósságcsökkentő támogatás igénybevételére, sajnos,

többen nem feleltek meg az előírt feltételeknek. Emiatt jelentősen megnövekedett a Népjóléti Bizottság eseti támogatása iránti igény, **80** kérelem benyújtására került sor. (2019-ben 47 kérelem benyújtását támogattuk.) A tanácsadás elsődleges célja, hogy a lakhatási költségekkel hátralékba kerülők:

- fizetőképessége helyreállhasson,
- díjtartozása jelentős mértékben csökkenhessen,
- életvezetési gondjaik megoldásához segítséget kapjanak.

Az Integrált szülő-csecsemő/kisgyermek konzultációt, melynek célja, hogy a nehézségek során támogatást nyújtson a családoknak abban, hogy a szülők megtalálják saját, személyre szabott és mindenki számára elfogadható megoldásaikat, évről évre egyre többen keresik fel. 2020-ban **25** család **267** alkalommal vette igénybe ezt a speciális segítséget.

Speciális szolgáltatások forgalmi adatai

Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ			
Szolgáltatás, tanácsadás típusa	2018. év	2019. év	2020. év
Igénybe vevők éves forgalma (alkalom)	10 978	9 349	8 565
Új igénybe vevők száma (fő)	1 311	1 116	1 216
Pszichológiai tanácsadás (alkalom)	502	432	359
Jogi tanácsadás (fő)	216	216	317
Álláskereső Klub (alkalom)	301	366	213
Adósságkezelési tanácsadás (alkalom)	741	681	446

Forrás: ESZI

2020-ban az egyéni esetkezelés mellett a járványügyi veszélyhelyzet miatt csak rövid ideig, az év elején és a nyár folyamán volt lehetőség a csoportokkal végzett szociális munkára, melyeket **16** fő vett igénybe:

Az egyéni esetkezelés mellett továbbra is szerepet kapott a **csoportokkal** végzett szociális munka, melyen az év során **16 fő** vett igénybe:

- Napsugár klub,
- Hozzátartozói csoport az Alzheimer beteget ápolók számára
- Biblia-kör

1997. évi XXXI. törvény

Család- és gyermekjóléti központ

40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járászékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) - ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát,

ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

- af) család Konzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;
ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;
b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnméltetés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez - az otthoni ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézményvel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
be) utógondozást végez - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;
c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára;
d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.
(3) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont ad) alpontja, valamint a (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.
(4) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont aa)-ac) és ae)-af) alpontja szerinti feladata, valamint a szupervízió az Szt. 122/A. §-a szerinti, szolgáltatások intézményen kívüli szervezeti által történő ellátásának szabályai szerint is biztosítható.
(5) A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ a szolgáltatással érintett
a) gyermek tekintetében a Gyvt. 139. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást,
b) nagykorú személy tekintetében az Szt. 20. §-a szerinti nyilvántartást vezet.
(6) A 139. § (1) bekezdés szerinti adattartalmú nyilvántartás a változások nyomon követhetőségét biztosító elektronikus úton is vezethető.

Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ

Tevékenységeinek célja elsődlegesen a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, feladata ennek érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújtani. A gyermekvédelmi hatósági eljárásokban közreműködő szakemberek segítséget nyújtanak a kiskorú gyermeket nevelő család tagjainak számára, mindenkor szem előtt tartva a család autonómiáját, ugyanakkor érvényre juttatva a családban nevelkedő gyermekek mindenek felett álló érdekét. Kiemelt feladat a védelembe vett, a családból ideiglenes hatállyal kiemelt, vagy nevelésbe vett gyermek családba történő visszahelyezésének elősegítése, valamint átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült gyermek vagy fiatal felnőtt utógondozásának biztosítása, illetve annak elősegítése.

A Fióka munkájának legjelentősebb eleme 2020-ban is a gyermekvédelmi, hatósági eljárásban közreműködő egyéni esetkezelés volt. Az év során **438** gyermeket és családjukat gondozták. Miközben a központ alacsony számban (2020-ban csupán **3** fő esetében) tett javaslatot a gyermekek családból való kiemelésére, a nevelésbe vett gyermekek száma (122) is valamelyest csökkent.

A Fióka munkatársai **2020-ban 755** levelet kaptak és **1 047** levelet írtak az egyes gyerekek érdekében, illetve ügyében. Az esetmenedzserek rendszeresen konzultáltak az egészségügyi ellátók, az óvodák, az iskolák szakembereivel, és amíg arra lehetőség volt, megjelentek a hatóságok által összehívott tárgyalásokon.

2020 februárjában a gyerekekkel foglalkozó szakemberekkel, illetve a gyerekek ügyében kompetens döntéshozókkal az ún. „**Éves tanácskozáson**” áttekintették a kerület gyermekvédelmi helyzetét.

A hatósági intézkedés keretén belül gondozott családokban **245** olyan gyermeket gondoztak, akik nincsenek védelembe véve vagy szakellátásban. Ennek keretében felvilágosítást, információt adtak az igénybe vehető - gyermekekkel kapcsolatos - ellátásokról, támogatásokról, szabadidős programokról. A segítő kapcsolatban terápiás jellegű segítséget kínáltak a nehézségek megoldásában, illetve tanácsadást folytattak konkrét problémák kezelésében. Szükség szerinti rendszerességgel otthonukban látogatták meg a családokat, gyakran a korábbi (vagy leendő) családsegítővel, esetenként a bevont tanácsadóval közösen, összesen **381** alkalommal. Közreműködtek az átmeneti gondozás, pl. gyermekek, ill. családok átmeneti otthona igénybevételeiben. Kirendelt családgondozás keretében, hatósági végzés alapján nyújtottak segítséget azon családok számára, amelyek az önkéntes együttműködés keretében nem tudták, vagy nem akarták a gyermekeiket veszélyeztető gondjaikat megoldani. 2020-ban védelembe vétel keretein belül **66** gyermeket gondoztak. A gyámhivatali eljárások során munkatársaik részt vettek a hatóság által összehívott tárgyalásokon, és a családokkal közösen egyéni gondozási-nevelési tervet készítettek, melynek segítségével konkrét feladatok és határidők kitűzésével tették hatékonyabbá a közös munkát. Folyamatosan együttműködtek a gyermekeket ellátó egészségügyi, oktatási, nevelési intézményekkel. Szüleiktől kiemelve, szakellátásban nevelkedő **122** gyermek ügyében **68** családnak nyújtottak segítséget annak érdekében, hogy a gyermek(ek) visszafogadására alkalmassá és képessé váljanak. Ennek során ún. hazagondozási tervet készítettek, melyben kijelölték az elérni kívánt célokat, az azok elérését segítő feladatokat. Az utógondozás keretén belül **2** családból **2** gyereknek nyújtottak támogatást. Ők családjukba visszakerült gyermekek, akik a visszailleszkedéshez kaptak segítséget.

Speciális tanácsadások

A gyerekekkel (és családjaikkal) való szociális segítő munka kiegészítője a pszichológiai segítségnyújtás, a jogi tanácsadás, illetve a fejlesztés.

A pszichológusok tevékenysége

A pszichológusok tanácsadást, rövid terápiát, konzultációs beszélgetéseket folytatnak gyerekekkel, szüleikkel külön-külön, vagy együtt. A terápiás titok megtartása mellett a pszichológusok folyamatosan konzultálnak az érintett családokkal foglalkozó szociális munkásokkal. 2020-ban **69** fő vett igénybe pszichológiai segítséget, őket összesen **254** alkalommal fogadták a pszichológusok.

Jogász tevékenysége

Jogi tanácsadás keretében többféle jogi tevékenység zajlik az intézményben. A jogász egyrészt a szociális munkásokat segíti jogi tanáccsal a kliensek ügyeinek vitelében, valamint a családok tagjai személyesen is konzultálhatnak vele. **2020-ban** jogi tanácsadásban **23 alkalommal** találkozott klienssel.

Fejlesztő pedagógiai tanácsadók tevékenysége

2020-ban **1.171** alkalommal foglalkoztak fejlesztésre szoruló gyerekekkel a fejlesztő pedagógiai tanácsadók. A gyerekek a legtöbb segítséget napi tanulási problémáik megoldásához igényelték, de a fejlesztést többnyire az alapoktól kell kezdeni. A fejlesztőpedagógusok munkája sok magántanuló számára az utolsó esélyt jelenti arra, hogy tanulmányai ne szakadjanak meg. Nagyon sok gyermek számára nyújtottak gyakorlati segítséget a digitális tanrendben való oktatás kihívásainak leküzdésében. Újdonság volt, hogy gyakran az otthon tartózkodó szülők is bekapcsolódtak az online konzultációkba, így lehetőség volt az ő informatikai készségeik fejlesztésére is.

Speciális szolgáltatások forgalmi adatai

FIÓKA Család- és Gyermejkölési Központ			
Szolgáltatás neve	2018. év	2019. év	2020. év
Készenléti szolgálat (nap)	365	365	365
Kapcsolattartási ügyelet (fő)	458	347	202
Kórházi szociális munka (fő)	57	45	29
Pszichológiai tanácsadás (alkalom)	282	281	254
Jogi tanácsadás (alkalom)	117	50	23
Fejlesztés (alkalom)	1 294	1 278	1 171

Forrás: ESZI

Óvodai és iskolai szociális segítség

2018 szeptemberétől 8 fővel bővült a Központ álláshelyeinek száma, hogy a XV. kerület mindegyik óvodájában és iskolájában biztosítani tudják a szociális segítő tevékenységet. 2020-ban az óvodai iskolai szociális segítő csoportja öt fővel és egy koordinátor segítségével kezdte meg az évet. Az év folyamán sikerült tovább tölteni a státuszokat, így az év végét nyolc segítővel és egy koordinátorral zárták. Márciusban a pandémia miatti lezárásokat követően azonnal megkeresték az oktatási intézményeket, hogy felajánlják támogatásunkat a pedagógusok és gyermekek, valamint a szülők számára. Kapcsolatba léptek az igazgatókkal, osztályfőnökökkel, hogy megkeressék azokat a gyerekeket, akik nem kapcsolódtak be a digitális oktatásba. A március-júniusi időszakban **60** ilyen gyereket találtak, akiknek a tanulástámogatás különböző formáit (korrepetálás, kinyomtatott tananyag továbbítása, szülők támogatása, kapcsolatépítés egyéb szakemberekkel) ajánlották fel a szülőknek-gyerekeknek.

A csoport Facebook-oldalain napi 2-3 saját tartalmú posztot ill. ajánlást tettek fel a felnőtteknek és a gyerekeknek. Élő chatszolgáltatást biztosítottak a gyerekeknek, amit a szülők is felfedeztek és használni kezdtek, ezzel közel **1000 órányi videochat-et** biztosítottak az ügyfeleiknek.

A nyár folyamán szerdánként újra megjelentek a Kontyfa játszótéren a Játszóter-programmal, ahol október első hetéig biztosítottak tartalmas szabadidős elfoglaltságot a gyerekeknek. 4 alkalommal kislétszámú kirándulást szerveztek a kerület különböző helyszíneire. Közreműködtek a kerület nyári Napközis Táborának lebonyolításában. Hetente közösségfejlesztő foglalkozásokat és játéklubokat szerveztek mindhárom helyszínen. Szeptembertől az iskolák kérésére az osztályokban segítettek újra kovácsolni az egységet az

osztályközösségekből márciusban kiszakadt gyerekek között. Ezeknek a kéréseknek, a kapacitás függvényében csak részben tudtak eleget tenni, még úgy is, hogy novembertől a középiskolákban nem volt lehetőség a személyes kapcsolatra, mivel az óvodákban fokozott jelenlétre volt igény. A korábbi évhez hasonlóan tartották a kapcsolatot az óvodai- és iskolapszichológusokkal, valamint online szakmai műhely keretében a szomszédos kerületekkel.

A csoport a járványügyi veszélyhelyzet alatt is nagy hatékonysággal és teljes igénybevétellel működött. 2020-ban a munkatársak összesen **2250** tevékenységgel (egyéni, csoportos és közösségi szociális munka) **7934** gyereket, szülőt, ill. pedagógust értek el, ami az előző évhez képest határozott emelkedést mutat.

Szociális diagnózis

A család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A család- és gyermekjóléti központ a szociális diagnózis elkészítésébe bevonja a család- és gyermekjóléti szolgálatot. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgáltatókat és a szociális intézményeket, amelyek kötelesek a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásba venni.

Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodája

A korábbi évekhez hasonlóan, legnagyobb számban, az alacsony iskolai végzettséggel, rendelkező fiatalokkal foglalkoztak. A fiatalok életkorát tekintve, a 16-25 év közötti, nem tanuló, munkát kereső, kallódó fiatalok használták legnagyobb számban szolgáltatásokat, amelyek széles skálája miatt az igénybe vevők köre demográfiai és szociológiai szempontból is vegyes. **Az Irodát főként halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok keresik fel.**

Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodáját felkeresők száma (fő)

	2018	2019	2020
Igénybe vevők száma	111	65	62
Forgalom	1 740	1 251	545

Forrás: ESZI

2020-ban a MUFTI ügyfelei az álláskereséshez kapcsolódó szolgáltatásokat **406** alkalommal vették igénybe és aktívan használták az ingyenesen hozzáférhető technikai eszközöket. A MUFTI álláskereső klub szolgáltatásait igénybe vevő ügyfelek közel 60%-ának sikerült munkát találnia az év során.

A munkaerőpiacra való bejutás kudarca vagy az állásvesztés negatív hatással van az egyénre. Különösen nehéz élethelyzetbe kerülnek azok a fiatalok, akik tartósan munkanélküliek, szakképzetlenek, alacsony iskolai végzettségűek. A szolgáltatást igénybe vevők körével kapcsolatban elmondható, hogy a korábbi időszakhoz viszonyítva, megnövekedett azoknak a fiataloknak a száma, akik olyan családban élnek, ahol a szülő(k) is munkanélküli,

díjhátralékkal küzd, lakhatása bizonytalan. Ez az élethelyzet még inkább gyengíti a fiatalok munkaerő piaci elhelyezkedési esélyeit, illetve azt, hogy munkahelyüket meg tudják tartani.

A MUFTI szakembereit az álláskeresők önkéntesen keresik fel a problémáikkal. Az álláskereső klub használata során az állást kereső fiatalok el tudják sajátítani az álláskeresési technikákat, illetve a klub segítségével a lehető legrövidebb időn belül meg tudják találni a számukra megfelelő munkahelyet. Az álláskeresési tanácsadás segítségével fejleszthető az önismeret, megismerhetők a pályázat- és önéletrajzírás fortélyai, az állásinformációk beszerzésének lehetőségei, az állás megszerzésének és megtartásának módjai. Az álláskereső klub keretein belül a fiatalok célirányosan, az álláskeresés érdekében igénybe vehetik a technikai berendezéseket (telefon, internet, számítógép, fénymásoló) az ott dolgozó munkatársak felügyelete mellett. Továbbá lehetőség van az egyéni konzultációra, tanácsadásra, segítő beszélgetésre, amelyekre tavaly **286** alkalommal került sor.

Egyéb szakmai tevékenység

Levélben keresték meg a korábbi, XV. kerületi VEKOP pályázat akcióterületén élő, az egyéni fejlesztési tervhez szükséges felmérésben részt vett lakosokat, hogy felajánlják számukra a MUFTI munkaerő-piaci szolgáltatásait. Részt vettek a XV. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) és az Ifjúsági Kerekasztal munkájában. Együttműködtek a XV. kerületi GYIÖK-vel, két alkalommal személyes, egy alkalommal online megbeszélésen vettek részt. A nyáron, az óvodai- és iskolai szociális segítő munkatársakkal közösen egy alkalommal vettek részt a lakótelepi ifjúsági munka keretében szervezett játszótéri programon. Két alkalommal vettek részt külső helyszíneken Családi-nap rendezvényeken. Felsőoktatási intézményekből hallgatókat fogadtak terepgyakorlatra.

Tervezett intézkedés: a Szociális Városközpont kialakításakor az Újpalotai Családsegítő Szolgálat a „Spirálházba” költözött. Az integráció után az abban kialakított modern és jól felszerelt intézmény ad helyet az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központnak, valamint a MUFTI-nak. A Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ Kolozsvár utcában, valamint Pestújhelyi úton lévő telephelyei az elfogadott tervek szerint az Árendás köz 4. szám alá költözik. Így a három telephely földrajzi közelsége meg fogja erősíteni a kialakult Szociális Városközpontban a különböző feladatkörrel, de azonos céllal működő szociális, gyermekjóléti, családi szolgáltatások hozzáférhetőségét, valamint a munkatársak egymás közti kommunikációját, ez által is növelhetővé válik a hatékonyság.

A család- és gyermekjóléti alapellátás egyik nagyon fontos tevékenységi köre a helyi problémákra reflektáló, célzottan megszervezett prevenciós munka. A MUFTI jelenlegi működését indokolt és időszerű a megváltozott igényekhez igazodva átalakítani, szükségességét vizsgálni. 2021-2022-től **Mentálhigiénés Tanácsadó** (rövidítve MenTa) lenne a hely új neve, amely komplex prevenciós eszközként kapcsolódna a családsegítéshez és az iskolai szociális munkához egyaránt. Az igénybe vevői kör tekintetében az elsődleges célcsoport a 14 éven felüli kamaszok, fiatal felnőttek, az aktív korúak széles csoportja, azaz a felső korhatár megkötése nélkül mindenki, aki a lelki egészsége megőrzése érdekében, az éppen aktuális életszakaszában fellépő elakadás miatt szeretné igénybe venni a Tanácsadó szolgáltatásait. Az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központtól, valamint a Fióka Család- és

Gyermekjóléti Központtól való szeparáltsága azok számára is könnyen vonzóvá teheti a Mentálhigiénés Tanácsadó felkeresését, akik egyébként a Család- és Gyermekjóléti Központ igénybevételéhez a stigmatizációt társítják.

Tervezett főbb szolgáltatások, tanácsadások:

- fejlesztő foglalkozások,
- pályaorientációs tanácsadás,
- állásbörzék, képzési börzék, álláskereső tréningek szervezése,
- addiktológiai konzultáció,
- mentálhigiénés segítség,
- pszichológiai tanácsadás,
- gyásztanácsadás,
- családterápiás konzultáció,
- szabadidős programok szervezése,
- kis csoportok, klubok működtetése,
- tematikus kamaszcsoportok,
- szülőcsoportok,
- szünidei ifjúsági programok,
- kitelepüléssel kapcsolatos kampány- és fesztiválprogramok.

Továbbra is hangsúlyos maradna a XV. kerületi Gyermek és Ifjúsági Önkormányzattal (GYIÖK) való együttműködés, a lakótelepi utcai ifjúságsegítő munka és a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) tevékenységében való aktív közreműködés.

Utcai szociális munka

Szt. 65/E. § (1) Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megvalósítását.

(2) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter regionális illetékességgel diszpécserközpontokat jelöl ki az utcai szociális munkát végző, jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezetek közül. A kijelölés visszavonásig szól.

3) A szociál- és nyugdíj politikáért felelős miniszter a -10°C vagy annál alacsonyabb hőmérséklet, tartósan 27°C feletti napi középhőmérséklet vagy egyéb időjárási körülmények esetén a meteorológiai szolgálat második szintű veszélyjelzése esetén a regionális diszpécserközpontokon keresztül vörös kód figyelmeztetést ad ki, amelynek ideje alatt a bentlakásos intézmények - a diszpécserközpont előzetes jelzése alapján - a szolgáltatási nyilvántartásba bejegyzett ellátási formájuktól, ellátási területüktől és férőhelyszámuktól függetlenül kötelesek az intézménybe érkező hajléktalan személynek élete és testi épsége megővéséhez szükséges mértékben a pihenés, télen a melegedés lehetőségét biztosítani. Az ellátás ideje alatt intézményi jogviszony nem jön létre. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a Szociális Ágazati Portálon a vörös kód ideje alatt alkalmazandó eljárásrendet tesz közzé.

A XV. kerületben a Család- és Gyermekjóléti Központon belül működő Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat végzi az utcai szociális munkát. Az utcai szociális munka célja a XV.

kerületben, az utcán, közterületen életvitelszerűen tartózkodó, hajléktalan, vagy hajléktalanságnak kitett személyek, csoportok felkutatása, szociális és mentális segítése.

Az utcai munka a szociális munka egyik speciális szakterülete, olyan önálló szakmai tevékenység, amely az intézményi ellátáson kívüli célcsoportok elérésére irányul, feladata elsősorban az ellátásokból kimaradtak felkutatása, segítése és felderítő-elérési munka végzése a megelőzés, integrálás céljából.

A 2020. évben az utcán élő gondozott hajléktalanok száma a december 31-i állapot szerint **26** fő volt, az egész év során **41** fő részesült ellátásban. Az utcai életmód felszámolásával kapcsolatban **9** fő esetében nyújtottak segítséget. Az ügyfelek 95%-a aktív korú. A kliensek nemenkénti megoszlása, 11 nő és 15 férfi. Az aktívkorúak közül a férfiak száma a legmagasabb. Az előző évi adatokhoz hasonlóan továbbra is az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők vannak többen. A férfiak 70 %-a, a nők 60%-a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A nyolc osztályt, illetve a nyolc osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkező kliensek nagy részének csupán az alkalmi munkák, illetve a közmunkaprogramok jelentenek bevételi forrást. Az utcai szociális munka során folyamatosan változó kliens létszámmal dolgoztak. Az év során – hasonlóan az előző évekhez - számos klienst sikerült valamilyen intézményes elhelyezés vagy önálló lakhatás elősegítésével kigondozni, akik közül csak elenyésző számú kliens került vissza az ellátórendszerbe. Az utcán élő hajléktalanokat a 2018-as év során összesen **1.800** alkalommal látták el.

Az Utcai Gondozó Szolgálat szociális munkatársai rendszeresen részt vettek a fővárosi megbeszéléseken (**Téli krízis megbeszélés, Menhely team**), napi kapcsolatban álltak a kerületi és a fővárosi hajléktalan ellátó szervezetekkel, intézményekkel. A hajléktalan személyekkel összefüggésbe hozható lakossági bejelentésekre való hatékony és gyors reagálást segítette, hogy az Utcai Gondozó Szolgálat szociális munkásai és a Polgármesteri Hivatal Rendészeti Osztály Közterület-felügyeleti munkatársai szoros kapcsolatban álltak, és – szükség esetén - közösen látogatták azokat a helyszíneket, ahonnan jellemzően hajléktalan személyekkel kapcsolatos lakossági bejelentések érkeztek.

Gondozásban lévő hajléktalan személyek száma (év/fő)

Év	2018	2019	2020
Gondozottak	82	56	41

Forrás: ESZI

A **Hajléktalanokért Közalapítvány** által 2013. március 25-én „*Személygépjármű használatba és üzemben tartásra adása utcai szociális munkát végző szolgálatok számára*” című, 2013 – SZGK kódú pályázati felhívás keretében a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye XV. kerület Újpalota, Pestújhely, Újpalota, Kertváros ellátási területre beadott pályázatát az Emberi Erőforrások Minisztériuma kétkerék meghajtású Suzuki SX4 típusú személygépjármű használatba és üzembe adásával elfogadta és támogatta. A megnyert pályázat eredményeképpen 2013 augusztusában birtokba vehettük a saját logóval ellátott, MKS-394 rendszámú **Suzuki SX4 típusú** személygépjárművet, mely a kerületben végzett utcai szociális munka hatékonyabb és professzionálisabb munkavégzését segíti elő. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által meghirdetett, a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátást, utcai szociális munkát, krízisközpontot, titkos

menedékházat, Biztos Kezdet Gyerekházat működtető és befogadott szolgáltatók feltételeinek fejlesztéséről szóló **pályázaton nyert 3 744 924 Ft** támogatás segítségével lehetőségük volt egy új **Dacia Dokker** személygépkocsi vásárlására.

Tervezett intézkedés: tervet készíteni arra, hogy milyen új szolgáltatások bevezetésével biztosítható a hatékonyabb rehabilitáció, társadalmi reintegráció. Annak ellenére, hogy kiegyensúlyozott az intézmény együttműködése a SZÉRA, valamint a BMSZKI szociális szakembereivel, az általuk biztosított ellátási formák nem elégségesek, hiánypótló szolgáltatást nyújthat egy éjjeli menedékhely kialakítása.

Az utcai szociális munka pályázati rendszerben való működtetésének fejlesztése, a már kialakult civil kapcsolatok, együttműködések erősítése.

Hajléktalan nappali ellátás

Szt.65/F. § (1) A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézetit kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

A **Nappali Melegedő** lehetőséget biztosított a hajléktalan személyek részére közösségi együttlétre, pihenésre, személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására, étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására. A hajléktalanok számára egész évben a fürdés, borotválkozás lehetőségét (szükséges eszközökkel együtt), téli krízis időszakban étkezési lehetőséget (zsiros, margarinos, májkrémes, vajkrémes kenyér, tea) biztosítottak. Alkalmi jelleggel ruhát, cipőt osztottak. A munkakeresést az internetezési és telefonálási lehetőséggel segítették, valamint minden hétköznap frissülő álláslistát bocsátottak az igénybe vevők rendelkezésére. A hivatalos ügyek intézésben támogatták a hajléktalanokat. A jogi és mentálhigiénés tanácsadást az Újpalotai Család- és Gyermejköléti Központ biztosította az ügyfelek számára. A munkatársak rendszeresen **klubfoglalkozásokat** tartottak a Melegedőben megjelenő igénybe vevők számára, melynek célja a szabadidő hasznos eltöltésére szánt idő megfelelő mértékű strukturálása. A rejtvény klub, az olvasóköör és a filmklub mellett a kreatív foglalkozások és a közös zenélés voltak a legnépszerűbbek.

A Nappali Melegedő szolgáltatásait **178 fő 5.831 alkalommal** vette igénybe. A járványügyi veszélyhelyzet szigorító intézkedéseinek életbe lépése után kevesebb ügyfél látogatta a Nappali Melegedőt, mivel az átmeneti szállókon élők többször, hosszabb ideig nem tudták elhagyni az intézményüket.

Rendszeresen kapcsolatot tartottak a kerületi és a fővárosi hajléktalan ellátó szervezetekkel, intézményekkel. Részt vettek rendszeresen fővárosi megbeszéléseken, pl.,"Tízék Tanácsa", Téli krízis megbeszélés, Menhely team.

Nappali Melegedő forgalmi adatai (év/alkalom)

Év	2018	2019	2020
Igénybe vevők	4 698	7 139	5 831

Forrás: ESZI

Tervezett intézkedés: 2021-ben a Nappali Melegedő összes szolgáltatása áthelyezésre került a korábban üresen álló kőépületbe. A felújítás 2020 október elejétől december végéig tartott, melynek során a hajléktalanok nappali ellátásának is helyet adó létesítményt teljesen modernizáltak. A közel 95 millió forintos beruházás során kialakítottak egy konyhát, egységes padlóburkolatot helyeztek le, az elektromos kábelek, vezetékek továbbá a vízhálózati csövek cseréje is megtörtént. Korszerűsítették a fűtési rendszert, valamint a csatornahálózatot is felújították. Energiatakarékos világítótesteket telepítettek, továbbá új nyílászárókat is felszereltek.

A szolgáltatásnak korábban helyet adó faház új, raktárként való működése biztosíthatná az ESZI egységei számára a raktározási háttérrel.

Közösségi ellátások⁶⁸

Szt. 65/A. § (1) Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott (2) bekezdésben meghatározott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott (3) bekezdés szerinti alacsonyküszöbű ellátás.

(2) A pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére a közösségi alapellátás keretében biztosítani kell

a) a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában,

b) a meglévő képességek megtartását, illetve fejlesztését,

c) a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelem mel kísérését,

d) a pszichoszociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást,

e) az orvosi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban, szűrővizsgálaton való részvétel ösztönzését és figyelemmel kísérését,

f) megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében.

(3) A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás keretében a (2) bekezdés e)-f) pontjában meghatározottakon túl biztosítani kell

a) a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,

b) a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.

Pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek nappali és átmeneti ellátása

A kötelezően előírt szolgáltatások közt hiánypótló volt a **Humán Sztráda Nonprofit Kft.**, a **Félúton Alapítvány** és a XV. kerületi Önkormányzat között létrejött ellátási szerződések, amelyek által a szenvedélybetegek és a pszichiátriai betegek számára hozzáférhetővé vált a közösségi, a nappali és az átmeneti ellátás is. Az Újpalotai Családsegítő Szolgálat 2007. júliustól igény szerint fogadóhelyiséget biztosít a közösségi gondozók és a kliensek együttműködéséhez, amennyiben erre az igénybevevő otthonában valamilyen zavaró tényező miatt nincs mód.

A Humán Sztráda az ügyfelei számára ingyenesen biztosítja a szolgáltatásokat, amelyek többek között az alábbiakból állnak:

- Kommunikációs nehézségek leküzdése
- Készségfejlesztés
- Hivatali ügyintézés
- Napi tevékenység szervezése
- Életminőség javítása
- Segítő beszélgetés

- Munkahelykeresés
- Foglalkoztatás
- Szabadidő szervezés

Tervezett intézkedés: az önkormányzat, az ellátási szerződés alapján történő hozzáférést a szolgáltatásokhoz a továbbiakban is biztosítja.

Fogyatékosok nappali ellátása

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (a továbbiakban: ÉNO) a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat személyes gondoskodást nyújtó intézménye a XV. kerületben élő, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

A nappali ellátás az igénybevevők részére, szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelően, napi életritmust biztosító szolgáltatás, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak. A szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működik. Tárgyi feltételeit tekintve, rendelkezik közösségi együttlétre, a pihenésre, a személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására, az étel melegítésére, tállalására és elfogyasztására szolgáló helyiségekkel. Többfunkciós helyiségeiben lehetőség van foglalkoztatásra, szabadidős program lebonyolítására.

A nappali ellátás által nyújtott szolgáltatás elemek:

- tanácsadás,
- készségfejlesztés,
- háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás,
- étkeztetés,
- esetkezelés,
- felügyelet,
- gondozás és közösségi fejlesztés
- gyógypedagógiai segítségnyújtás
- pedagógiai segítségnyújtás.

Az intézmény által nyújtott egészségügyi ellátás körébe tartozik a felvilágosító előadások szervezése, tanácsadás az egészséges életmódról, gyógytorna lehetőségének biztosítása, valamint a mentális gondozás.

A szakmai team tagjai a kliensek és azok hozzátartozóinak aktív közreműködésével dolgozzák ki az egyéni gondozási és foglalkoztatási terveket a képességek megőrzése, szinten tartása és fejlesztése érdekében. Elsődleges pedagógiai alapelv a kliens igényeire épülő egyénre szabott, differenciált fejlesztés és hatékony módszerek alkalmazása életkor és fejlettségi szint szerint.

Az ÉNO-ban biztosított a **gyógypedagógiai fejlesztés** egyéni és kiscsoportos formában egyaránt. A **szocioterápiás csoportban** személyre szabottan, fizikai, pszichés és mentális állapotuknak megfelelően fejlesztésben van része az igénybe vevőknek. A munkára alkalmas személyeket felkészítik a munkavállalásra. A szakmai program kiemelt eleme a mozgásállapot megőrzése. Ennek érdekében széleskörűen biztosítanak sportolási lehetőségeket: gyógytorna, terápiás lovaglás, úszás kerékpározás, túrázás, mindennapos testnevelés.

Az értelmi akadályozottsággal élő ember egész életén át pedagógiai, szociális segítséget igényel saját emberi életének megvalósításához. A felnőtt életkorban egyre nagyobb teret kell adni a szociális jellemzőknek. A nevelés célja nem csupán hosszú idejű intellektuális segítség, irányítás a fejlődésben, hanem legalább annyira az adaptív viselkedés, magatartás kialakítása és a szociális kompetencia elérése, valamint a személyes és szociális integrációra törekvés. Az ÉNO-ban nagy hangsúly helyeződik a **terápiás értékű művészeti nevelés** fontosságára. Az igénybe vevők személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását, lelki egészségük megőrzését, önkifejezési képességük megtalálását szolgálja a professzionális művészeti nevelés, ami a fejlesztő munka meghatározó módszere. Speciális művészetterápiás foglalkozásokat szerveznek, társastánc és néptánc csoportot működtetnek. Évente több alkalommal szerveznek kirándulást, nyaralást, rekreációs táborokat. Rendszeresen megemlékeznek állami- és egyházi ünnepeinkről.

A **Figura táncszóport** koreografálását és szakmai munkáját, valamint a *Más-kép műhely* vezetését külsős munkatársak látják el. A *Kerámia és a Kézműves műhelyben* a foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek szakmai alapismereteinek oktatása, szintén külsős szakember bevonását tette szükségessé. **2019-ben** Újpalota - a XV. kerületi önkormányzat által támogatott kerületi rendezvényként - már **hetedik alkalommal** adott otthont a **SpeciART** - Speciális Kulturális Fesztiválnak, ahol 450 fő fogyatékkal élő amatőr művész lépett fel és az évek alatt a közönség létszáma is többszázazas nagyságúra növekedett.

Havonta szülőklubot tartanak, ahol megbeszélhetik az aktuális problémákat, teendőket, valamint támogatást nyújthatnak, egymás számára. A kliensek hozzátartozóin túl szívesen látják a téma iránt érdeklődő kerületi lakosokat.

A magasabb szakmai minőség megvalósulása érdekében folyamatosan kutatják a pályázati lehetőségeket. A hatékonyság jegyében és a pályázati forrásoktól meghatározottan lehetőség szerint havonta szerveznek szabadidős tevékenységet- kézműves műhely, táncház, film klub azoknak, akik jelenleg nem veszik igénybe a szolgáltatást, de hosszabb távon kliensekké válhatnak.

Alternatív szociális szolgáltatásként működik a befogadó csoport. Célja: nappali ellátás és gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása súlyos-középsúlyos értelmi fogyatékos felnőttek számára, akik életkörülményeikből adódóan csak meghatározott időre igénylik a szolgáltatást.

A szolgáltatás feladata: biztonságos felügyelet, egyénre szabott egyénre szabott differenciált fejlesztés, szabadidő hasznos eltöltése, információ nyújtása a szociális ellátásokról és a fogyatékos-ügyi kérdésekről, szakmai tanácsadás. „Zsilipelő” funkciót tölt be a család és a nappali ellátás között.

Az **Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának** engedélyezett férőhelyeinek száma 32 fő. Jelenleg 32 fő rendelkezik jogviszonnyal. Az ellátottak átlagéletkora 39 év. Várakozók létszáma 2020. év végén 18 fő.

Terepintézménye az ELTE BGGYTF karának, valamint a szociális munkás képzésnek és a szociális ápoló gondozó szakképzésnek.

A fejlesztő foglalkoztatás

Célja a gondozási, fejlesztési, illetve rehabilitációs tervben foglaltak szerint az egyén egészségi állapotának, korának, fizikai és mentális állapotának megfelelő fejlesztési és foglalkoztatási szolgáltatás biztosítása útján, az egyén felkészítése az önálló munkavégzésre vagy a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre.

Fejlesztő foglalkoztatásban részesülhet a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig az, aki intézményi jogviszonya alapján

- a) közösségi alapellátást,
- b) támogató szolgáltatást,
- c) nappali ellátást,
- d) átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátást,
- e) ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátást,
- f) rehabilitációs intézményi ellátást,
- g) lakóotthoni ellátást vagy
- h) támogatott lakhatást vesz igénybe.

A foglalkoztatás formái:

- a) *Mt. szerinti határozott idejű munkaviszonyban vagy*
- b) *Szt. szerinti fejlesztési jogviszonyban*

Az Mt. szerinti határozott idejű munkaviszonyban történő foglalkoztatás célja az önálló munkavégzést segítő képességek, készségek fenntartása, fejlesztése, új munkafolyamatok megismerése, új szakma elsajátítása, az ellátott felkészítése a nyílt munkaerőpiacon történő munkavégzésre.

Az Szt. szerinti fejlesztési jogviszonyban történő foglalkoztatás célja az ellátott testi és szellemi képességeinek, valamint a munkavégzéssel összefüggő készségeinek helyreállítása, megőrzése és fejlesztése, továbbá az ellátott felkészítése az önálló munkavégzésre.

Fejlesztési jogviszonyban végzett tevékenységek:

Fűszer-, aroma-, gyógynövény termesztése (TEÁOR 08: 01.28)

Egyéb feldolgozóipari tevékenység (TEÁOR 08: 32.99)

- Szivacsfeldolgozás, papíripari tevékenység, gyümölcsaszalás, csomagolás, Ajándéktárgy készítés.

Divatékszer gyártása (TEÁOR 08: 32.13)

Egyéb kerámiatermék gyártása (TEÁOR 08: 23.49)

Csomagolás (TEÁOR 08: 82.92)

Mt. szerinti határozott idejű munkaviszonyban végzett tevékenységek:

- Általános épülettakarítás (TEÁOR 08: 81.21)
- Egyéb feldolgozóipari tevékenység (TEÁOR 08: 32.99)
- Zöldterület-kezelés (TEÁOR 08: 81.30)
- Tésztafélék gyártása (TEÁOR 08: 10.73)
- Piaci kiskereskedelem (TEÁOR 08: 47.89)

A munkavégzés jelenleg 7 műhelyben zajlik, kiscsoportos formában, folyamatos segítői kontrollal.

Tervezett intézkedés: az Árendás köz 4-6 sz. alatti telephely alapterületbővítése megtörtént, de az ÉNO férőhelyeinek növeléséhez további átalakítások szükségesek, kiemelten a vizes blokkok és a szociális helyiségek tekintetében. A fejlesztő foglalkoztatás folyamatos biztosítása. Termékfejlesztés a fejlesztő foglalkoztatásban.

Fejlesztési javaslat: Fejlesztő Gondozó Központ és az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona az elmúlt években felmérte a *Támogatott lakhatás* XV. kerületi bevezetésének lehetőségét, mivel egyre több családban jelent nehézséget a sérült családtag otthoni, napi szintű ellátása. A TL biztosítana számukra egy, a lakóhelyükhöz közel eső, szükséglet központú ellátási formát. A TL megvalósítása érdekében a célcsoportban és hozzátartozóik körében megtörtént az igényfelmérés, egyeztetés indult a társintézményekkel és a Fenntartónkkal, a XV. kerületi Önkormányzattal.

Fejlesztő Gondozó Központ (FENO)

Az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretén belül működő szintén fogyatékosok nappali ellátását biztosító intézmény a Fejlesztő Gondozó Központ, ahol súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekek és felnőttek nappali ellátását végzik, mint szociális alapszolgáltatást. Továbbá a Salkaházi Sára Katolikus Általános Iskola, Szakközépiskola, Szakiskola és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola számára telephelyként helyet ad a fejlesztő nevelés-oktatási feladat ellátására. Korcsoportok szerinti bontásban, egy tanköteles korúak csoportja és négy felnőtt csoport működik a FENO-ban. 2020-ban 36 férőhelyen 36 fő ellátását végezte az intézmény, a kisgyermekkor (6 éves kortól) követően egész életen át végig kísérő ellátást biztosítva súlyosan halmozottan sérül személyek részére. Az átlagéletkor 28 év.

A tanköteles korú ellátottak számára tankötelezettségük teljesítését a Salkaházi Sára Katolikus Iskola látja el a FENO épületében fejlesztő nevelés-oktatás keretei között, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében foglaltak szerint minden nap 8-12 óra között. A két intézmény folyamatos kapcsolattartással, egyeztetéssel információ átadással biztosítja a fejlesztő nevelés-oktatásban résztvevők ellátásának folyamatosságát. 2022/23-as tanévben-tekintettel az igénybevevők demográfiai sajátosságaira-már nem indul a FENO-ban, mint a Salkaházi iskola telephelyén fejlesztő nevelés oktatás, hiszen a most még iskolai jogviszonnyal rendelkezők betöltik 23. életévüket, ami a fejlesztő nevelés, oktatás felső korhatárát jelenti.

Az intézmény szolgáltatásai:

- a nappali ellátás által nyújtott szolgáltatás elemek,
- egyénre szabott, sérülés-specifikus gondozás, fejlesztés,
- napi háromszori étkezés,
- szükségleteknek megfelelő higiénés ellátás,
- segítségnyújtás az ellátottak társas kapcsolatainak kialakításában,
- kommunikáció, interakció kiemelt fejlesztése,
- tartalmas, hasznos szabadidős programok szervezése,
- az egészségügyi szakellátáshoz való hozzájutás segítése,
- családok támogatása hivatalos ügyeik intézésében, mentálhigiénés státuszuk megtartásában.

Fejlesztő Gondozó Központ		
Igénybe vevők lakóhely szerinti megoszlása (fő) 2020.év		
Település neve	Ellátási szerződés más önkormányzatokkal	Igénybe vevők létszáma
Csörög		1
Dunakeszi		1
Órbottyán		1
Csömör		1
Bp. IV. kerület	x	5
Bp. VII. kerület		1
Bp. X. kerület		2
Bp. XIII. kerület	x	2
Bp. XIV. kerület		3
Bp. XV. kerület		16
Bp. XVI. kerület		3
Bp. XX. kerület	x	1
Összesen:		37

Forrás: ESZI

Alkalmazkodva a klienskör változó igényeihez (átlag életkor növekedése, társuló pszichés problémák gyakoriságának emelkedése, társuló mozgásstátusz romlás, tanköteles kor megszűnése) az alábbi tevékenységeket folytatták, illetve az alábbi tevékenységekkel egészültek ki a napi programok az elmúlt években:

- kutya asszisztált fejlesztő pedagógia,
- színes kotta módszer,
- Hangpancsi módszer,
- udvari tevékenységek, tankert beépítése a terápiás programokba,
- a folyamatosan megújuló terápiás tevékenységekhez alkalmazkodó speciális fejlesztő eszközpark bővítése, szinten tartása,
- terápiás útmutató és módszertani ajánlás kidolgozása,
- csoportok összetételének, elhelyezkedésének átstrukturálása speciális szükségletek szerint,

- szakmai team munkájának átszervezése, mentálhigiénés segítése (projekt –és forgó rendszer a csoportok között, belső és külső szakmai továbbképzések, intézménylátogatások, felsőfokú tanulmányok lehetőségének biztosítása),
- egészségügyi szűrésekhez való hozzáférés szervezése, segítése, kiszélesítése a Magyar Vöröskereszt bevonásával, kíséréssel, helyben történő szűrővizsgálatok szervezésével,
- szemléletváltó programok szervezése, megvalósítása (kisbuszos kirándulások, tematikus érzékenyítő programok lebonyolítása, közösségi szolgálat terephelyszíne),
- szülőklub facilitálása, pályázati programok megvalósítása a Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvánnyal szoros együttműködésben,
- pályázatfigyelés, pályázatírás az alapítvánnyal közös munkában, illetve intézményi szinten,
- az ellátottak jövőképtervezésének, gyakorlati megvalósításának segítése (bentlakásos intézmények látogatása, jelentkezési lapok beszerzése, kapcsolattartás az adott intézménnyel, helyi lehetőségek feltérképezése).
- az intézmény szakmai munkáját érintő on-line protokoll kidolgozása.

Az intézmény folyamatosan kapcsolatot tartott a gyermekek, fiatalok, felnőttek lakóhelye szerinti illetékes önkormányzatokkal annak érdekében, hogy bővüljön azok köre, akik esetében ellátási szerződést köt a XV. Kerületi Önkormányzat a férőhelyek biztosítására és a költségek megosztására (beszámoló küldése az illetékes önkormányzatok felé az intézmény munkájáról és az adott ellátott fejlesztő-neveléséről, meghívás az intézmény programjaira, nyílt napjára, személyes kapcsolattartás a szülőkkel, egyeztetés a hivatali ügyintézőkkel).

A tárgyi feltételek folyamatosan alkalmazkodtak a szakmai programban megvalósítani kívánt tevékenységekhez. Az intézmény fejlesztési programjának jelentős részét képezik a terápiák (kutya asszisztált fejlesztő pedagógia, AAK, soundbeam, hangpancsi, hidromasszázs kád, egyéni és csoportos snoezelen, színes kotta, illatoskert).

A társadalmi integráció elősegítése érdekében szorosabb együttműködést folytattak érdekképviselői, illetve szakmai szervezetekkel (Társaság az Emberi Szabadságjogokért, Kézen Fogva Alapítvány, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.(NFSZK), Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete- MAGYE (súlyosan, halmozottan fogyatékosok szakosztálya)).

A témával évek óta foglalkoznak az ESZI szakemberei, célzott szakmai programokon, képzéseken vesznek részt, folyamatos kapcsolatot tartanak fent civil szervezetekkel a TL kapcsán.

Tervezett intézkedés:

Az önkormányzat a FENO fenntartását biztosítja, de a nem kerületi ellátottak esetében igényt tart az érintett önkormányzat anyagi hozzájárulására. Az intézménynek az érintett önkormányzatokkal folyamatosan fenn kell tartania a kapcsolatot.

A lehetséges szolgáltatásfejlesztés vizsgálata, szakosított ellátási forma, támogatott lakhatás lehetőségeinek megvizsgálása.

A Salkaházi Sára Katolikus Általános Iskola, Szakközépiskola, Szakiskola és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola telephelyeként köznevelési feladat ellátása megszűnik. Az ezzel járó átszervezés megvalósítása.

Javaslatok:

- Folyamatosan alkalmazkodni kell az igénybe vevők változó speciális szükségleteihez. Ezt részben újszerű terápiák, módszerek bevonásával, ehhez kapcsolódó fejlesztő eszközök beszerzésével, részben pedig a szakemberek továbbképzéseken való részvételével kell biztosítani. A tankötelesség köznevelési szabályaihoz alkalmazkodva kell szervezni az intézmény csoportbontását.
- A Támogatott Lakhatás (TL), mint szakosított szociális ellátási forma, illetve fogyatékos személyek számára létrehozható új lakhatási forma létrehozásának lehetősége. Olyan lakhatási szolgáltatást jelent, amellyel a közszolgáltatásokhoz és a közösségi alapú szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítható a fogyatékos személyek számára is. A szolgáltatás igénybevétele során a fogyatékos személyek lakhatása a kerületen belül valósulna meg, integrálva, szükségleteiknek és igényüknek megfelelő kis létszámú lakásokban/házban teljes társadalmi részvételt gyakorolva a különböző életterületeken. A lakásban kizárólag csak a lakhatás feltételei valósulnának meg, ezen kívül normalizált napirend és hetirend szerint, lakáson kívüli elfoglaltságokkal – munkavégzéssel, nappali ellátással, képzéssel, szabadidős programokkal – telnének az ott élő fogyatékos személyek napjai, lehetőséget adva a családtagjaikkal való aktív kapcsolattartásra. A személyes gondoskodás keretében nyújtott határozott vagy határozatlan időre szóló TL közvetlenül a sérültséggel élőknek, közvetve a hozzátartozóknak nyújt segítséget. A **TL által biztosított teljes körű ellátásra** olyan esetekben mutatkozik igény, amikor a sérült otthoni, családban történő ellátása, gondozása valamilyen körülmény, élethelyzet, krízis miatt nehezített vagy megoldhatatlan, ugyanakkor állandó felügyeletet, szakszerű gondoskodást igényel.

Célcsoport/indokoltság:

- A kerületben számos család veszi igénybe fogyatékosok nappali ellátását, mint szociális alapellátást, részben a Fejlesztő Gondozó Központban, részben a kerületi Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonában. Ilyen módon adott az igény arra, hogy amennyiben a szülők már nem lesznek képesek napi szinten ellátni családtagjaikat, vagyis igénybe venni a fent említett szolgáltatást, legyen számukra lakóhelyükhöz közel eső olyan ellátási forma, ami részben segítséget nyújthat krízis helyzet esetén, részben pedig szükséglet központú ellátást nyújtana. Mindezt annak érdekében, hogy a szülők képesek legyenek energiáikat megújítani bizonyos időnként, hogy a jövőben is el tudják látni napi szinten a rájuk háruló feladatot. Mindezt úgy, hogy a kapcsolatot napi szinten tartani tudják gyermekükkel, illetve a gyermekük is velük.
- Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy mind a két intézményben növekszik azon krízis helyzetek száma, amik a nappali ellátás keretein belül már nem megoldhatók. A magánháztartásokban élő ellátottjaink és családjaik számára a helyben elérhető szolgáltatások fejlesztése iránti igény, elsősorban támogatott lakhatás, a szülőket tehermentesítené időről időre, illetve a szülő akadályoztatása esetén (pl. kórházi kezelés, betegség) tudná az érintett támogatását megoldani, a jövőképtervezés nem feltétlenül lenne számukra negatív előjelű.

Támogatott lakhatás

Szt. 75. §² (1) A támogatott lakhatás a fogyatékos személyek, a pszichiátriai betegek - ide nem értve a demens személyeket - és a szenvedélybetegek részére biztosított ellátás, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően, az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében biztosítja

- a) a lakhatási szolgáltatást,*
 - b) az önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében a mentálhigiénés, szociális munka körébe tartozó és egyéb támogató technikák alkalmazásával végzett esetvitelt,*
 - c) a közszolgáltatások és a társadalmi életben való részvételt segítő más szolgáltatások igénybevételében való segítségnyújtást,*
 - d) az ellátott komplex szükségletfelmérése alapján, erre vonatkozó igény esetén*
- da) a felügyeletet,*
- db) az étkeztetést,*
- dc) a gondozást,*
- dd) a készségfejlesztést,*
- de) a tanácsadást,*
- df) a pedagógiai segítségnyújtást,*
- dg) a gyógypedagógiai segítségnyújtást,*
- dh) a szállítást,*
- di) a háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtást.*
- (1a)² Támogatott lakhatásban az (1) bekezdés szerinti személy gyermeke is ellátható.*
- (2) Az (1) bekezdés d) pontja szerinti szolgáltatási elemeket a fenntartó*
- a) a (3) bekezdés szerinti szociális szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval, intézménnyel a szolgáltatási elem nyújtására kötött megállapodás útján,*
- b) a támogatott lakhatás részeként, a szakmai létszám és tárgyi feltételek teljesítésével,*
- c) a szintén saját fenntartásában álló, (3) bekezdés szerinti szociális szolgáltatások útján, vagy*
- d)² az (1) bekezdés d) pontja szerinti szolgáltatási elemekre kiterjedő tevékenységi köre szerinti működési feltételeknek megfelelő szervezet útján, az intézményi szolgáltatások intézményen kívüli szervezet által történő ellátásának szabályai szerint biztosíthatja.*

A támogatott lakhatás olyan ellátási forma, amely többek között fogyatékos személyek részére biztosít ellátást életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően. Az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében:

- a) lakhatási szolgáltatást,
- b) esetvitelt,
- c) segítségnyújtást,
- d) az ellátott komplex szükségletfelmérése alapján, erre vonatkozó igény esetén egyéb szolgáltatásokat tartalmaz.

A támogatott lakhatás lakhatási szolgáltatása legfeljebb hat fő számára kialakított lakásban vagy házban, vagy hét-tizenkét fő számára kialakított lakásban vagy házban, vagy legfeljebb ötven fő elhelyezésére szolgáló lakások, épületek együttesében biztosítható. A helyi, illetve kistérségi igények felméréseivel, a nyilvántartási rendszerek adatai alapján körvonalazódhat a támogatott lakhatás, mint szolgáltatás által kínált lehetőségek kihasználhatósága helyi szinten. A súlyos fogyatékossgal élő emberek számára nagyon fontos a személyre szabott támogatás, minél kisebb létszámú otthonban és természetes támogató közegük (családjuk) közelében.

Más típusú fogyatékkal élő személyek nappali ellátása

A fogyatékosok más kategóriába sorolt személyek (hallássérültek, mozgássérültek, látássérültek) a tapasztalatok és felmérések szerint, illetve érdekvédelmi szervezeteik jelzései alapján - különböző okok miatt - nagyon csekély mértékben vennék igénybe a folyamatosan biztosított nappali rendszerű ellátást, ezért a részükre a konkrétan felmerült igény(ek) kapcsán jöhet szóba a szolgáltatás(ok) biztosítása. A lehetséges igények folyamatos felmérése és a megoldások keresése továbbra is feladat.

4.2.2 SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁSOK

Szt. 66. § (1) Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

(2) A szakosított ellátási formákat igénybe vevő személyek ellátásáról, az állapotuk változásáról, valamint a részükre biztosított gondozási, terápiás, valamint ápolási, illetve egyéb szolgáltatások tartalmáról - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - gondozási tervet kell készíteni.

(3)-(5)

67. §(1) Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerinti ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. A 68. § (5) bekezdése szerinti személy ellátása esetén az ellátás tartalmát a 94/C. § szerinti megállapodás határozza meg.

(2) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az idősek otthona, a pszichiátriai betegek otthona, a szenvedélybetegek otthona, a fogyatékos személyek otthona, valamint a hajléktalanok otthona.⁶⁹

4.2.2.1 Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

80. § (1) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

(2) Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

(3) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

- a) időskorúak gondozóháza;
- b) fogyatékos személyek gondozóháza;
- c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;
- d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;
- e) éjjeli menedékhely;
- f) hajléktalan személyek átmeneti szállása;

g)

81. §

Időskorúak gondozóháza

Szt. 82.§ Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

1999. január 1-től működik - az Egyesített Szociális Intézmény szervezeti keretén belül – a szakosított ellátást biztosító átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak Gondozó Háza.

Az intézmény az újpalotai Nyugdíjas Ház épületében (1157 Bp. Erdőkerülő u. 34.) helyezkedik el, amelyben három lakásban végzik a gondozási feladatokat. A Gondozó Házban olyan 18 életévüket betöltött beteg emberek elhelyezése biztosítható, akik önmagukról átmenetileg nem képesek gondoskodni. Az ellátásnak azonban feltétele, hogy az igénylő részben önálló legyen, ne igényeljen állandó egészségügyi ellátást, mivel ennek feltételei nem adottak.

Ez az átmeneti ellátási forma egy évig vehető igénybe, de indokolt esetben az intézmény vezetője ezt - orvosi javaslatra - további egy évvel meghosszabbíthatja. A téli hónapokban az elhelyezés iránti igény nő, mert a saját otthonukban élők a fűtési gondjaikat nem tudják megoldani. A nyári időszakban jellemzően azok veszik (vennék) igénybe a szolgáltatást, akiknek a hozzátartozói nyaralni szeretnének, vagy például lakásukat újítják fel.

A kétszintes panelszerkezetes épületnek több földszinti folyosóján kerültek kialakításra a Gondozó Ház működtetéséhez elengedhetetlen közösségi-, kiszolgáló helyiségek. Így az

⁶⁹ Az önkormányzatnak nem kötelezően ellátandó feladata.

étkező, mosó és fürdőszoba, valamint a lakóegységek mind különböző folyosón találhatóak. Mivel az épület zárása a Nyugdíjas Ház lakói miatt nem megoldott, így a demenciával élő betegek ellátását nem tudják megoldani.

2014-2015-ben építészeti koncepcióterv készült arra vonatkozóan, hogy hogyan lehetne a *Gondozó Ház* által nyújtott idősok átmeneti otthoni elhelyezését fejleszteni a XV. kerületben. Az volt a javaslat, hogy a volt Észak-Pesti Kórház 3-as épületében kerüljön kialakításra egy olyan idősellátó centrum, amely a megnövelt férőhelyszám mellett, gondoskodik a demenciával élő betegek átmeneti otthoni ellátásáról is. Ennek a fejlesztési tervnek a megvalósítása kivitelezhetetlenné vált a közben elfogadott jogszabályváltozás (Szt. 138. § (4) bekezdése) miatt, miszerint idősok számára átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény 2022. december 31-ig működhet, ezt követően ez az ellátási forma megszűnik.

A Gondozóházban az igénybe vevők száma (fő/év)

Év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év
Igénybe vevők	24	26	22	21	15

Forrás: ESZI

Tervezett intézkedés: a fent említett jogszabályváltozás (Szt. 138. § (4) bekezdése) következtében, intézkedési tervet kell létrehozni, hogy az idősok számára átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatás **2022. december 31-ig zökkenőmentesen kerüljön kivezetésre, miután ez az ellátási forma a jelenleg hatályos szabályozás szerint megszűnik.**

Fogyatékos személyek gondozóháza

Szt. 83. § A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokoltá.

A fogyatékkal élőkkel szembeni előítélet változása társadalmi szinten lassú folyamat. A családok sokszor erőn felül cselekedve, a családtagok mentális, testi egészségének veszélyeztetése ellenére is kitartanak a fogyatékos ember családban tartása mellett. Nem akarják gyermekeiket gondnokság alá helyezni, nem minden esetben gondoskodnak a sérült ember jövőjéről, arról az időről, amikor majd elveszíti családtagjait. Bár a szülők tudnak róla, hogy a bentlakásos fogyatékos otthonok férőhelyei telítettek - a várakozási idő több év is lehet – mégsem tartják etikusnak, hogy várólistára vetessék gyermeküket. Szükség lenne egy olyan típusú átmeneti gondozóházra, amely megoldást nyújt a krízishelyzetek kezelésére, illetve átmeneti segítséget nyújt a családoknak, ha azok egy-egy hosszabb-rövidebb időszakra a rászoruló sérült ellátásában akadályoztatva vannak. Az érintett intézmények munkatársainak tapasztalatai szerint a XV. kerületben is számottevő igény van a szolgáltatásra, ezért a fogyatékosok átmeneti otthonának kialakításának a lehetőségét, terveit - a lakóotthonnal együtt kezelve - ki kell dolgozni. A fogyatékkal élők gondozóházának biztosítását továbbra is a megvalósítandó feladatok között kell szerepeltetni (lásd előzőekben).

Pszichiátriai betegek átmeneti otthona

Szt. 83/A. § A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézetbeni kezelése nem indokolt.

A szolgáltatás ellátására (nem kötelező önkormányzati feladat) a XV. kerületi Önkormányzat ellátási szerződést kötött a **Félúton Alapítvánnyal**, mely által a pszichiátriai betegek számára is hozzáférhetővé vált az átmeneti-otthoni ellátás. A Félúton Alapítvány "Your Self" (YS) Centruma végzi a pszichiátriai betegek nappali és átmeneti ellátását. A pszichiátriai betegeket kezelő intézet, - a "Your Self" (YS) Centrum - a Félúton Alapítvány második önálló szociális és egészségügyi szakintézménye. Az intézményben 50 fő nappali és 15 fő bentlakásos ellátását tudják egy időben biztosítani. Olyan krónikus pszichiátriai betegségekkel (pl.: depresszió, krónikus szorongásos problémák, skizofrénia) küzdő személyeknek nyújtanak segítséget, akik túl vannak az aktív kórházi kezelésen, állapotuk stabilizálódott, de a társadalomba való visszailleszkedéshez még segítségre van szükségük.

Szenvedélybetegek átmeneti otthona

Szt. 83/B. § A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakókörnyezetében nem oldható meg.

A pszichiátriai betegek átmeneti otthonához hasonlóan – ellátási szerződés keretei között – ezt a szolgáltatást (nem kötelező önkormányzati feladat) is az erre szakosodott **Félúton Alapítvány** biztosítja a XV. kerületben. A Félút Centrumban a kliensek elhelyezéséről az intézmény 4 db, egyenként 3 ágyas szobában gondoskodik. Azok az alkoholbetegek részesülnek ebben a szolgáltatásunkban, akik kiértékelési eljárásunkban az intézményi felvételre alkalmasnak bizonyulnak.

Szolgáltatásaik:

- napi háromszori étkezés,
- 24 órás nővéri felügyelet,
- szakorvosi ellátás,
- folyamatos, az egész napot lefoglaló program,
- a Névtelen Alkoholisták gyűléseinek rendszeres látogatása,
- az alkoholbeteg családjának segítése a társfüggőségi programunkon belül (ez utóbbi alkoholbetegek hozzátartozói számára külön is igényelhető szolgáltatás).

Elsősorban azoknak az alkoholbetegeknek tudják vállalni az ellátását, akiknek a hozzátartozói bizonyos előre megbeszélte programrészeknél aktívan együttműködnek a szolgáltatást nyújtó szakemberekkel.

Tervezett intézkedés: az ellátási szerződés fenntartása az állandó igény miatt szükséges.

4.3 A GYERMEKEK VÉDELMEÉRŐL ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL SZÓLÓ 1997. ÉVI XXXI. TÖRVÉNY (Gyvt.) ALAPJÁN ADHATÓ PÉNZBENI ÉS TERMÉSZETBELI ELLÁTÁST ÉS SZEMÉLYES GONDOSKODÁST BIZTOSÍTÓ TÁMOGATÁSI FORMÁK

A gyermekek védelmének rendszere

Gyvt. 14. § (1) A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

(2) A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

(3) A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

15. § (1) Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,*
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás⁹⁰,*
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,*
- d) az otthonteremtési támogatás,*
- e)*

15. § (1)⁹¹ Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,*
- b)⁹² a gyermekéltetetés,*
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,*
- d) az otthonteremtési támogatás,*
- e)⁹³*

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,*
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,*
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.*

(3) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthoni nyújtó ellátás,*
- b) az utógondozói ellátás,*
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.*

(4) A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,*
- b) a védelembe vétel,*
- c) a családbafogadás,*
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,*
- e) a nevelésbe vétel,*
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,*
- g) az utógondozás elrendelése,*
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,*
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.*

4.3.1 Pénzbeli és természetbeni ellátások

Gyvt. 18. § (1) A jogosult gyermek számára

a) a gyámhatóság az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot,

b) a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint rendkívüli gyermekvédelmi támogatást állapít meg.

18. § (1)⁹⁴ A jogosult gyermek számára

a)⁹⁵ a gyámhatóság az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot,

b)⁹⁶

állapít meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

70 hatálytalan 2014. I. 1-től

19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult
- a) a 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek - a szüneti gyermekétkeztetésnek,
 - b) a 20/A. §-ban meghatározott pénzbeli támogatásnak,
 - c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.
- (1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha
- a) a gyermek tartására köteles, és
 - b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.
- (2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg
- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 145%-át, ha
 - aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
 - ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 - ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
 - b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.
- (3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől el térni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.
- (4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező
- a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,
 - b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,
 - c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytató gyermeket,
 - d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,
 - e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,
 - f) az a)-e) pontokba nem tartozó, a Pik. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.
- (5) A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámat kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.
- (6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.
- (7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban
- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy
 - b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszorosát meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő élelviszerezően lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.
- (8) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.
- (9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.
20. § (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb
- a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,
 - b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.
- (2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha
- a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
 - b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be,
- és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.
- (3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság - hivatalból vagy kérelemre - felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.
- (4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság
- a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,
 - b) megszüntetésre kerül, ha
- ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy
 - bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.
- 20/A. § (1) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága-
- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt egy évre állapítják meg a jogosult számára, amely elsősorban a gyermekétkeztetésben és a tankönyvek beszerzésében jelent ingyenességet. Évente kétszer, augusztus és november hónapban pénzbeli támogatás (alkalmanként 6 000 Ft alapösszegű támogatást, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára alkalmanként 6 500 Ft emelt összegű támogatást folyósítanak);

A gyermek tartására is köteles és nyugellátásban vagy a törvényben meghatározott ellátások valamelyikében részesülő családbafogadó gyám esetén havi pénzbeli ellátás, melynek összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22%-a (6 270,-Ft), továbbá emellett évente kétszer, augusztus és november hónapban pótlék (alkalmanként 8 400 Ft);

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	435	332	300
Összesen (eFt)	5 497	4 198	3 788

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátást a központi költségvetés megtéríti.

Javaslat: a gyermekintézmények, mint a jelzőrendszer tagjai, tájékoztatással segítsék elő, hogy minél több rászoruló család kérje a kedvezményre való jogosultság megállapítását.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás⁷¹

Gyvt. 21. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti (a továbbiakban: rendkívüli támogatás), ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

(2) Elsősorban azokat a gyermekeket, illetve családokat kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve az alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítéséhez kapcsolódó kiadások, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése, betegség vagy iskoláztatás - miatt anyagi segítségre szorulnak.

(3) A rendkívüli támogatás iránti kérelmet a szülő vagy más törvényes képviselő a lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél terjeszti elő.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás az átmenetileg létfenntartási gondokkal küzdő, kiskorú gyermeket nevelő családok számára biztosított segítséget. A jogszabályhely 2014.

⁷¹ hatálytalan 2014. I. 1-től

január 1-jétől hatálytalanná vált, de beépült az Szt. 45.§-ában szabályozott önkormányzati segélybe, majd 2015. III. 1-től a rendkívüli települési támogatásba.

A települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015. (II. 5.)⁷² önkormányzati rendelete szerint, egy évben négy alkalommal lehet támogatást igényelni. A támogatás maximális összege 10 000 Ft/gyermekek.

Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	562	470	529
Összesen (Ft)	13 216	10 717	11 818

Összességében megállapítható, hogy a kérelmezők többsége 1-3 gyermeket egyedül nevelő, illetve alacsony egy főre jutó jövedelemmel rendelkező szülő(k), aki(k) a családi pótlékon, az egyéb segélyeken és sok esetben az alkalmi munkából származó jövedelmen kívül egyéb jövedelemmel nem rendelkeznek. Az eset szám csökkenése összefüggésben van a gyermekkorú lakosság számának fogyásával, a segélyezésből egyéb okból kiesők számával valamint a szigorúbb jogszabályi rendelkezésekkel.

Tervezett intézkedés: a Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás családközpontú támogatás, ezért az önkormányzat e támogatási forma fenntartását szükségesnek tartja. Az éves a költségvetések összeállításakor minden évben vizsgálni szükséges az alkalmanként adható támogatási összeg emelésének lehetőségét és a vonatkozó rendelet módosítását.

4.3.2 SZEMÉLYES GONDOSKODÁST BIZTOSÍTÓ TÁMOGATÁSI FORMÁK

Gyermekjóléti alapellátások

38. § (1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. (1a) Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

(3)⁷³ Ha a gyermekek átmeneti gondozását a települési önkormányzat ellátási szerződés keretében biztosítja, és az ellátást nyújtó intézmény nem a települési önkormányzat területén működik, a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátását lehetőség szerint a szülő lakóhelye szerinti települési önkormányzatnak kell biztosítania.

Biztos Kezdet Gyerekház⁷³

38/A. § (1) A Biztos Kezdet Gyerekház (a továbbiakban: Gyerekház) célja a szocio-kulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenció szolgáltatás biztosítása.

⁷² Elfogadta a Képviselő-testület 2015. január 29-i ülésén. Hatályos 2015. március 1. napjától.

⁷³ a XV. kerületben nem működik ilyen intézmény

(2) A Gyerekház a gyermek és család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, egyéb gyermekintézménnyel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival. (3) A Gyerekházra e törvény gyermekjóléti alapellátásokra vonatkozó rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

38/A. § (1) A Biztos Kezdet Gyerekház célja a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

(2) A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival.

(3) A fenntartó a Biztos Kezdet Gyerekházat szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló egységként működteti.

Gyermekek napközbeni ellátása

Szt. 41. §² (1) A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaeerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthoni nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

(2) Az (1) bekezdés szerinti egyéb ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

(3) A gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

42. §² (1) A bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

(3)² Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl - szolgáltatásként - speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

(5) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

42/A. §² (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

- a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,
- b)² a a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

(4) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet

46. §² (1) A bölcsődében, egy bölcsődei csoportban legfeljebb tízenkénti gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban

- a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy
- b)² sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket is nevelnek, gondoznak.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben egy bölcsődei csoportban legfeljebb tízenkénti gyermek nevelhető, gondozható.

(3)² Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben, ha

a) egy bölcsődei csoportban egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tízenkénti gyermek,

b) egy bölcsődei csoportban kettő sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tíz gyermek,

c) egy speciális bölcsődei csoportban három-hat sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek nevelhető, gondozható.

Egyesített Bölcsődék

A XV. kerületben az Egyesített Bölcsődék intézményén belül 6 bölcsőde működik a kerület három városrészén összesen **644 férőhellyel**. Abban a bölcsődei csoportban, melyben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható.

A törvényi szabályozások miatt ez a szám sosem éri el a 100%-ot, hiszen a kettő év alatti és a sajátos nevelési igényű gyermekek miatt az egy csoportba maximálisan felvehető gyermekszámot csökkenteni szükséges.

A **2016. január 01-én** bevezetésre kerülő GYED extra módosítás (a gyermek 6 hónapos korától munkába állhat az édesanya a GYED folyósítása mellett) nem eredményezett jelentős létszámemelkedést, azonban ebben az évben megjelentek a 10 hónapos kor alatti gyermekek a napközbeni ellátásban. A két év alatti korosztály 2016-tól hasonló arányú, azonban 2018-ban emelkedés tapasztalható. A két évesnél fiatalabb gyermekek aránya 2016. év végén: 18,35% 2017. év végén: 17,59 % 2018. év végén: 19,45% , 2019. december 31-én 17,66%, 2020.december 31-én: 16.23%.

Bölcsődei férőhelyek száma (év/férőhely)

Év	2018	2019	2020
Férőhelyek száma	644	644	644
Felvett gyermekek száma (átlag)	506	453	382

Forrás: Egyesített Bölcsődék

Felvett gyermekek száma 2020. december 31-én

Bölcsődék neve, címe		Engedélyezett férőhely	Felvett gyermekek száma	Feltöltöttség %
Gyöngyszem	Bezilla N. u. 17.	40	39	97,5
Szivárvány	Fő út 33.	100	74	74
Mazsolapalota	Kavicsos köz 6.	140	73	52,14
Csometekert	Wesselényi u.31-33.	84	54	64,28
Százholdas Pagony	Kontyfa u. 6.	140	70	50
Idevár	Nádasztó park 1.	140	72	51,42
	Összesen:	644	382	59,31

Forrás: Egyesített Bölcsődék

A **sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése**, fejlesztő felkészítése a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXC. törvény bölcsődére vonatkozó átmeneti rendelkezése szerint 2012. december 31-ig folyhatott bölcsődei gondozás keretein belül. 2013. január 1-től kizárólag külön erre a célra létrehozott köznevelési intézmény – Klebelsberg Intézményfenntartó Központ – irányításával végezhető. Ennek értelmében 2013. január 1-től a bölcsőde a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációját és rehabilitációját nem, kizárólag nevelését-gondozását végezheti.

Tervezett intézkedés: a statisztikai adatok jól mutatják a férőhelyek és a kihasználtág arányát. Mivel jelentősen csökkent az igénybe vevők száma és születések száma egyelőre nem nő kerületben a bölcsődei hálózat átszervezésére lesz szükség. Ez a területi elhelyezkedésalapján nem jár bölcsőde bezárással, de csoportszám csökkentéssel igen.

Statisztikai mutatók a sajátos nevelési igényű gyermekek 2020. évi gondozásáról

Idevár Bölcsőde	Felvehető SNI gyermekek száma	Beíratott gyermekek száma (felvett)
2020. január	18	14
2020. február	18	15
2020. március	18	17
2020. április	18	17
2020. május	18	17
2020. június	18	17
2020. július	18	15
2020. augusztus	18	17
2020. szeptember	18	12
2020. október	18	14
2020. november	18	15
2020. december	18	14

Forrás: Egyesített Bölcsődék

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára 1986-óta változatlanul **18 férőhely áll rendelkezésre a Nádastó parki bölcsődében 6 éves korig**, ahol integrált keretek között biztosított a lehetőség a korai fejlesztésre, a szociális rehabilitációra, egy másfajta inger-gazdag környezet megismerésére, nagyobb fokú önállósodásra. A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei a törvényben előírt módon és óraszámban biztosítják a gyermekek fejlesztését, melyek a gyermekek délelőtti napirendjébe ágyazva valósulnak meg. Az egyéni foglalkozások mellett csoportfoglalkozások keretében történik a gyermekek fejlesztése, ahol az ép fejlődésmentű gyermekek biztosítják a húzóerőt.

Biztosított a TSMT (tervezett szenzomotoros tréning), a kognitív fejlesztés és a zenei foglalkozás heti rendszerességgel. Szülői szervezés által kutyaterápia valósul meg heti egy alkalommal.

A korai fejlesztések esetén inkább rehabilitációról beszélünk, ami – eltérő fejlődésment esetén – a fejlődés útjára való ráhelyezést jelent. Ebben az életkorban az idő létfontosságú, hiszen az első évek a gyermek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségűek.

Ellátást biztosítunk a halmozottan sérült gyermekeknek is, ami másfajta szemléletet, felkészültséget jelent az intézménynek és a szakemberek számára is.

Bölcsődéinkben mindig a gyermekek állapotának megfelelően próbálják kialakítani és megszervezni az ellátást, ezért **2018 szeptemberétől** három speciális csoportban valósult meg a gyermekek elhelyezése, ahol egy csoportban a súlyosabb fogyatékkal élő gyermekeket helyeztek el.

2017 nyarán kialakításra került a Nádastó parki bölcsődében egy tornaszoba, mely biztosítja az SNI gyermekek fejlesztéséhez szükséges helyszínt, melyet Önkormányzati segítséggel sikerült különböző jó minőségű fejlesztőeszközökkel ellátni és így helyet tudnak biztosítani heti egy alkalommal a „rizikó babák” és szüleik számára a TSMT torna megtanulásához is. **2016-ban 19 fő, 2017-ben és 2018-ban is 25 fő sajátos nevelési igényű gyermek** gondozása és fejlesztése valósult meg.

2020-ban 26 sajátos nevelési igényű gyermeket gondoztunk, neveltünk, az elvárásoknak megfelelően, speciális csoportban a részleges integráció módszerét alkalmazva, illetve teljes integrációban. **Mind a 26 gyermeket a Nádastó parki központi bölcsődében láttunk el.** Az egyéni foglalkozások mellett csoportfoglalkozások keretében történt a gyermekek fejlesztése, melyeken az ép fejlődésmenetű gyermekek biztosítják a húzóerőt. Biztosított volt a TSMT (tervezett szenzomotoros tréning), a kognitív fejlesztés és a zenei foglalkozás heti rendszerességgel, továbbá kutyaterápiát tudunk biztosítani heti egy alkalommal.

A pandémia miatt a 2020. évben a fejlesztések márciustól szüneteltek, majd csak szeptembertől folytatódhatott a közös munka a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel.

Családi nevelést elősegítő külön szolgáltatások

Bevezetésükre 2015 májusában került sor. A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében a bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl - szolgáltatásként - speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 9. § (4) bekezdése szerint: A bölcsőde alapellátáson túli szolgáltatásaiért legfeljebb a szolgáltatás önköltségét meg nem haladó mértékű térítés kérhető.

Időszakos gyermekfelügyelet

A napközbeni ellátást igénybe nem vevő, kisgyermeket nevelő családok közül többen jelezték, hogy nehezen tudják megoldani gyermekük felügyeletét, hivatalos ügyeik intézése és munkahelykeresésük időtartamára. Az igény erősítette és alátámasztotta az ez irányú szakmai elképzeléseket.

A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, a bölcsőde térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni. Az

időszakos gyermekfelügyelet a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban, az e célra kialakított csoportban vagy a bölcsődei ellátást nyújtó bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtható szolgáltatás. Ha a bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtják a szolgáltatást, a bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet azonos időben igénybe vevő gyermekek száma nem haladhatja meg az e rendeletben meghatározott, egy bölcsődei csoportban ellátható gyermekek maximális számát. A szülők alkalmi elfoglaltsága idejére, néhány órára is előzetes igény bejelentés alapján kérheti gyermeke felügyeletét a szolgáltató egységben térítés ellenében.

Az időszakos gyermekfelügyelet keretében mindkét bölcsőde a gyermekek számára az alábbiakat biztosítja:

- szakszerű gondozás-nevelés,
- testi-lelki szükségletek kielégítése,
- a fejlődés és a szocializáció segítése,
- igény szerinti étkezés, az itt töltött időszaknak megfelelően,
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet,
- egészségvédelem egészségnevelés,
- kulturhigiénés szokások kialakulásának segítése,
- egyéni bánásmód,
- a gyermek korának megfelelő játékeszközök.

Az időszakos gyermekfelügyelet lehetőséget nyújt arra, hogy intézményi felvétel nélkül - a szülők igényeinek megfelelően - a gyermek néhány órát töltsön a bölcsődében. Mindkét intézmény személyi és tárgyi feltételei a feladat biztosítására megfelelőek.

Az időszakos gyermekfelügyelet biztosítása az Önkormányzat részéről többletkiadással nem jár. A szolgáltatás díja: 300 Ft/óra + étkezés

A többéves tapasztalat azt mutatja, hogy ez a szolgáltatás nagy segítség a családoknak, és azok a gyermekek, akik időszakos gyermekfelügyelet alkalmával megismerkednek a bölcsődei élettel, sokkal könnyebben alkalmazkodnak majd ahhoz a helyzethez, amikor ténylegesen is bölcsődéssé esetleg már óvodássá válnak.

A szolgáltatás a pandémia miatt csak március közepéig volt elérhető. A szolgáltatást a két intézményben **összesen 12 család vette igénybe 2020-ban.**

A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése kisgyermeknevelőktől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel.

Az időszakos gyermekfelügyelet igénybevétele esetén is ajánlatos előzetesen, lehetőleg a szülővel együtt ismerkedni a leendő új környezettel és a kisgyermeknevelőkkel.

A tagbölcsőde vezetője a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének napját, időtartamát, és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

Az időszakos gyermekfelügyeletet két telephelyen valósítottuk meg. Figyelembe véve a bölcsődék elhelyezkedését, a Szivárvány bölcsődében a felújítás során kialakított baba-mama szobában, vagy az üres férőhelyeken, illetve a Százholdas Pagony Kontyfa utcai bölcsődében az üres férőhelyeken.

Időszakos gyermekfelügyeletet igénybe vevők száma (év/fő)

Év	2018	2019	2020
Fő	48		12

Forrás: Egyesített Bölcsődék

Játszócsoport

A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, a bölcsődei térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként játszócsoportot működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

A bölcsődében, külön játszócsoport kialakításával, a szülővel vagy hozzátartozókkal együtt fogadják a gyermekeket a hét bizonyos napjain. A kisgyermeknevelő szerepe megváltozik: ő a háziasszony a csoportban, a gyermekeket a kísérőik gondozzák.

A bölcsődében külön erre a célra kialakított helyiségében működik, ezért ezt a szolgáltatást a **Fő úti bölcsődében** tudták megvalósítani, mert ebben az intézményben volt ilyen helyiség.

A bensőséges hangulat kialakításához nagyon fontos a létszám határok figyelembevétele. A helyiség méreteit tekintve maximum 8 gyermek és szülője számára tudják biztosítani alkalmanként a szolgáltatást.

Az egyik legkedveltebb szolgáltatás, mely bevezetéskor heti 2 alkalommal működött, majd 3 alkalomra bővült az igénybevétel.

Ez a szolgáltatás alkalmas a bölcsődei, illetve óvodai közösség előkészítésére, hiszen itt a gyermekek olyan társas viselkedésekről szerezhetnek élményt a mamák biztonságot nyújtó jelenléte mellett, melyeket a későbbi szocializációs helyzetekben már önállóan kell átélniük..

Játszócsoportot igénybe vevők száma (év/fő)

Év	2018	2019	2020
Fő	62	86	31

Forrás: Egyesített Bölcsődék

A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, a bölcsőde térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként játszócsoportot működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

A bölcsődében, külön játszócsoport kialakításával, a szülővel vagy hozzátartozókkal együtt fogadják a gyermekeket a hét bizonyos napjain. A kisgyermeknevelő szerepe megváltozik: ő a háziasszony a csoportban, a gyermekeket a kísérőik gondozzák.

A játszócsoport lehetőséget teremt arra, hogy:

- A szülő és gyermeke kedvező körülmények között játszasson együtt
- a gyermekek barátkozhassanak egymással
- a szülők beszélgethessenek egymással, kicserélhessék tapasztalataikat
- a szülők tanácsot, segítséget kérhessenek a kisgyermeknevelőtől
- klubszerű foglalkozások keretében beszélgethessenek (a kisgyermeknevelés és gondozás, az egészséges életmód stb.) a terület szakembereivel

A Játzócsoport szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermekkapcsolat, az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek, kialakul egy önkéntes segítőkör.

A gyermekek számára ebéd is igényelhető. A szülők megismerhetik azokat az ételféleségeket, melyek a 0–4 éves kisgyermeknek egészséges fejlődését biztosítják, ételrecepteket kérhetnek, cserélhetnek.

A Játzócsoport háziasszonya segítségével közösen szervezik a gyermekek napirendjét, megtapasztalják, hogy az adott korú gyermekek értelmi fejlődését milyen típusú játékok segítik.

Ez a szolgáltatás alkalmas a bölcsődei, illetve óvodai közösség előkészítésére, hiszen itt a gyermekek olyan társas viselkedésekről szerezhetnek élményt a mamák biztonságot nyújtó jelenléte mellett, melyeket a későbbi szocializációs helyzetekben már önállóan kell átélniük.

A játzócsoport a bölcsőde külön erre a célra kialakított helyiségében működik, ezért ezt a szolgáltatást a Szivárvány bölcsődében tudtuk megvalósítani, mert ebben az intézményben van ilyen helyiség.

A bensőséges hangulat kialakításához nagyon fontos a létszám határok figyelembevétele. A helyiség méreteit tekintve maximum 8 gyermek és szülője számára tudjuk biztosítani alkalmanként a szolgáltatást.

A 2020. évben heti három alkalommal:

- kedd: ½ 10 – ½ 12 óráig
- szerda ½ 10 – ½ 12 óráig
- csütörtök: ½ 10 – ½ 12 óráig

A növekvő igényekkel a gyakoribb foglalkozásokat is meg tudjuk oldani.

Az intézmény személyi és tárgyi feltételei a feladat biztosítására megfelelőek.

A szolgáltatás díja: 600 Ft/alkalom (1 alkalom 2 óra)

A gyermek számára ebéd is igényelhető.

A szülők visszajelzései alapján elmondható, hogy ez a legnépszerűbb szolgáltatásunk. Örülnek ennek a lehetőségnek, a gyermekek szeretik a foglalkozásokat. Tapasztalataink alapján elmondható, hogy az ide járó gyermekek nagy része később igénybe veszi az időszakos gyermek felügyeletet is, majd később bölcsődések, illetve óvodások lesznek. Szakmai véleményünk szerint ez a folyamat mind a gyermek mind pedig a szülő számára a legbarátságosabb módja az intézményes nevelés megkezdésének.

A szolgáltatás a pandémia miatt csak március közepéig volt elérhető. Sajnos ezt a közkedvelt szolgáltatásunkat is márciustól szüneteltetni kellett az egész év folyamán. A szolgáltatást 31 család vette igénybe.

Só-szoba használat

Az egészséges életmódra nevelés része a bölcsődei életnek. Az intézményünkbe járó gyermekek hetente több alkalommal is megfordulnak a sószobában. Emellett módot szeretnének biztosítani arra is, hogy a bölcsődébe nem járó családok térítési díj ellenében igénybe vegyék ezt a lehetőséget.

Két bölcsődét találtak alkalmasnak arra, hogy ezt a szolgáltatást bevezessék, az igényektől függően a hét meghatározott napjain.

A Százholdas Pagony Kontyfa utcai bölcsőde és a Mazsolapalota Kavicsos közti bölcsőde.

A szolgáltatás díja: 130 Ft/30 perc.

Érdeklődés van, de konkrét igénybevétel nagyon csekély. Ennek oka, hogy a szülők terápiás céllal kívánják igénybe venni ezt a szolgáltatás. Az igénybevétel feltétele azonban, mivel a bölcsődés gyermekek is ugyanabba a helyiségbe járnak, az, hogy a gyermek egészséges legyen. Tehát ez egy prevenciós szolgáltatás lenne. A szolgáltatást a világjárvány 2020. év márciusáig 1 fő vette igénybe.

A somadrin oldat belégzése jótékony hatással van a légúti megbetegedésben szenvedő gyermekekre illetve erősíti az immunrendszerüket, növeli szervezetük ellenálló képességét. A csak természetes anyagokat tartalmazó telített sóoldat a nagy párolgási felületnek hála minden motorizáció nélkül átalakítja a helyiség mikroklímáját, a szoba pedig lényegében az áldásos hatásokról közismert só-barlangokat "utánozza". Gyerekeknek fél éves kortól ajánlott. Orvosilag bizonyított, hogy a rendszeresen só-barlangba járó gyerekek ritkábban betegszenek meg, és hamarabb gyógyulnak.

Tervezett intézkedés: 2017. január 1-től változott a gyermekek napközbeni ellátásának rendszere. Új ellátási formák születtek, illetve alakultak át, ezáltal a gyermekek napközbeni ellátása profil tisztává vált.

Az Önkormányzat fenntartja és működteti a kerületben működő bölcsődéket, valamint minden évben megvalósulnak kisebb, vagy nagyobb felújítások, beruházások.

2015-ben bevezetésre kerültek a családi nevelést segítő külön szolgáltatásaik, melyekkel azoknak a családoknak kívánnak segítséget nyújtani, akik nem szeretnék napközbeni ellátást igénybe venni, de szívesen veszik a bölcsőde által nyújtott lehetőségeket. Szolgáltatásaik népszerűek a családok körében, egyedül a só-szoba szolgáltatást veszik kevésbé igénybe a szülők. Ennek oka leginkább, hogy terápiás céllal hoznák gyermekeiket és nem preventív szolgáltatásnak tekintik. A jövőben szükséges e szolgáltatás további népszerűsítése és átgondolása, mely által a Rákospalotán élő családok számára is kialakítanák ezt a különszolgáltatást. A Fő utcai **játszócsoport** szolgáltatás **2018-tól** már heti 2 alkalom helyett **3 alkalommal valósul meg**, továbbá szeretnék a jövőben elérhetővé tenni ezt a lehetőséget a Kontyfa utcai bölcsődében is. További igény esetén az **időszakos gyermekfelügyelet** szolgáltatásukat a **Wesselényi** és **Kavicsos** közti bölcsődékben is meg tudják valósítani.

Az évek óta rendszeresített team megbeszélést tavasszal még meg tudtuk tartani. Ezeken az értekezleteken részt vett a Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi vezetője, az Egyesített Bölcsődék igazgatója, gyógypedagógusok, pszichológusok, szakmai tanácsadó, kisgyermeknevelők, gyógypedagógiai asszisztens. A rendszeres megbeszélések által összehangoltabb és eredményesebb a fejlesztő munka.

Korai fejlesztés esetén inkább rehabilitációról beszélünk, ami - eltérő fejlődésmenet esetén – a fejlődés útjára való ráhelyezést jelent.

Amikor egy kisgyermek lassabban fejlődik, a szülők gyakran hónapokat eltöltenek azzal, hogy rászánják magukat arra, hogy segítséget kérjenek. Ebben az életkorban az idő azonban létfontosságú, hiszen az első éveitek a gyermek fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségűek.

Gyermekvédelem

A gyermekvédelmi feladatok területén a bölcsődék vezetői folyamatos kapcsolatot tartanak a jelzőrendszer többi tagjával, a gyermekorvosokkal, a védőnőkkel, a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, és a gyámügyi szakemberekkel. A rászoruló családok részére közös megbeszéléseken alakítjuk ki a hatékony segítség formáit, eszközeit.

2020-ban 61 gyermek felvételére került sor a gyermekvédelem munkatársainak a javaslatai alapján. A gyermekvédelmi problémák esetében a felmerülő nehézségek sokfélék (szociális problémák, lakhatási problémák, rendezetlen családi jogállás, válás, családba fogadás, egyedülálló szülő, nevelési problémák, veszélyeztetettség).

Fontosnak tartjuk a preventív feladatainkat, melyek a családlátogatás és a beszoktatás által valósulnak meg, mely során betekintést nyerünk a családok életébe, ahol felszínre kerülhetnek a problémák. **Ebben az évben a családlátogatások nem tudtak személyes módon megvalósulni, ezért online módon és a szülők által történő beszélgetések segítségével jutottunk bővebb információhoz.**

Fokozottan figyelemmel kísérjük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a védelembe vett gyermekek fejlődését. Kiemelt feladatunknak tartjuk, a szociális problémákkal küzdő, vagy periférián élő családok gyermekeinél a hátrányok csökkentését, az egyéni bánásmód, az egyéni szükségletek, a megfelelő személyi-és tárgyi feltételek, valamint a szeretetteljes, derűs légkör biztosításával.

Nagy figyelmet fordítunk a diétás étkezést igénylő gyermekek ellátására, továbbá a különleges bánásmódban részesülő szondataplált és cukorbeteg gyermekek gondozására is.

Részt vettünk a gyermekjóléti központ éves tanácskozásán, azonban az idei évben elmaradtak a további személyes konzultációk. Telefonon, levélben rendszeresen tájékoztattuk egymást adott gyermekek esetében.

Házi gyermekfelügyelet

A XV. kerületben 1994-óta működött a házi gyermekgondozónői szolgálat bölcsődei keretek között. A Gyvt. alapján kötelező feladatként ellátandó házi gyermekfelügyeletet 2006. január 1-jétől az Egyesített Szociális Intézmény a Házi segítségnyújtáson belül biztosítja, 2 gondozónői státusszal. „FIÓKA” Gyermek és Ifjúságjóléti Központ jelzése alapján látják el a feladatot, amit térítésmentesen biztosítanak a családoknak.

2015 év folyamán 3főt (egy családot) láttak el, ahol hármas ikrek ellátásában kértek segítséget. 2016-ban egyáltalán nem volt igénybe vevője ennek a szolgáltatásnak, így lehetőség nyílt a felszabaduló szabad emberi erőforrás-kapacitást átcsoportosítani a jogszabályok által előírt módon a demens betegek nappali ellátásának megszervezéséhez.

Magánintézmények

A XV. kerületben - magánvállalkozás keretében – **3 magán bölcsőde fogadja a gyermekeket:**

1. **Ribizli Óvoda, Tagóvodája 1151 Bp. Platán u.4.**
2. **Morzsa Sportóvoda és Bölcsi 1151 Bp. Szódliget u. 16.**
3. **Habos Kakaó Óvoda, 2 telephelyen működik:**

- 1154 Bp. Dalnoki Jenő u. 1.
- 1153 Bp. Arany János u. 35.

Táborok

A XV. kerületi Önkormányzat két kerületi iskolában (Czabán Általános Iskola, Hartyán Általános Iskola) keretén belül nyári napközis tábort üzemeltet. Ezen felül az Önkormányzat két gyermektáborában (Bernecebaráti, Siófok), valamint az Agárdi Üdülőben biztosít nyaralási lehetőséget a gyermekek részére.

A **Bernecebaráti Üdülő és Gyermektáborban** (2639 Bernecebaráti, Szokoly utca 5.) és a **Siófoki Gyermektáborban** (8600 Siófok, József Attila utca 1.)

A résztvevők számára továbbra sem nőttek meg a táborozás, üdülés költségei az előző évhez képest. A szállítási szolgáltatás továbbra is magas színvonalú a vidéki táborhelyek és a napközis tábor tekintetében egyaránt. A költségvetés hiányának ellenére is javult a táborok felszereltsége, eszköz és sportszer ellátottsága. A táborokat jó színvonalon, felelősségteljesen, gyermekközpontúan, az Önkormányzat elvárásainak és a résztvevők igényeinek megfelelően működtette a feladatot ellátó költségvetési szerv és a táboroztató pedagógusok.

A táboroztatás tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a kerületi köznevelési intézmények továbbra is igénylik a jelenlegi tábori infrastruktúra fenntartását.

Bernecebaráti Gyermektábor

Igénybevevők száma

Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Erdei iskola	710	668	563	529	496	968	752	767	201	-
Nyári tábor	611	580	477	536	781	741	614	630	576	-
Bérlők	158	81	147	276	7	222	0	0	0	-
Összesen	1479	1329	1187	1341	1284	1661	1366	1397	777	-

Siófoki Gyermektábor

Igénybevevők száma (év/fő)

Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Táborozók száma	585	434	445	491	509	471	604	580	384	-

A COVID-19 világjárvány miatt 2020-ban nem fogadta a táborozó gyermekeket.*Nyári napközis tábor****Igénybevevők száma (év/fő)**

Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Táborozók száma	425	419	434	438	434	297	361	345	341	291

A **nyári szüni időben** történő gyermekfelügyelet keretében az Önkormányzat önként vállalt feladatként **nyári napközis tábort** szervez és üzemeltet. A nyári napközis tábor működtetésével kapcsolatos feladatok ellátását a Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztálya és a GMK közösen végzi.

A nyári napközis tábor helyszínei: 2019-ben Budai II. László Stadion, 2020-ban Szent Korona Általános Iskola, Hartyán Általános Iskola és a Czabán Általános Iskola. A pandémia miatt nem lett szervezve a tábor egy helyszínre, ezzel is csökkentve a fertőződés, a fertőzés veszélyét.

A **2019.** évi táboroztatási feladatokra való felkészülést nagyban nehezítette, hogy a Képviselő-testület nem fogadta el az Önkormányzat 2019. évi költségvetését. Az Önkormányzat azonban ebben a helyzetben is mindent megtett annak érdekében, hogy a kerületi gyermekek idén se maradjanak a nyári szüni idő alatt felügyelet és minőségi, a rászoruló gyermek számára is elérhető táborozási lehetőség nélkül.

A nyári napközis tábor az Önkormányzat közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező, vagy/és az Önkormányzat közigazgatási területén működő iskolák első - hatodik osztályos (maximum a 12. életévét a tárgyévben betöltő) tanulóinak nyári napközis táboroztatását szolgálja. Egyedi kérelem útján, a polgármester jóváhagyásával vehet részt a nyári napközis táboroztatásban az a gyermek, aki a tárgyévben a 14. életévét még nem töltötte be, de 12 évnél idősebb, illetve aki nem rendelkezik az Önkormányzat közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, és nem az Önkormányzat közigazgatási területén működő iskola tanulója.

A nyári napközis táborban napi háromszori étkezés (tízórai, ebéd, uzsonna) volt biztosítva a gyermekek részére az iskolában év közben nekik járó kedvezmények érvényesítésével. A kedvezményt kizárólag a XV. kerületben lakó tanulók vehetik igénybe. A táborozók közül 2019-ben és 2020-ban több mint 100 gyermek részesült valamilyen gyermekétkeztetési kedvezményben. Sok gyermek több hetet is eltöltött a nyári napközis táborban, ahol színvonalas, gazdag programok várják a táborozókat. A gyermekek minden héten legalább 3-4-szer külsős programokon is részt vettek.

2020. évben a pandémia nehezítette a szervezést, de szerencsére zökkenőmentesen sikerült lebonyolítani a tábori programokat.

Óvoda és iskola

Az oktatási intézmények 2013. január 1-jétől – az óvodák kivételével – nem önkormányzati fenntartásúak. A XV. kerület tankerületében alapítvány, korlátolt felelősségű társaság és a Klebelsberg Intézményfenntartó működtet iskolát. A kerületben 13 általános iskola, 5 gimnázium, 5 középiskola, 1 alapfokú művészetoktatási intézmény működik.

Az óvodákat jobb és költséghatékony kihasználása miatt három területi egységre osztotta a Képviselő-testület. 2017. augusztus 1-től. A kerületi óvodák jelenleg 3 összevont intézményként, 19 feladat-ellátási helyen biztosítja az óvodáskorú gyermekek nevelését.

A XV. kerületi óvodások és tanulók száma (fő)

Év	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Óvoda	2 035	2 049	1 980
Általános iskolások száma	4 095	3 972	3 969
Középiskolások száma	1 220	1 195	1 201
Összesen:	7 350	7 216	7 150

Forrás: Tankerület, NIF

Tervezett intézkedés: együttműködést a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal, a kerületi iskolák, óvodák és a kerület szociális és gyermekvédelmi intézményei között. Az eddigiekben jól működő (programok együttes lebonyolítása, vetélkedők szervezése, stb....), az együttműködés tovább fejlesztése. Az elkövetkezendő időszakban továbbra is össze kell hangolni a gyermekek részére szervezett szabadidős és nyári programokat. Biztosítani kell a nyári táboroztatás feltételeit.

Gyermekek átmeneti gondozása

Gyvt. 45. § (1) * A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiéniés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) * A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) * A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizenegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását - a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel - elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a XV. kerületi Önkormányzat - a helyettes szülői ellátás biztosítására - a XX. kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződést, míg a gyermekek átmeneti otthoni ellátására együttműködési megállapodással rendelkezik Újpest Önkormányzatával - 8 férőhelyre („Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona).

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek ellátási napjainak száma és szolgáltatás díja

Év	2018	2019	2020
Ellátottak száma (fő)	10	6	3
Ellátási napok száma	595	804	425
Férőhely	8	8	8
Szolgáltatási díj (eFt)	16 087	17 228	17 275

Javaslat: a gyermekek átmeneti otthoni elhelyezése érdekében kötött ellátási szerződést Önkormányzatunk továbbra is fenntartja.

A családok átmeneti otthona

Gyvt. 51. § (1) * Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2) * A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

(3) * A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülői és gyermekét,

b) * befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) * segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőnek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) * Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

A családok átmeneti elhelyezését a Szociális és Rehabilitációs Alapítvány által fenntartott Szociális Gondozási Központ biztosítja, 2000. július 1-jétől ellátási szerződés alapján az Aporháza utcai intézményben. A Központ 21 családot gondoz kiléptető rendszerben. Az egyszülős és a családok átmeneti otthona 11-10 családot tud befogadni. A családoknak emellett lehetőségük van a XV. kerületben az önkormányzat által biztosított 8 db és 3 db egyéb kiléptető lakásban igénybe venni az ellátást.

A Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal (SZÉRA) az ellátási szerződést az önkormányzat fenntartja és folyamatosan meghosszabbítja. Az önkormányzat a szerződés alapján 2014. január 1-jétől 18 millió forint támogatást nyújtott az Alapítvány részére, mely összeg 2018-tól 22 millió forintra emelkedett.

A XV. kerületi ellátási szerződésében ellátottak számának alakulása

Év	2016	2017	2018	2019	2020
Ellátott családok száma (fő)	52	71	89	62	72
Ebből felnőtt	86	118	157	104	127
Gyermek	113	152	184	125	139
Ellátást igénylő családok	234	221	235	226	155

Forrás: SZÉRA

A fenti táblázatban jól látható, hogy az ellátást kérő családok száma jóval meghaladja az intézményi férőhelyek számát.

Az elmúlt években a kérelmezők között megjelentek olyan új, jelentős számú családok, akiknek problémája valójában nem tartozik a gyermekvédelem szakmai profiljába (pl. bedőlt lakáshitelesek), ugyanakkor lakhatásuk elvesztése és anyagi helyzetük miatt csak itt találnak megoldást gondjaikra. Egyelőre a családok átmeneti otthonán kívül más ellátási forma nem létezik, amely a szülő és gyermeke számára együttesen biztosíthatná a lakhatást.

Tervezett intézkedés: önkormányzatunk ellátási szerződés keretében továbbra is biztosítja a családok átmeneti otthonában való elhelyezés lehetőségét a rászorulóknak részére. Az alapítvány által használt épület felújítását – anyagi lehetőségeihez mérten – is biztosítja. Tovább vizsgálja a kiléptető lakások nagyobb számban való rendelkezésre bocsátásának lehetőségét.

V.

A NEM ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL VÉGZETT SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE A KERÜLETI ELLÁTÁSBAN

5.1 *A CIVIL SZERVEZETEK SZEREPE A SZOCIÁLIS JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG RENDSZERÉBEN*

A civil szervezetek biztosítják a társadalmi önszerveződés és érdekérvényesítés kereteit, lehetővé teszik bizonyos társadalmi problémák közösségi kezelését. Lényegükből adódóan ismerik a helyi igényeket, így olyan szolgáltatásokat is képesek létrehozni és működtetni, amelyek nem tartoznak az önkormányzat érdekeltségi körébe.

Szerepvállalásuk többféle módon valósulhat meg – önmaguk vállalhatják meghatározott feladatok ellátását, munkájukkal az önkormányzat szolgáltatásait egészíthetik ki, alternatív szolgáltatásokat kínálhatnak, vagy teljesen átvehetik bizonyos önkormányzati feladatok ellátását.

5.2 ELLÁTÁSI SZERZŐDÉSEK KÖTÉSE ÖNKORMÁNYZATI FELADAT ÁTVÁLLALÁSÁRA

A XV. kerületi Önkormányzat 2000. június 30-án ellátási szerződést kötött a **Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal** a hajléktalan egyének és családok átmeneti otthoni ellátása érdekében. Az önkormányzat ezen ellátási kötelezettségét ezután az alapítvány vállalta fel úgy, hogy a működési költség mintegy egyharmadát, azaz évente 6 millió forintot kapott támogatásként. Az alapítvány minden évben kétszer beszámol a tevékenységéről az önkormányzat illetékes Bizottsága előtt, illetve ekkor számol el a részére átadott összeg felhasználásáról. Meg kell említeni, hogy az önkormányzati tulajdonban levő épületet, amelyet az alapítvány használ *Szociális Gondozási Központ* céljaira a tulajdonos térítésmentesen

biztosítja. 2004-ben a Szociális és Rehabilitációs Alapítvány egy a XV. kerületen kívüli telephelyén beindította a hajléktalanok számára kialakított rehabilitációs otthonát, amely annyiban változtatott a helyzeten, hogy a XV. kerület ellátási kötelezettsége alá tartozó hajléktalan egyének számára ezentúl a rehabilitációs gondozás is biztosítottá vált.

A Szociális és Rehabilitációs Alapítvánnyal az ellátási szerződést az önkormányzat fenntartja, valamint a 2016. évi jelentős felújítási munkálatokat követően Együttműködési Megállapodást is kötöttek a XV. kerületi Gazdasági Működtetési Központtal.

A XV. kerületi Önkormányzat ellátási szerződést kötött a kötelezően végzendő szociális szolgáltatások közül a közösségi ellátás (2009. január 1-től nem kötelező feladat) nyújtására a Humán Sztráda Kft.-vel, a pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek nappali ellátásának biztosítására a Félúton Alapítvánnyal kötött megállapodást. Ugyancsak a Félúton Alapítvány biztosítja a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek átmeneti otthoni elhelyezését is (lásd előzőekben).

A **Baptista Integrációs Központ (BIK)** családok átmeneti otthonának új épülete kerületünkben, a Sztárai téren nyitotta meg kapuit. A korábban raktárként üzemelő ingatlan átalakítása másfél évet vett igénybe, miután a korábbi otthont tüzeset miatt ki kellett üríteni. A 2020. június 11-én, megnyitott intézmény befogadóképessége 80 férőhely. Az igény óriási, a várólistán jelenleg is közel 90 rászoruló család szerepel. A BIK-kel együttműködésre törekszünk, hiszen számos kerületi család kap elhelyezést náluk.

5.3 PÁLYÁZATOK ÉS EGYÉB TÁMOGATÁSOK SZOCIÁLIS CÉLÚ CIVIL SZERVEZETEK RÉSZÉRE

Az XV. kerületi Önkormányzat anyagilag folyamatosan támogatja a kerületben működő civil szervezeteket, alapítványokat. Évente ír ki pályázatot számukra, amelyek esetleges megnyerésével jelentős összeghez juthatnak. 2013-ban 8 millió forint, 2014. évtől minden évben a pályáztatási feltételek teljesítésével újabb 10 millió forint állt rendelkezésre, e célra. Az Önkormányzat éves költségvetési rendeletében biztosítja a civil szervezetek részére nyújtható vissza nem térítendő pénzügyi támogatás keretösszegét.

A Tanácsadó (civil) Kollégiumi (a továbbiakban: Kollégium) tagok választása régi hagyomány már a kerületben. A polgármestert a megalapozott döntés előkészítése érdekében öt tagból és kettő póttagból álló Tanácsadó Kollégium támogatja.

A Kollégium tagjait a Budapest XV. kerület Díszpolgára Cím, valamint a Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Érdemérem Díj kitüntetettjei közül a Képviselő-testület kéri fel.

A Kollégium megbízatása 1 évre szól.

A Kollégiumot minden év február 28-ig kell felkérni.⁷⁴

⁷⁴ 4/2011. (II.22.) önkormányzati rendelet a civil szervezetek pályázati önkormányzati támogatásáról.

Tervezett intézkedés: a pénzügyi segítség mellett különösen fontos, hogy élő kapcsolatban legyen az önkormányzat a különböző civil szervezetekkel, mivel olyan információkkal, tanácsokkal tudják egymást ellátni, amely mindkét fél számára hasznos lehet bizonyos helyzetek, problémák átlátásában, megoldásában. Az XV. kerületi Önkormányzat folyamatosan kezdeményezi a kapcsolattartást a kerületi kötődésű civil szervezetekkel, hogy kölcsönösen, egymást támogatva legyenek képesek a lakosság, illetve az érintett célcsoportok érdekeit biztosítani, tudjanak számukra segítséget nyújtani.

5.4 HELYI SZOCIÁLPOLITIKAI KERESZTAL

Szt. 58/B. § (2) A 2000 fő feletti lakosságú települési önkormányzat vagy társulás, illetve a fővárosi önkormányzat helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. A helyi szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, tagjai a helyi önkormányzat, illetve a társulás területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői, továbbá a helyi rendeletben meghatározott szervezetek képviselői.

Az 1993. évi III. törvényben előírt kötelezettségének eleget téve a XV. kerületi Önkormányzat 2004. év októberében megalakult a *Szociálpolitikai Kerekasztal*⁷⁵, az alakuló ülésén elfogadta ügyrendjét és megtárgyalta a XV. kerületi Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció képviselő-testület elé kerülő vitaanyagát.

2008 első félévében a Szociálpolitikai Kerekasztal megvitatta a nyugdíjasok helyzetét és vizsgálta a megoldandó problémákat. Ezen az ülésen tekintette át és véleményezte a XV. kerületi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját. A második félévben tudomásul vette a kerületi idősgondozásban bekövetkezett változásokat, és elfogadta az ezzel kapcsolatos új feladatokról és tennivalókról szóló tájékoztatást. Megtárgyalásra és elfogadásra javasolta a képviselő-testületnek a XV. kerület Szolgáltatástervezési Koncepcióját. Tudomásul vette a hajléktalanok téli krízisellátásáról szóló tájékoztatást.

2009. évben Szociálpolitikai Kerekasztal megvitatta a XV. kerületi Önkormányzat közfoglalkoztatási tervének tervezetét és a munkanélküliek együttműködésének szabályairól szóló önkormányzati rendelet-tervezetet, amelyet a Képviselő-testületnek megtárgyalásra és elfogadásra javasolt, valamint elfogadta a HPV vírus elleni oltás önkormányzati támogatásáról szóló tájékoztatást

2010. évben szintén a közfoglalkoztatási terv megvitatására került sor, melyet megtárgyalásra és elfogadásra javasoltak a Képviselő-testületnek. A Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadta a Fővárosi Önkormányzat Szolgáltatástervezési Koncepciójáról és a kerület Szociális térképéről szóló tájékoztatást.

2011. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megvitatta megtárgyalásra és elfogadásra javasolta a képviselő-testületnek a XV. kerület aktualizált és felülvizsgált Szolgáltatástervezési Koncepcióját.

75 15/2004. (IV. 14.) ök. rendelete

2012. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok időarányos végrehajtását, valamint tájékoztatás hangzott el a kerületi szociális ellátórendszerben történő változásokról és a kerületi kormányhivatalok kialakításáról.

2013. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadta a Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálatának tapasztalatairól szóló tájékoztatást, és a Helyi Esélyegyenlőségi Programot. A Szolgáltatástervezési Koncepció és a Helyi Esélyegyenlőségi Program egymással összhangban egymást erősíti.

2014. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadta a Szociális térkép bemutatását, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi program időarányos teljesítéséről szóló tájékoztatást és meghallgatta a 2014. évi szociális támogatások, valamint a 2015. évre várható változásokról szóló tájékoztatást.

2015. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta a kerületi szociális szolgáltatásokról és Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálatáról szóló tájékoztatást egyhangúan elfogadta, támogatta.

2016. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta a Szolgáltatástervezési Koncepcióban meghatározott feladatok időarányos végrehajtását, tájékoztatás hangzott el a kerületi lakásgazdálkodási, lakáspolitikai koncepció terveiről, valamint a szociális ellátórendszerben történő folyamatos változásokról.

2017. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta a kerületi szociális szolgáltatásokról és Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálatáról szóló tájékoztatást, melyet egyhangúan elfogadott és támogatott.

2018. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta és elfogadta a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálati anyagát, egyhangúan támogatta a 2019-2023 évekre szóló a HEP Intézkedési tervében megfogalmazott célkitűzések tervezett időarányos teljesítését.

2019. évben a Szociálpolitikai Kerekasztal megtárgyalta és elfogadta a HEP időarányos teljesítéséről szóló beszámolót.

2020. ében évben a Szociálpolitikai Kerekasztal összehívására a COVID-19 világjárvány miatt nem került sor.

Tervezett intézkedés: a Kerekasztal a jövőben, évente legalább egy alkalommal, illetve szükség szerint ülésezzen.

VI.

STRATÉGIAI KIHÍVÁSOK A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉBEN

6.1 A szociális ellátórendszer SWOT analízise	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - szakmai elhivatottság - együttműködési készség, partnerség, - a nyílt kommunikáció, a demokratikus légkör a munkahelyeken - jól képzett szakemberek, akik rugalmasak, innovatívak, nyitottak, - szakmai és szakmaközi kommunikációs csatornák megléte a tapasztalatok gyűjtése, - a kliensek bizalmának megnyerése, - empátikus probléma megoldás, - a szakemberek reális énképe, önértékelése, - a kiegészítés (burn out) szindróma megelőzési szándéka, a dolgozók közötti támogató eszmecsere segítségével, -technikai lehetőségek fejlődése, elterjedése hozzáférhetőbbé teszi a szolgáltatásokat, - az esélyegyenlőségi kérdések előtérbe helyezése segítheti a szemléletváltást. 	<ul style="list-style-type: none"> - ellátottak és gondozottak zártsága, bizalmatlansága, - az új típusú szolgáltatások iránti bizalmatlanság, - kedvezőtlen, és lassan javuló infrastrukturális adottságok, - a szakma alacsony társadalmi presztízse, - gyakran változó, nem összehangolt jogi környezet, - finanszírozás kiszámíthatatlansága, - helyi források bevonhatóságának hiánya, - alacsony bérek, - önkéntesek hiánya, - fluktuáció gyakorisága.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - humán erőforrásokkal való jobb gazdálkodás, - képzések, továbbképzések, szakmai kapcsolati háló felhasználása az ismeret-és tapasztalatszerzésre, - új szolgáltatások bevezetése, -a meglévő szolgáltatások szélesebb körben való megismertetése, -civil szervezetekkel való együttműködési lehetőségek felkutatása, felhasználása, - szervezési feladatok ellátásának jobbítása, - az intézmények tevékenységének publikációja a közvélemény hiteles tájékoztatása, - kritikák, vélemények szisztematikus összegyűjtése, figyelembe vétele, - az intézmények alkalmazottainak egyénre szabottabb ösztönző rendszer kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> - a működés túlbürokratizálódása, - normatív támogatás elégtelensége, - fluktuáció a humán erőforrás tekintetében, - pályaelhagyás, - túlszabályozottság, - a személyi és tárgyi feltételek folyamatos fenntartása, javítása gazdasági akadályba ütközik, - szigorodó EU követelmények az intézményekkel szemben, - a rossz anyagi helyzet miatti és egészségi és mentális leépülés, - a népesség fogyást nem sikerül megállítani.

6.2 A TERVEZETT TENNIVALÓK, CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA ÉS A TOVÁBBI FELADATOK KIJELELÉSE

Hozzáférhető, valós szükségleteken alapuló emberközeli szolgáltatások fejlesztése, a hiányzó alapellátási és intézményi formák kiépítése, illetve a már létezők korszerűsítése, az egyes ellátásoknál megjelölt feladatok elvégzésével. Az ágazat megtartó erejének erősítése, humán erőforrásának fejlesztése, a szociális képzések és igazgatás korszerűsítése. A szociálpolitikai ellátások családi funkciók megőrzését szolgáló szerepének fejlesztése a családsegítő

szolgáltatások erősítésével, a család és munkahely összeegyeztetését segítő szolgáltatások kialakításával, a gyermekek családban nevelkedésének fokozott támogatásával. A szociálpolitikai ellátások társadalmi integrációt szolgáló szerepének erősítése: a fogyatékossgal élők, pszichiátriai betegeket, szenvedélybetegeket segítő szolgáltatások fejlesztésével, a hajléktalan ellátás fejlesztésével, az igényekre reagáló, új segítő szolgáltatások biztosításával. A nem állami részvétel erősítése mind a szolgáltatások, mind pedig a döntés – előkészítés terén (civil részvétel az alapellátásban és szakellátásban, önkéntes munka), partnerségi kapcsolatok kialakítása, érdekegyeztetés.

A jövőkép kialakításához számításba kell venni a várható változásokat: A gazdasági válság kettős hatását kell ellensúlyozni – egyrészt a lakosság életkörülményei romlanak, a rosszabb élethelyzetű családoké erőteljesebben – pl. munkanélküliség, a rezsihátralék növekedése. Ugyanakkor az ellátórendszer finanszírozása is szűkül, ily módon a jövőben feltételezhetően egyre nagyobb terhet jelent a kerületnek a támogatások fenntartása.

Ennek függvényében érdemes meghatározni a további prioritásokat, melyekre a kerület vezetése a jövőben hangsúlyt kíván fektetni.

Továbbgondolásra érdemesnek tartott területek:

- a kerület elöregedésével összefüggő tennivalók meghatározása,
- a helyi kisközösségek erősítésére irányuló törekvések támogatása,
- a szakképzett munkaerőhiány hatásainak elemzése,
- a lakhatás problémakörének elemzése,
- az eladósodás kezelésére teendő intézkedések.

A szociális szolgáltatáshoz kapcsolódó önkormányzati feladatok:

- az Szt. valamint a végrehajtási rendeletek várható módosításai, továbbá a megváltozott társadalmi környezet kapcsán előkészíteni és elvégezni az önkormányzati szociális tárgyú rendeletek módosítását,
- pályázatfigyelés és a szükséges pályázati önrész biztosítása az éves költségvetésben,
- a szociális és gyermekvédelmi intézmények szakmai tevékenységének évenkénti értékelése,
- a szolgáltatástervezési koncepcióban megfogalmazottak megvalósulása érdekében intézkedések megtétele,
- a Szociálpolitikai Kerekasztal összehívása évente,
- a lakosság körében igényként felmerülő szociális szolgáltatások lehetőségének tervezése és vizsgálata,
- a szociális szolgáltatások folyamatos reklámozása a helyi médiumokban, hiszen sok kerületi polgár még mindig nem ismeri a már jelenleg is rendelkezésre álló lehetőségeket, szolgáltatásokat,
- kerületi szociális térkép felülvizsgálata,
- a kerületi idősügyi program felülvizsgálata,
- civil szervezetekkel való szoros együttműködés fenntartása,

- a Fióka áthelyezése az Árendes közti óvoda épületbe,
- Helyi Esélyegyenlőségi Program folyamatos teljesítésének figyelemmel kísérése, felülvizsgálat 2022-ben,
- a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata 2023. évben.

VII.

7.1 SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI ELLÁTÁSOK FINANSZÍROZÁSA

A XV. kerületi Önkormányzat az elmúlt években az alábbi táblázatban megtekinthető összegeket fordította szociális és gyermekvédelmi intézményeinek a fenntartására. A 6. számú mellékletben láthatók a nyertes pályázatok.

Egyesített Szociális Intézmény (eFt)

Év	Működési bevételek, saját, pályázat	Állami támogatás	Önkormányzati támogatás	Összesen
2008	54 506	189 351	395 957	639 814
2009	62 284	193 346	372 163	627 793
2010	81 912	162 086	431 212	675 210
2011	78 910	174 034	444 082	697 026
2012	78 054	177 378	387 755	643 187
2013	90 570	204 069	366 352	660 991
2014	89 209	159 241	353 842	612 292
2015	89 161	192 923	392 830	674 914
2016	101 680	147 203	489 491	738 374
2017	67 513	239 057	475 502	782 072
2018	118 707	244 420	467 535	830 662
2019	98 091	313 778	485 806	897 675
2020	90 696	345 256	682 644	1 118 596

Egyesített Bölcsődék (eFt)

Év	Működési bevételek, saját, pályázat	Állami támogatás	Önkormányzati támogatás	Összesen
2008	46 619	203 601	269 610	519 830
2009	50 872	213 183	245 020	509 075
2010	56 640	203 671	299 823	560 134

2011	59 943	214 671	262 044	536 658
2012	58 564	227 053	264 532	550 149
2013	14 211	184 784	239 933	438 928
2014	12 803	181 416	288 081	482 300
2015	16 256	229 235	269 708	515 199
2016	15 484	219 020	347 071	581 575
2017	19 551	297 278	346 532	663 361
2018	19 253	421 937	394 951	836 141
2019	21 521	142 444	231 219	695 184
2020	12 414	647 255	133 963	793 632

VIII.

1. számú melléklet

Mellékletek

Kapcsolódó legfontosabb jogszabályok jegyzéke:

1. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
2. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
3. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény,
4. a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény,
5. a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
6. a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról 1991. évi IV. tv.
7. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről 188/1999. (XII.16.) Korm. rendelet,
8. a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet,
9. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet,
10. a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeiről szóló 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet,
11. A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet,
12. 1/2004 (01.30.) ök. rendelete a szociális és gyermekvédelmi pénzbenei és természetbeni ellátásokról,
13. 5/2015.(II. 5.)⁷⁶ önkormányzati rendelete a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól,

⁷⁶ Elfogadta a Képviselő-testület 2015. január 29-i ülésén. Hatályos 2015. március 1. napjától.

14. 41/2003. (XII.8.) ök. rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról,
15. 27/2004. VI.9. ök. rendelete a lakásfenntartási támogatásokról,
16. 7/2005. (Iv.4.) ök. rendelete a szociális szolgáltatásokról,

2. melléklet

LÉTMINIMUM ÉRTÉKEK, SZEGÉNYSÉG

A létminimum kiszámításának nemzetközileg elfogadott tematikája van. Magyarországon az un. normatív számítást alkalmazzák, amely azt jelenti, hogy számítás alapja az élelmiszerfogyasztás értéke. Magyarországon az élelmiszer-normatíva alapja az Országos Élelmiszer- és Táplálkozástudományi Intézet által összeállított élelmiszerkosár. A létminimum, az élelmiszer-normatíva körüli értékben élelmiszert fogyasztó háztartások összes személyes kiadásának, havi átlagos értéke.

A létminimum fontos mérőszáma egy ország gazdasági erejének, illetve jól mutatja a lakosság életszínvonalának a szintjét. A létminimum az, az összeg, amelyből egy ember, közepes fizikai igénybe vétel mellett fedezni tudja a szükséges tápanyag,- vitamin és ásványi anyag szükségletét, illetve az alapvető egészségügyi szükségleteket. Arról természetesen Magyarországon is viták folynak, hogy ez az összeg a gyakorlatban is elegendő-e ahhoz, hogy egy ember legalább a legalapvetőbb szükségleteit betöltse a segítségével.

A létminimum összege nem egyforma egy felnőtt, munkaképes ember esetén, és egy gyermek, vagy egy nyugdíjas esetén. Az első felnőtt értéke a számításokban 1, a többi felnőtté 0,75, az első 14 évnél fiatalabb gyermek értéke 0,65, a második 14 éven aluli gyermeké 0,5, és a harmadik, és minden további 14 éven aluli gyermek értéke ebben a számításban 0,4. Így viszonylag egyszerűen ki lehet számítani egy család létminimum szükségletét.

(2016 év óta a KSH nem végez létminimum számításokat.)

Az egy egyfős aktív korú háztartás léminimum-értéke **2018-ban nettó 94 820 forint lett**, szemben a **2017-es 90 450 forinttal**. Két felnőtt és két gyerek esetében háztartásonként **nettó 274 978 forint volt tavaly**, 2017-ben a 262,3 ezer forint. Egy nyugdíjas esetében **85 338 forint** ezt az összeg, míg **2017-ben 81,4 ezer forint** volt - jelentette be Kiss Ambrus, a Policy Agenda ügyvezetője a "Bérfelzárkózás Magyarországon - az elmúlt tíz év mérlege régiós összehasonlításban" című konferencián. Magyarországon 2017-ben az emberek 30 százaléka élt olyan háztartásban, amely nem érte el a létminimumot.⁷⁷

A háztartások különböző korú tagjainak tápanyagszükséglete természetesen nem azonos. A felnőttekéhez képest - az OÉTI számításai szerint - a 14 éven aluliak élelmiszer-normatívája 77,8%, a 60 évnél idősebbeké pedig 88,2%. Ily módon az aktív korú felnőttek **2019. évi 28 167 Ft-os** havi élelmiszer-normatívája mellett ez az érték 14 éves korig 21 914 Ft, az időskorúaké 24 843 Ft. Ezen értékek alapján határozhatók meg - a háztartásban élő személyek normatíváit

⁷⁷ https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/ber-fizetes-letminimum-munka.686401.html

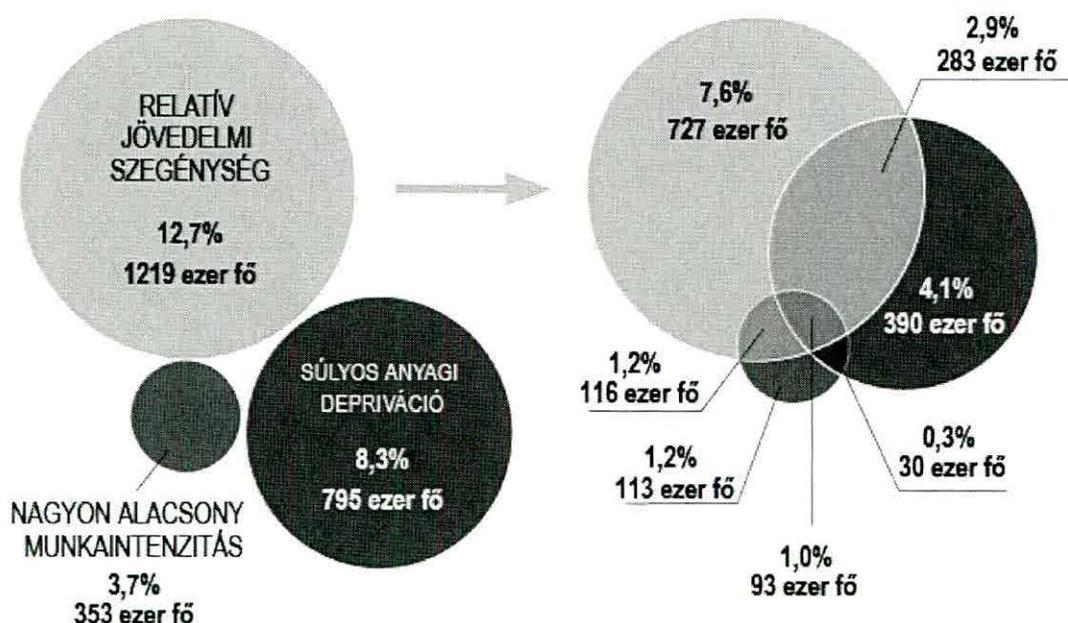
összegezve - a különböző létszám- és korösszetételű háztartások élelmiszer-normatívájának értékei. Így pl. a két aktív korú felnőttből és két (0-14 éves) gyermekből álló háztartás élelmiszer-normatívája 100 162 Ft/hó.

Az egy felnőttre jutó létminimum és élelmiszerkosár arányát is figyelembe véve 2019-ben a létminimum egy fogyasztási egységre számított átlagos értéke havonta 101 398 Ft volt.⁷⁸

A 2020-as évet úgy tartjuk számon, mint a 2008-as pénzügyi válság óta a legnehezebb évet: februárban Nyugat-Európában, március elején Magyarországon is megjelent a Kínából érkező SARS-CoV-2 (Covid-19) koronavírus, mely rég nem tapasztalt járványként söpört végig a világon, és mind a mai napig itt van velünk újabb és újabb mutációk formájában.

Nem csak az egészségügyet terhelte le, de a kényszerű termelési leállások miatt a gazdaságot is, mely közvetlenül hatással volt a lakosság életszínvonalára. A 2020-as adatokat dolgozta fel a Központi Statisztikai Hivatal, így november elején megjelenhetett *A háztartások életszínvonala, 2020* című kiadványuk. Ebből kiderül, hogy a tavalyi évben nőtt idehaza a szegénység, és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, meghozzá 51 ezer fővel 1 millió 752 ezerre.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma és aránya dimenzióként külön, illetve a dimenziók együttes figyelembevételével, 2020⁷⁹

A szegénység leginkább azokat a társadalmi csoportokat veszélyezteti, akiknek a munkaerőpiaci helyzete az átlagnál kedvezőtlenebb. A pandémia következményeként 2020-ban emelkedett a munkanélküliség, ami maga után vonta, hogy 45 ezer fővel nőtt a szegénység

⁷⁸<https://www.penzcentrum.hu/vasarlas/20200917/kiszamoltak-ennyi-most-a-letminimum-osszege-magyarorszagon-1102700#>

⁷⁹ Forrás KSH

vagy kirekesztődés kockázata által érintett munkanélküliek száma, arányuk közel 61%-ot tett ki. Az alapfokú végzettségűek körében szintén jóval átlag fölötti volt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, körükben 38,9%-ot érintett a szegénység 2020-ban. Ezzel szemben a felsőfokú végzettségűek között ez az arány 5,0% volt. A szegénység vagy kirekesztődés kockázata által érintett nyugdíjasok száma nem változott, arányuk 0,3 százalékponttal csökkent.⁸⁰

A korcsoportos bontásokat tekintve a járvány a gyermekek szegénységi kockázatát növelte a legnagyobb mértékben, a szegénység által érintett 18 év alattiak aránya 2,5 százalékponttal nőtt 2019-hez képest. A 18–64 évesek és az idősek érintettsége lényegében nem változott, a nyugdíjasoké kismértékben csökkent.

Az aktív háztartások fogyasztási kiadásai 1,6%-kal nőttek 2020-ban arányaiban a legmagasabb éves egy főre jutó kiadással, 2 millió 10 ezer forinttal az egyszemélyes háztartások rendelkeztek, 46,8%-kal meghaladva az összes háztartás átlagát. A gyermekes háztartások fejenkénti éves átlagos fogyasztása 0,4%-os csökkenés mellett 1 millió 48 ezer forint volt. A járvány terjedésének megfékezése miatt elrendelt digitális oktatás, az otthoni munkavégzés, valamint a korlátozó intézkedések következtében összességében 18,1%-kal estek vissza a vendéglátási és szálláshely-szolgáltatási kiadások. Emellett ruházkodásra 13,3, közlekedésre 13,2, kultúra, szórakozásra 9,2%-kal kevesebbet fordítottak. A gyermektelen háztartások egy főre jutó éves személyes célú kiadása volumenében 2,4%-kal bővült az előző évhez képest, 1 millió 686 ezer forintot tett ki, 23,2%-kal haladta meg az országos átlagot. A nyugdíjas háztartások egy főre jutó kiadása 1 millió 530 ezer forint volt, volumenében 5,0%-kal több az egy évvel korábbinál, az összes háztartástípus közül ez nőtt a leginkább. Az életkor sajátosságaiból adódóan a többi háztartástípusban élőkhöz képest jellemzően itt volt a legmagasabb az egészségügyi kiadás, 145,6 ezer forint, az országos átlag közel kétszerese. Az aktív háztartásokban élők egy főre jutó éves kiadásai 1 millió 358 ezer forintot tettek ki, folyó áron 1,6%-kal többet az előző évhez képest.⁸¹

A kiadások változásai a háztartásokban (KSH)

Kategória	2019	2020
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	24,4	26,1
Szeszes italok, dohányárúk	3,5	3,8
Ruházat és lábbeli	4,2	3,8
Lakásfenntartás és háztartási energia	18,5	18,6
Lakberendezés, háztartásvitel	4,3	4,7
Egészségügy	5,1	5,4
Közlekedés	11,9	10,8
Hírközlés	7	7,4
Kultúra, szórakozás	7,3	6,5
Oktatás	0,9	0,9
Vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás	4,8	3,8
Egyéb termékek és szolgáltatások	8,1	8,3

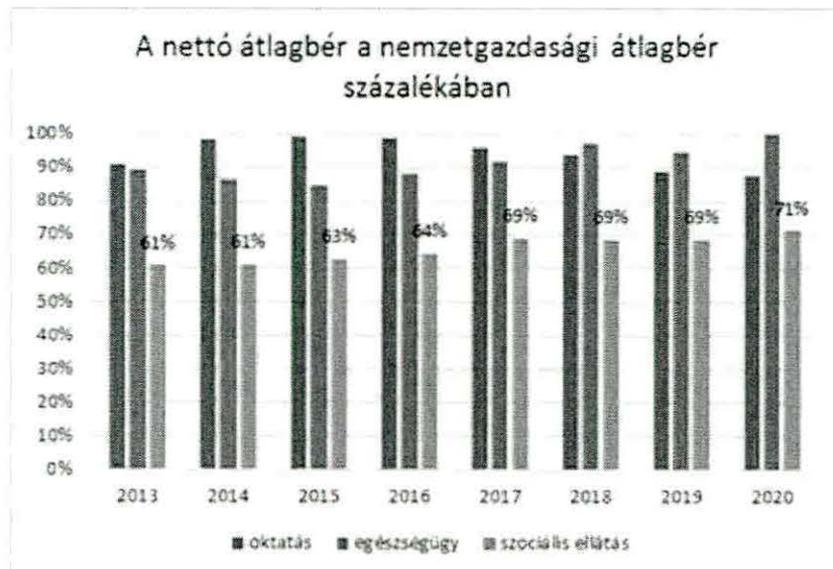
⁸⁰ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2020/index.html#szegnysgtsadalmikirekesztds>

⁸¹ Forrás KSH

3. melléklet

A szociális területen dolgozók átlagkeresete 2020 -ban⁸²

- fogyatékosok nappali ellátásában dolgozó, 35 éves munkaviszonnal: nettó 120 020 Ft
- idősek nappali ellátásában dolgozó, 31 év munkaviszonnal: nettó 152 064 Ft
- fogyatékosok nappali ellátásában dolgozó, 20 éves munkaviszonnal: nettó 158 402 Ft
- fogyatékosok nappali ellátásában dolgozó, 21 éves munkaviszonnal, két diplomával: nettó 195 305 Ft
- házi segítségnyújtásban dolgozó, 30 éves munkaviszonnal: nettó 172 532 Ft

⁸² <https://24.hu/belfold/2020/10/07/szocialis-agazat-idosgondozas-havi-kereset-atlagkereset/>

NYERTES PÁLYÁZATOK

4. melléklet

BÖLCSŐDE

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elnyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2008	KMOP – 4.5.2./A	Férőhely-bővítés	Kavicsos közti bölcsőde	70.000	-
2009	Önkormányzati és Igazságügyi Min.	Infrastrukturális fejlesztés (tocsogó, fűvesítés, bicikliút)	Bezilla utcai, Wesselényi utcai, Nádasztó parki bölcsődék	8.000	2.000
2010	Önkormányzat	Vagyonvédelmi (beléptető rendszer kiépítése)	Kavicsos közti bölcsőde	235	-
2012	KMOP-4.5.2-11 2012-0032	Férőhely bővítés és komplex bölcsőde felújítás	Fő utcai bölcsőde (Fő u. 33-35.)	134.694	88.853
2014	XV. ker Önkormányzat Köznevelési, Kulturális, Közművelődési, Rendezvényszervezési Ifjúsági és Sport Bizottság	„Egészségnap a bölcsődében”	XV/2 Bezilla u XV/3 Fő út XV/5 Kavicsos XV/6 Wesselényi XV/10 Kontyfa XV/12 Nádasztó	600	-
2016	XV. ker Önkormányzat Köznevelési, Kulturális, Közművelődési, Rendezvényszervezési Ifjúsági és Sport Bizottság	„Egészségnap a bölcsődében”	XV/2 Bezilla u XV/3 Fő út XV/5 Kavicsos XV/6 Wesselényi XV/10 Kontyfa XV/12 Nádasztó	451	-
2017	XV. ker Önkormányzat Köznevelési, Kulturális, Közművelődési, Rendezvényszervezési Ifjúsági és Sport Bizottság	„Egészségnap a bölcsődében”	XV/2 Bezilla u XV/3 Fő út XV/5 Kavicsos XV/6 Wesselényi XV/10 Kontyfa XV/12 Nádasztó	295	-
2018	XV. ker Önkormányzat Köznevelési, Kulturális, Közművelődési,	„Egészségnap a bölcsődében”	XV/2 Bezilla u XV/3 Fő út XV/5 Kavicsos XV/6 Wesselényi	315	-

	Rendezvényszer vezési Ifjúsági és Sport Bizottság		XV/10 Kontyfa XV/12 Nádasztó		
Összesen:				214 590	90 853

EGYESÍTETT SZOCIÁLIS INTÉZMÉNY

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elnyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2008	Szoc. és Családügyi Min.	Módszertani központ	FIÓKA	3.900	-
2008	Hajléktalan Emberekért Közalapítvány	Élelmiszer- beszerzés	Nappali melegedő	400	-
2008	Hajléktalan Emberekért Közalapítvány	Lakhatási támogatás hajléktalanoknak	Nappali melegedő	3.300	-
2009	Szoc. és Családügyi Min.	Módszertani központ	FIÓKA	3.900	-
2010	Nemzeti erőforrás Min.	Módszertani központ	FIÓKA	2.600	-
2010	Hajléktalan Emberekért Közalapítv.	Melegedő hétvégi nyitvatartása	Nappali melegedő	2.000	-
2011	SZCSM	Módszertani Központ	FIÓKA	3.900	-
2011-2012	Nemzeti Erőforrás Min.	Módszertani feladatok ellátása	FIÓKA	6.500	-
2011-2012	Hajléktalan Közalapítv.	Hétfégi nyitvatartás	Nappali melegedő	800	-
2012	Emberi Erőforrás Miniszt.	Módszertani feladatok ellátása	FIÓKA	1 300	-
2012	Hajléktalan Közalapítv.	Hétfégi nyitva tartás melegedőben	Nappali melegedő	1 110	-
2012	TÁMOP 5.3.3- 11/1-2011-0005	„Visszamegyek valahogy a kályhához”	ÚCSSZ Nappali melegedő	15 408	-

Összesen:		41 818	-
------------------	--	---------------	---

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2013	Emberi Erőforrás Miniszt.	Módszertani feladatok ellátása	FIÓKA	1 300	-
2013	XV. ker. Önkorm.	Idősek klubjai év végi rendezvények	Idősek Klubjai	315	-
2013	Hajléktalanokért Közalapít.	Nappali melegedő munkanapokon túli nyitva tartásának tám.	Nappali melegedő	1 100	-
2013	XV. ker. Önkorm.	Táncsop. támogatása	Aranytopán táncsop. Arany klub	150	-
2013-2014	ESZA	Zsókavár akcióterületen fiatalok tábora szervezése	Újpalota Családsegítő Szolgálat	1 679	-
2013	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	15 829	-
2013	NRSZH	Utcai szociális munka támogatása	Hajléktalan ellátás	6 720	-
2014	ESZA	Zsókavár akcióterületen klubfogl. a kerületi fogyatékkal élő felnőttekkel	ÉNO	688	-
2014	ESZA	Speciális művészeti fesztivál	ÉNO	3 500	-
2014	Hajléktalanokért Közalapítvány	Nappali melegedő munkanapokon túli nyitva tartásának tám.	Nappali melegedő	1 305	-
2014	ESZA	Közösségteremtő, közösségi művelődést segítő	FENO	400	-

		programok súlyosan sérült embereknek			
2014	ESZA	A munka világa – Állás és Képzési Börze, álláskereső tréning	MUFTI	905	-
2014	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	12 802	-
2014	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	1 488	-
2014	NRSZH	utcai szociális munka támogatása	Hajléktalan ellátás	6 720	-
Összesen:				54 901	-

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2015	VICTORIA A GYERMEKEKÉRT Egészségvédelmi Közhasznú Alapítvány	Megelőzést, gyógyítást, gondozást, rehabilitációt szolgáló eszköz, gép, berendezés megvásárlása.	FENO	278	-
2015	XV. ker. Önkormányzat	Közművelődési és sport célú pályázat, Adventi Koncert.	ÉNO	200	-
2015	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	15 606	-
2015	NRSZH	Utcai szociális munka támogatása	Hajléktalan ellátás	6 720	-
2016	NRSZH	Szociális foglalkoztatás támogatása	ÉNO	15 369	-
2016	NRSZH	Utcai szociális munka támogatása	Hajléktalan ellátás	6 500	-
2016	XV. ker. Önkormányzat KKB	Intézmények által szervezett rendezvények támogatása	Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ	150	14.6

2016	XV. ker. Önkormányzat KKB	Intézmények által szervezett rendezvények támogatása	FENO	200	35
2016	XV. ker. Önkormányzat KKB	Intézmények által szervezett rendezvények támogatása	MUFTI	150	-
2016	XV. ker. Önkormányzat KKB	Intézmények által szervezett rendezvények támogatása	ÉNO	107	173.4
Összesen:				45 280	223

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elnyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2017	SZGYF	Szociális foglalkoztatás	ÉNO	3 842	-
2017	SZGYF	Fejlesztő foglakoztatás	ÉNO	9 706	-
2017	NRSZH	Utcai szociális munka fejlesztése	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	1 000	-
2017	Hajléktalanokért Közalapítvány	Hajléktalan személyek ellátásának megszervezése	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	182	-
2017	SZGYF	Utcai szociális munka fejlesztése	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	3 745	-
2018	Belügyminisztérium	Nappali Melegedő hosszabbított nyitvatartásának támogatása	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	1 780	-
2018	SZGYF	Fejlesztő Foglalkoztatás	ÉNO	9 934	-
2018	SZGYF	Fejlesztő Foglalkoztatás módosítás	ÉNO	599	-
2018	XV. kerületi Önk. KKB	Intézmények által szervezett rendezvények támogatása	FENO	50	-
Összesen:				30 838	-

Év	Pályázatot kiíró	Pályázat témája	Intézmény	Elyert támogatás összege (eFt)	Önrész, saját forrás (eFt)
2019	SZGYF	Fejlesztő Foglalkoztatás	ÉNO	12 245	-
2019	SZGYF	Utcai szociális munka fejlesztése	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	7 747	-
2019	Belügyminisztérium	Nappali Melegedő hosszabbított nyitva tartásának támogatása	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	5 033	-
2020	SZGYF	Fejlesztő Foglalkoztatás	ÉNO	11 576	-
2020	SZGYF	Utcai szociális munka fejlesztése	Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat	7 747	-
Összesen:				44 348	-

FÜGGELÉK